

คุณธรรมทางกฎหมาย : ศึกษาการใช้การตีความความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์
และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ปิยะ วรรษนงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

**Legal Interest : Focusing on the Application of Legal Interpretation to Offence of Arson
and Offence of Mischief**

PIYA WANNAWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2014

ในรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญาดุษฎีศาสตร์มหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์	คุณธรรมทางกฎหมาย : ศึกษาการใช้การตีความความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
เสนอโดย	นายปิยะ วรรษวงค์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
หมวดวิชา	กฎหมายอาญาและการบูติธรรมทางอาญา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิกสิทธิ์วัฒนกุล

ได้พิจารณาห็นชอบ โดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

 ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. คอมิต พานคร)

๔๙.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

.....*Six w*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์)

.....និរនោតិស្ស គុណីចាត់កាប់ ក្រោមការ
(រងការពាណិជ្ជកម្មប្រជាពលរដ្ឋ ធម្មតានិយាយ គុណីចាត់កាប់)

ຄະນະນິຕິກາສຕ່ຽບປີດີ ພນມຢັງກໍ່ສັບຮອງແລ້ວ

๒๖๙๗ (๒๖๙๗) ..... คณบดีคณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎ์ โภณะณิก)
วันที่ ๑๗ เดือน ก.พ. พ.ศ. ๒๕๔๗.

หัวข้อวิทยานิพนธ์	คุณธรรมทางกฎหมาย ศึกษาการใช้การตีความความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
ชื่อผู้เขียน	ปีะ วรรくなวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ในส่วนของการใช้การตีความ คุณธรรมทางกฎหมาย ลักษณะการกระทำความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันการใช้การตีความทำให้ไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความผิดทั้งสองฐานดังที่ปรากฏจากคำชี้ขาดความเห็นเบื้องของอธิบดีกรมอัยการและคำพิพากษาศาลฎีกา บางกรณีทำให้เข้าใจไปได้ว่าคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เป็นอย่างเดียวกัน คือมุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์โดยการศึกษาจะมุ่งเน้นในเรื่องทฤษฎีคุณธรรมทางกฎหมาย การใช้การตีความกฎหมาย ลักษณะของการกระทำความผิด และศึกษาความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายเชิงวิถีลовор์ประกอบการพิจารณา

จากการศึกษาคำชี้ขาดความเห็นเบื้องของอธิบดีกรมอัยการที่วินิจฉัยในทำนองว่า การวางแผนเพลิงเผาเสื้อผ้าหนึ่งชุดที่ผู้ต้องหาไม่ส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไม่เป็นความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยในทำนองว่า การวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218นี้ ต้องเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น โดยศาลฎีกาให้เหตุผลว่า ความผิดตามมาตรา 218ต้องมีการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 217 ก่อน โดยถือว่าความในมาตรา 218 เป็นบทลงโทษหนักของมาตรา 217 นั้นเอง ดังนั้นการเผาโรงเรือนของตนเองจึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 218จากคำชี้ขาดความเห็นเบื้องของอธิบดีกรมอัยการและคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวทำให้เข้าใจไปได้ว่าคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ เช่นเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ อาจทำให้ผู้ใช้กฎหมายไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ไว้ก็ เพราะมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ไว้แล้วหากพิจารณาในแง่คุณธรรมทางกฎหมายซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตีความกฎหมายจะพบว่า คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานวางแผนเพลิง

เพาทรพย์ต้องการคุ้มครองการวางแผนเพลิงที่เป็นการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน แต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์คุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำการของความผิดฐานวางแผนเพลิงเพาทรพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์พบว่า ความผิดฐานวางแผนเพาทรพย์ได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยนันตรายต่อประชาชน ซึ่งความผิดในลักษณะนี้เป็นความผิดที่เป็นการก่ออันตรายแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์นั้นเป็นความผิดที่เป็นการทำอันตราย ดังนั้น ข้อเท็จจริงตามคำชี้ขาดความเห็นแข่งของอธิบดีกรมอัยการที่ถูกต้องจะต้องเป็นว่า การกระทำการของผู้ต้องหาไม่เป็นความผิดเพราะการเพาทรพย์ของผู้ต้องหาไม่เป็นการก่อภัยนันตรายต่อประชาชน ในส่วนของมาตรา 218 ไม่มีข้อความตอนใดที่กำหนดให้การวางแผนเพลิงเพาทรพย์จะต้องเป็นการวางแผนเพลิงเพาทรพย์ของผู้อื่น ดังนั้นการวางแผนเพาทรพย์ตามที่มาตรา 218 กำหนดแม่ผู้กระทำจะเป็นเจ้าของหรือมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยผู้กระทำก็อาจมีความผิดฐานวางแผนเพลิงเพาทรพย์ตามมาตรา 218 ได้จากการศึกษาพบว่าหากผู้ใช้กฎหมายเข้าใจถึงคุณธรรมทางกฎหมาย การใช้การตีความกฎหมาย ก็จะทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความผิดฐานวางแผนเพลิงเพาทรพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ซึ่งจะทำให้การใช้กฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้อง

Thesis Title	Legal Interest: Focusingon the Application of Legal Interpretation to Offence of Arson and Offence of Mischief
Author	Piya Wannawong
Thesis advisor	Associate Professor Dr. Surasak Likasitwatanakul
Department	Law
Academic year	2014

ABSTRACT

The aim of this thesis is to study offence of arson and offence of mischief under Thai law. Application of Legal Interpretation to, Legal Interestof, and natures of commissions of such offences will be highlighted. With the application of Legal Interpretation, at present, it is hard to constitute the distinction between offence of arson and offence of mischief. This is shown in Final Decisions of the Attorney General on Dissenting Opinions and in judgments of Supreme Court. In some of them, it is even misled that Legal Interest of those two offences are the same, i.e. to protect the ownership. To accomplish such aim, Legal Interest Theory, application of Legal Interpretation, nature of commission of such offences will be studied, together with offences of arson under laws of countries whose legal systems are Common Law and of those whose legal systems are Civil Law.

In a Final Decision of Attorney General on Dissenting Opinion, it is found that burning the cloth of which the alleged offender is co-owner does not constitute offence of arson. It is also found,in judgment of Supreme Court,that, to be deemed to commit offence of arson under Section 218, the property to which fire is set must belong to persons other than the offender. The Supreme Court explains that, to constitute offence according to Section 218, the arson as provided in Section 217 must be committed since Section 218 is actually the provision that is prescribed to increase the punishment of Section 217; and that setting fire to one's own house is not commission of offence under Section 218. Basing on the decision and the judgment mentioned earlier, it is understandable that Legal Interest of offence of arson is, same as that of offence of mischief, to protect the ownership. The legal practitioner might, then, see no necessary to prescribe offence of arson as mischief has already regarded as criminal offence. In considering

Legal Interest which relate to Legal Interpretation, it will be found that Legal Interest of offence of arson is to prevent the arson that causes public dangers while the interest of offence of mischief is to protect ownership. Moreover, in considering natures of commissions of those two offences, it is found that offence of arson is prescribed in Title VI (Offences relating to Causing Public Dangers) of the Penal Code, in which offences relating to causing dangers are provided while offence of mischief is regarded as offence relating to harmful act. Therefore, the reason of Attorney General in the above decision should be that the commission of the alleged offender does not constitute offence of arson as, by burning his own cloth, the offender does not cause public dangers. It is not provided anywhere in Section 218 that the property to which fire is set must belong to people other than the offender. Therefore the arson in Section 218 can be committed even in the case that the offender is the owner or co-owner of the burnt property. It can be seen from the aforementioned study that if the legal practitioner understand Legal Interest and application of Legal Interpretation, they will be able to constitute the distinction between offence of arson and offence of mischief, and, therefore, be able to apply the law correctly.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่ได้ทำการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มดังที่ปรากฏ ผู้เขียนได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เขียน พร้อมทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการศึกษา และการเรียนรู้ ทำให้ผู้เขียนมองเห็นแนวทางในการศึกษาและมองปัญหาในการวิจัยได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านศาสตราจารย์ ดร. ณัฐ พน นคร ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอนวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำในเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดจนชี้แนะแนวทาง และให้ข้อสังเกตต่างๆ ใน การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. สุรศิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์ รองศาสตราจารย์ อัจฉริยะชุดินันท์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอนวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. สุรศิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์ อิกครั้ง ที่วิทยานิพนธ์ของท่านได้เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนและขอบพระคุณพ่อวิชัย แม่แก้ว พี่ใหม่ พี่ใหญ่ พี่แดง น้าี้เพื่งรวมถึงคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจและแรงผลักดันที่สำคัญอย่างมากต่อการเรียนตลอดถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงและสำเร็จการศึกษาด้วยดี

ประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดามารดา คณาจารย์ รวมถึงทุกท่านที่มีพระคุณและไม่ตรึงใจแก่ผู้เขียน ส่วนความบกรร้องที่ไม่สมบูรณ์โดย衷วิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขออนุโมติไว้แต่เพียงผู้เดียว

ปีะ วรรณวงศ์

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๙
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๒
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจุบัน.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวคิดเรื่อง คุณธรรมทางกฎหมายในกฎหมายอาญา.....	7
2.1 คุณธรรมทางกฎหมาย.....	9
2.1.1 การคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมาย.....	10
2.1.2 คุณธรรมทางกฎหมายกับกรรมของการกระทำ.....	12
2.1.3 ที่มาและความหมายของคุณธรรมทางกฎหมาย.....	12
2.1.4 ประโยชน์ของการศึกษาคุณธรรมทางกฎหมาย.....	13
2.1.5 ประเภทของคุณธรรมทางกฎหมาย.....	15
2.2 ประเภทของความผิดอาญา.....	23
2.3 ผลการกระทำการอาญาตามหลักกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันนี้.....	28
3. ความผิดฐานวางแผนเพาทร์พ์ตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และระบบกฎหมายซีวิลลอว์.....	31
3.1 ความผิดฐานวางแผนเพาทร์พ์ตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ของประเทศไทย.....	31
3.2 ความผิดฐานวางแผนเพาทร์พ์ตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์ของประเทศไทย.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. คุณธรรมทางกฎหมายและการตีความความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์และ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามกฎหมายไทย.....	46
4.1 ความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ตามมาตรา 217.....	49
4.2 ความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ตามมาตรา 218.....	57
4.3 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้กรณีอื่นๆ.....	66
4.3.1 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้ตามมาตรา 220.....	66
4.3.2 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้ตามมาตรา 223.....	70
4.3.3 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้ตามมาตรา 224.....	74
4.3.4 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทดามมาตรา 225.....	75
4.4 ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์.....	78
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	83
5.1 บทสรุป.....	83
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	95
ประวัติผู้เขียน.....	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และ ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217 อาจทำให้เข้าใจได้ว่า ความผิดมาตรา 217 เป็นส่วนหนึ่งของการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 ซึ่ง นักกฎหมายศาสตราราย์ ดร. คณิต ณ นคร ตั้งข้อสังเกตว่า การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจะฝ่าฝืนหลัก “ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (nulla poena sine lege) ในข้อความชัดเจนแน่นอนของบทบัญญัติ หรือไม่ เพราะทำให้เข้าใจไปได้ว่าความผิดตามมาตรา 217 มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์และเป็น กรรมเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้¹

การวางเพลิงเผาทรัพย์ (Brandstiftung หรือ arson) เป็นการกระทำที่มีสภาพโดยเฉพาะ อย่างยิ่งเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์หรือเป็นการก่ออันตรายต่อประชาชน ซึ่ง ความผิดตามลักษณะ 6 นี้จะต้องเป็นการก่อให้เกิดภัยต่อประชาชน กล่าวคือ เป็นการทำให้ ประชาชนมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ซึ่งจะแตกต่างกับความผิดฐานทำ ให้เสียทรัพย์ ที่มุ่งเน้นไปที่การให้ความคุ้มครองแก่ “กรรมสิทธิ์” โดยไม่ได้มุ่งเน้นว่าการทำให้เสีย ทรัพย์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดภัยต่อประชาชนหรือไม่

ในการคืนหาความหมายของตัวบทกฎหมายนั้นจำเป็นที่จะต้องค้นหา “คุณธรรมทาง กฎหมาย” (Rechtsgut/legal interest) เพื่อประโยชน์ในการตีความกฎหมายอาญา การตีความ กฎหมายอาญาโดยขาดการพิเคราะห์ “คุณธรรมทางกฎหมาย” จึงทำให้เกิดปัญหา เช่น ทำให้ไม่อาจ แยกแยะความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ (มาตรา 217) และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ (มาตรา 358) ต่างกันอย่างไร

ในส่วนของความผิดมาตรา 217 และมาตรา 218 คุณธรรมทางกฎหมายของมาตราดัง กล่าวคือ ภัยต่อประชาชน ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ เพราะมิใช่นั้นแล้วก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้อง

¹ คณิต ณ นคร. (2554). กฎหมายอาญาภาคความผิด. น. 587.

บัญญัติมาตรานี้อีก เนื่องจากบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ได้มีการกำหนดเป็นความผิดไว้แล้วในส่วนของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

จากคำชี้ขาดความเห็นแห่งของอธิบดีกรมอัยการ ที่ชี้ขาดว่าการวางแผนเพาเสื้อผ้าไม่กี่ชุดที่ผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไม่เป็นความผิดตามมาตรา 217 อาจทำให้เข้าใจได้ว่า คุณธรรมทางกฎหมายของมาตรา 217 มุ่งให้ความคุ้มครองแก่กรรมสิทธิ์ด้วยการทำให้ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติมาตรา 217 ไว้อีก เพราะมีมาตรา 358 อยู่แล้ว ทั้งที่จริงแล้วการกระทำการของผู้ต้องหาที่ไม่เป็นความผิดนั้นเป็นการกระทำนั้นไม่เป็นภัยต่อประชาชน (คำชี้ขาดความเห็นแห่งของอธิบดีกรมอัยการ, 2525 น. 26 – 27) นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ตัดสินในทำนองว่า² ความผิดตามมาตรา 218 จะต้องเป็นการวางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่น การวางแผนเพาทรัพย์ที่ผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยจึงไม่เป็นความผิด

เมื่อพิจารณาความผิดในลักษณะ 6 ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยต่อประชาชน ย่อมแสดงให้เห็นว่าความผิดในมาตรา 218 คุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองภัยต่อประชาชน ดังนั้น แม้จะเป็นการวางแผนเพาโกรงเรือนของตนเอง แต่ถ้าการวางแผนนั้นจะเป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ ผู้กระทำก็ย่อมมีความผิดตามมาตรา 218 อีกทั้งความผิดตามมาตรา 218 นี้ มีความชัดเจนมากกว่าเป็นการก่ออันตรายต่อชีวิตมนุษย์ เพราะทรัพย์ต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 218 เป็นทรัพย์ที่มนุษย์ใช้หรือเข้าเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งจากคำชี้ขาดความเห็นแห่งของอธิบดีกรมอัยการ

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5710/2541 จำเลยซึ่งเป็นผู้จดไฟจันเกิดไฟใหม่บ้านเป็นเจ้าของบ้านเกิดเหตุรวมอยู่ด้วยและเนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 218 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นเหตุผลบรรจุข้อมาตรา 217 โดยมาตรา 218 บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์ที่ระบุไว้ในมาตรา 218 (1) ถึง (6) ต้องได้รับโทษหนักขึ้น ดังนั้น การกระทำอันมิได้เป็นความผิดตามมาตรา 217 แม้กระทำต่อ ทรัพย์ที่ระบุในมาตรา 218 ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิดเช่นกัน เมื่อมาตรา 217 บัญญัติไว้แต่เพียงว่า การวางแผนเพาทรัพย์ ของผู้อื่นเป็นความผิดโดยไม่มีข้อความว่า "หรือผู้อื่น เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" ก็เป็นความผิดแล้ว จึงต้อง ตีความคำว่า "ทรัพย์ของผู้อื่น" โดยเคร่งครัด เพราะเป็น การตีความบทกฎหมายที่มีโทษทางอาญา มิอาจตีความขยายความ ออกไปให้รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เพื่อให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยหรือผู้ต้องหาได้ ฉะนั้น เมื่อจำเลยเป็นเจ้าของบ้านเกิดเหตุรวมอยู่ด้วย การกระทำของ จำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 217 และย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 218 (1) เช่นเดียวกัน การที่โจทก์ฎีกาว่าหากศาลฎีกานี้ฟังว่าจำเลยไม่มีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 218 (1) ก็เป็นความผิดตาม มาตรา 220 วรรคสอง แต่เมื่อพิจารณาความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 220 แล้ว กรณีจะต้องเป็นการกระทำให้เกิดเพลิงใหม่แก่วัตถุใดๆ แม้เป็นของผู้กระทำเองจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น ซึ่งโจทก์มิได้กล่าวมาในฟ้อง จึงต้องห้ามให้พิพากษางานโทษตามบทบัญญัติ ดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคหนึ่ง, สำนักงานส่งเสริมงานคุ้มครอง, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

และคำพิพากษาดังกล่าวอาจทำให้เข้าใจได้ว่า มาตรา 217 และ มาตรา 218 มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ เช่นเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ศาสตราจารย์ ดร.กนิต ณ นคร ได้ให้ความเห็นว่า

“การบัญญัติความผิดฐานนี้ไม่เป็นที่น่าพอใจนัก แม้กฎหมายจะได้แก้ไขข้อที่ไม่น่าพอใจตามมาตรา 223 กล่าวคือ บัญญัติว่า “ถ้าเป็นทรัพย์ที่มีราคาน้อยและการกระทำนั้นไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น” ก็ตาม เพราะการกระทำการของความผิดฐานนี้มองผิวเผินอาจจะเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำการของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 การบัญญัติความผิดฐานนี้จึงมีข้อนาคิดว่าจะฝ่าฝืนหลัก “ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” ในข้อความชัดเจนแน่นอนของบทบัญญัติ หรือไม่ เพราะกรณีอาชญากรรมทางการค้าคงจะได้ว่าความผิดฐานนี้ก็คุ้มครองกรรมสิทธิ์และเป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้”

จากคำชี้ขาดความเห็นของอธิบดีกรมอัยการที่ว่า การเพาเสื้อผ้า 1 ชุด ไม่เป็นความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ซึ่งเหตุผลสำคัญของอธิบดีกรมอัยการคือ กรณีที่ชี้ขาดนี้เป็นกรณีที่เป็นทรัพย์ที่เป็นสิ่งสมรสจึงไม่ผิดฐานวางแผนซึ่งเหตุผลดังกล่าว ศาสตราจารย์ ดร.กนิต ณ นคร ไม่เห็นด้วยโดยให้เหตุผลว่าความผิดตามมาตรา 217 ไม่ได้มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน เป็น “ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย” ประเภทหนึ่ง ซึ่งความผิดตามลักษณะ 6 นี้ จะต้องเป็นการก่ออันตรายแก่ประชาชน กล่าวคือ เป็นการทำให้ประชาชนมีความรู้สึกในความไม่ปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน

ในประเทศไทยมีการแบ่งผลของการกระทำไว้เป็น 2 ประเภท

- “ความผิดอาญาที่เป็นการทำอันตราย” ต้องมีการเกิดขึ้นของความเสียหายต่อวัตถุที่ถูกกระทำ เช่น มาตรา 288 คือความตาย มาตรา 295 คือการบาดเจ็บ
- “ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตราย” เพียงแต่มีการเกิดขึ้นของสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อวัตถุที่ถูกกระทำก็เป็นการเพียงพอแล้ว

ในกรณีดังกล่าว ดร.สุรศิทธิ์ แสงวิโรจนพัฒน์ ได้กล่าวไว้ว่า “มาตรา 217 คือความผิดที่เป็นการก่ออันตราย คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดดังกล่าวคืออันตรายต่อประชาชนไม่ใช่กรรมสิทธิ์ เพราะมีคนนั้นแล้วไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติมาตราเหล่านี้อีกเนื่องจากบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ได้มีการกำหนดเป็นความผิดไว้แล้วในส่วนของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ อีกทั้งความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์จัดว่าเป็นความผิดอาญาที่เป็นการทำอันตราย ในขณะที่ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ จัดว่าเป็นความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตราย”

นอกจากนี้ การที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5710/2541 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2539 ตัดสินในทำนองว่าการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218 จะต้องเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น การวางแผนเพาทรัพย์ที่ผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วยไม่เป็นความผิด เมื่อพิจารณาความผิดในลักษณะ 6 ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยธรรมชาติอันตรายต่อประชาชน ย่อมแสดงให้เห็นว่าความผิดในมาตรา 218 คุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองภัยธรรมชาติอันตรายต่อประชาชนดังนั้น แม้จะเป็นการวางแผนเพาโรงเรือนของตนเอง แต่ถ้าการวางแผนนั้นจะเป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ ผู้กระทำก็ย่อมมีความผิดตามมาตรา 218 อีกทั้งความผิดตามมาตรา 218 นี้ มีความชัดเจนมากกว่าเป็นการก่ออันตรายต่อชีวิตมนุษย์ เพราะทรัพย์ด่างๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 218 เป็นทรัพย์ที่มนุษย์ใช้หรือเข้าใกล้ข้างโดยตรง

การตีความกฎหมายนี้หากผู้ใช้กฎหมายทำความเข้าใจถึงคุณธรรมทางกฎหมายและตีความสอดคล้องกับสิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง ก็จะทำให้ปรับใช้กฎหมายได้ถูกต้องตามควรแก้กรณี

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- ศึกษาถึงการใช้การตีความความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
- ศึกษาถึงคุณธรรมทางกฎหมายความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
- ศึกษาถึงผลและลักษณะของการกระทำความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
- ศึกษาความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายชีวิลลอว์

1.3 สมมติฐานการศึกษา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217 คุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานดังกล่าวมุ่งคุ้มครองภัยธรรมชาติอันตรายต่อประชาชน ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ จากการศึกษาพบว่าหากพิจารณา มาตรา 217 เพียงผิวนอาจทำให้เข้าใจได้ว่า มาตรา 217 เป็นส่วนหนึ่งของการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 ทั้งที่ความจริงแล้วทบัญญัติในลักษณะ 6 ทั้งหมดคุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองภัยธรรมชาติอันตรายต่อประชาชน แต่มาตรา 358 คุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ของเจ้าของทรัพย์และผลของการกระทำความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์เป็นการกระทำที่เป็นการก่ออันตราย แต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เป็นความผิดที่เป็นการทำอันตราย ซึ่งมีความแตกต่างกัน

ตามคำชี้ขาดความเห็นแข่งของอธิบดีกรมอัยการ ที่ชี้ขาดในทำนองว่าการกระทำความผิดตามมาตรา 217 หากเป็นการวางแผนแพทย์ที่ผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้กระทำไม่มีความผิดตามมาตรา 217 นั้น อาจทำให้เข้าใจได้ว่าคุณธรรมทางกฎหมายของมาตรา 217 มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ ทั้งที่ความจริงแล้วคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานดังกล่าว มุ่งคุ้มครองภัยตรายต่อประชาชน นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาคล้ายๆ³ ที่วินิจฉัยในทำนองว่า ผู้กระทำจะมีความผิดตามมาตรา 218 ต่อเมื่อได้วางแผนแพทย์ของผู้อื่น การวางแผนแพทย์ที่ตนเองมีส่วนเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วยผู้กระทำไม่มีความผิด จากการศึกษาพบว่ากรณีของมาตรา 218 นั้นไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรา 217 ดังนั้นการวางแผนแพทย์ตามมาตรา 218 จึงไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นการวางแผนแพทย์ของผู้อื่นดังเช่นมาตรา 217 เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าหากการใช้กฎหมายได้ดีความโดยคำนึงถึงทฤษฎี เจตนา รวมทั้งคุณธรรมทางกฎหมายแล้วคุณธรรมทางกฎหมายข้างต้นแล้วแม้มีการวางแผนแพทย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218 จะกระทำต่อทรัพย์ของตนเองหรือที่ตนเองเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยหากการกระทำนั้นมีลักษณะก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนผู้กระทำก็อาจมีความผิดฐานวางแผนแพทย์ตามมาตรา 218 ได้

---

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2539 เมื่อคดีดังห้ามมิให้ถูกดำเนินปัญหาข้อเท็จจริงในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ศาลฎีกาจะต้องฟังข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐาน ในจำนวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 222 เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏจากคำเบิกความของผู้เสียหายว่าทรัพย์ที่จำเลยพยายามส่วนนั้นจำเลยเป็นเจ้าของรวมกันอยู่ด้วยที่ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่าทรัพย์ทั้งหมดเป็นของผู้เสียหายจึงขัดต่อคำเบิกความของผู้เสียหายอันเป็นการวินิจฉัยข้อเท็จจริงผิดจากพยานหลักฐานในจำนวน ศาลฎีกาจึงฟังข้อเท็จจริงใหม่แทนข้อเท็จจริงของศาลอุทธรณ์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 243 (3) (ก) ประกอบด้วยมาตรา 247 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 218 เป็นบทกรรจ์ของมาตรา 217 ซึ่งการกระทำจะเป็นความผิดตามมาตรา 217 จะต้องเป็นการวางแผนแพทย์ของผู้อื่นจะตีความให้รวมไปถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยหากได้ไม่เพริมาณตราดังกล่าวไม่มีข้อความว่า "หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" บัญญัติไว้ การตีความบทกฎหมายที่มีอยู่ทางอาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัดจะขยายความไปถึงกรณีที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในด่วนทโดยขัดเจ็บอันจะเป็นผลร้ายแรงแก่จำเลยหาได้ไม่ เพราะจะขัดต่อความรับผิดชอบบุคคลในการรับโทยทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคหนึ่ง แม้โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 218 แต่เมื่อมาตรา 218 เป็นบทกรรจ์ของมาตรา 217 ซึ่งรวมการกระทำความผิดตามมาตรา 217 ไว้ด้วยเงื่อนไขอย่างเดียวกันตามมาตรา 217 ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคท้าย กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาหลักเกณฑ์การตีความกฎหมายอาญา คุณธรรมทางกฎหมายและผลของการกระทำความผิด ศึกษาความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ของประเทศไทยที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และประเทศไทยที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ โดยเน้นไปที่ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์และวิเคราะห์เปรียบเทียบความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ของกฎหมายตามกฎหมายไทย

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ดำเนินการศึกษาจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ วารสาร รายงานการประชุม ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต คำพิพากษาของไทย โดยนำมายิเคราะห์และเปรียบเทียบ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
2. ทำให้ทราบถึงการใช้การตีความในความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
3. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

บทที่ 2

แนวคิดเรื่อง คุณธรรมทางกฎหมายในกฎหมายอาญา

สังคมเป็นสภาพการณ์โดยธรรมชาติอันจำเป็นสำหรับมนุษย์โดยลำพังตนเองแต่ละบุคคล มนุษย์ยอมตอกย้ำในฐานะพื้นวิสัยที่จะบำบัดความต้องการทางร่างกาย ทางความคิดและทางวัตถุให้เป็นการเพียงพอได้ ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันอยู่โดยปกติ และโดยนัยนี้การมีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นสังคมจะเป็นไปได้ ก็โดยทุกคนยอมเสียสละและจำกัดเสรีภาพของตนให้อยู่ภายในขอบเขต ขอบเขตอันได้กำหนดขึ้นเพื่อจำกัดเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน เพื่อประโยชน์แก่สันติสุข ทั่วโลกนั้น แสดงออกในรูปข้อบังคับแห่งความประพฤติซึ่งบุคคลทุกคนจำต้องปฏิบัติในความเกี่ยวพันระหว่างกัน ข้อบังคับแห่งความประพฤติอันจำกัดต้องปฏิบัตินี้เองเรียกว่ากฎหมาย กฎหมายจึงมีหลักใหญ่ๆ ที่จะกำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคลและของรัฐ ในอันที่จะรองรับและนิยามในสังคมให้คงอยู่ได้ ความประพฤติของบุคคลย่อมมีเรื่องต่างๆ กัน กฎหมายจึงได้แบ่งแยกออกเป็นสาขาและลักษณะต่างๆ ในบรรดาความประพฤติมีอันหนึ่งที่เรียกว่า อาชญากรรม เป็นประการณ์ทางสังคมอันหนึ่งประกอบด้วยความประพฤติที่ฝ่าฝืนต่อข้อบังคับอันสำคัญที่สุดในการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยในสังคมซึ่งได้แก่กฎหมายอาญา¹

กฎหมายอาญาได้แก่บรรดาภยธรรมายทั้งหลายที่บัญญัติงความผิดและกำหนดโทษไว้ หรืออีกหนึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจลงโทษของรัฐ ในปัจจุบัน มีคดีอันเป็นความผิดอาญาขึ้นไปสู่ศาล ไม่น้อยและคดีเหล่านี้เป็นความผิดอาญาอันมีรูปเรื่องต่างกัน อัตราโทษที่wang ไว้ก็หนักเบาต่างกัน อย่างไรก็ได้แม้ว่าการกระทำอันเป็นความผิดอาญาจะมีผิดแตกต่างกันออกไปอย่างไรก็ตาม บรรดาการกระทำการเหล่านี้มีลักษณะเหมือนกันประการหนึ่ง คือเป็นการขัดต่อประโยชน์ของสังคม ดังนี้กฎหมายอาญาที่เกิดขึ้นจึงเพื่อคุ้มครองป้องกันผลประโยชน์ของสังคม หรือควรเข้าใจอีกหนึ่งว่า รัฐเท่านั้นที่มีหน้าที่ในการจัดการลงโทษการกระทำอันเป็นการขัดประ逼近ของสังคม เป็นที่ปราศจากสังสัยว่ามีความผิดอาญาเป็นอันมาก เช่น ความผิดฐานม่าคุน หรือลักษณะที่เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนขัดต่อประโยชน์ของเอกชน แต่ก็เฉพาะรัฐเท่านั้นที่มีอำนาจลงโทษ มิใช่บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย ซึ่งถ้าจะปล่อยให้บุคคลผู้เสียหายจัดการลงโทษเสีย

¹ วิจิตร ลุลิตานนท์. (2507). กฎหมายอาญา ภาค I. น. 6.

เอง ก็จะดำเนินการหนักไปในทางการแก้แค้น ซึ่งเป็นการผิดความประسنก์ในการลงโทษตามคติของกฎหมายอาญาในปัจจุบัน กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายมหานาคนสาหนึ่ง เพราะเป็นกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและรัฐ ต่างกับกฎหมายอื่นของสาขา เช่นกฎหมายแพ่งและกฎหมายพาณิชย์ เป็นกฎหมายออกชน เพราะมีวัตถุประสงค์กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างออกชนต่อออกชน²

กฎหมายอาญาภัยศีลธรรม เป็นที่ปราศจากสังสัยว่าทึ่งสองเรื่องมีวัตถุประสงค์กำหนดถึงหน้าที่ของอย่างซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน แต่ความจริงกฎหมายอาญาภัยศีลธรรม มีความผิดแยกแตกต่างกันแยกออกจากกัน ได้เป็นคนละเรื่อง โดยมีข้อสังเกตได้ว่าศีลธรรมไม่ได้มีวัตถุที่ประสงค์กำหนดถึงหน้าที่ของมนุษย์ระหว่างกันเท่านั้น หากเราจะแยกศีลธรรมออกแยกพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังนี้ คือ ศีลธรรมทางศาสนา (Morale religieuse) ซึ่งกำหนดถึงหน้าที่ของมนุษย์ต่อพระเจ้า เป็นเรื่องที่เห็นได้ชัดแจ้งว่า กฎหมายอาญาต่างกับศีลธรรมทางศาสนา เพราะกฎหมายอาญาไม่ได้มีวัตถุที่ประสงค์ในการลงโทษการขาดปฏิบัติหน้าที่ของมนุษย์ต่อพระเจ้า รวมอยู่ด้วย กฎหมายอาญาไม่ได้ปะปนศีลธรรมเฉพาะตัวบุคคล (Morale individuelle) ซึ่งกำหนดหน้าที่ของมนุษย์ต่อตัวเองดังตัวอย่างเช่น การรับประทานอาหารจนเกินขนาดเป็นความผิดอาญาไม่แม้กระทั้งการประทุษร้ายต่อร่างกายหรือชีวิตตนเอง กฎหมายอาญาเป็นเรื่องหนึ่งต่างหากจากศีลธรรมทางสังคม (Morale Sociale) ซึ่งกำหนดหน้าที่ของมนุษย์อันพึงมีต่อกัน แต่ว่าหน้าที่ในทางศีลธรรมอันนี้แบ่งออกได้เป็นสองทางคือ หน้าที่ในทางทำความดีหรือมีใจ และหน้าที่รักษาความยุติธรรม กฎหมายไม่ได้กำหนดถึงความผิดและโทษเกี่ยวกับหน้าที่ในทางทำความดีหรือมีใจดี ถือเป็นหน้าที่ทางศีลธรรม ส่วนหน้าที่ในการรักษาความยุติธรรมนี้ได้ถูกอยู่ในครอบของกฎหมายอาญาเสียทั้งสิ้น เว้นแต่มีลักษณะเป็นการรบกวนขัดต่อประโยชน์ของสังคม และทางตรงกันข้าม มีเหมือนกันที่กฎหมายอาญาได้ลงโทษการกระทำซึ่งไม่ผิดต่อศีลธรรมเป็นต้นความผิดเล็กๆ น้อยๆ อันเป็นลหุโทษบางอัน อย่างไรก็ได้ กฎหมายอาญาและศีลธรรมก็ย่อมมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอยู่ ดังจะเห็นได้ว่าลักษณะของการกระทำอันผิดศีลธรรมที่ร้ายแรงมากหรือน้อยนั้น มีอิทธิพลอยู่ข้างในการกำหนดโทษสำหรับความผิดอาญาดังเช่นการฆ่าบิดามารดา หรือการประพฤติผิดอันเป็นธุรศีลธรรมตามมาตรา 289 และ 285 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นต้น ย่อมทำให้โทษหนักขึ้น³

² แหล่งเดิม.

³ แหล่งเดิม.

2.1 คุณธรรมทางกฎหมาย

ปัญหาที่เกิดขึ้นอันเกี่ยวเนื่องกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมมีอยู่มากมายและมีความหลากหลายด้วย การที่จะใช้กฎหมายอาญาเข้าจัดการกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นทุกปัญหาย่อมจะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะปัญหาหลายปัญหาเป็นปัญหาที่เล็กน้อยที่ยังไม่สมควรหรือไม่จำเป็นถึงกับต้องใช้การลงโทษทางอาญา หรือไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายอาญาเข้าจัดการกับปัญหาเหล่านี้ กฎหมายอาญาควรจำกัดตัวเองอยู่กับการคุ้มครอง “คุณค่าพื้นฐาน” (Grundwert) ของระบบทั่วไป (soziale Ordnung) เท่านั้น ไม่ชอบที่จะขยายขอบเขตออกไปมากกว่านี้⁴

สิ่งที่หล่อหกอมให้การอยู่ร่วมกันของมนุษย์เป็นไปโดยปกติสุขเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง เป็นสิ่งที่ไม่อาจสัมผัสได้โดยใช้ประสาทสัมผัส แต่เป็นสิ่งที่เป็น “คุณค่า” (Wert) และเป็นคุณค่าที่จำเป็นที่เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ สิ่งนี้เรียกว่า “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) เรื่อง “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ไม่ใช่เรื่องใหม่ในทางกฎหมาย ในกฎหมายของไทยเราประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติว่า “มาตรา 420 ผู้ใดจะใจหรือประมาทเดินเลือ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิตก็ต้องรับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๕ ปี ถ้าเป็นเด็กด้วยความประมาทเดินเลือ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิตก็ต้องรับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๕ ปี” คำว่าชีวิต (มนุษย์) ความปลอดภัยของร่างกาย (ร่างกาย อนามัย) เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอิ讶งหนึ่งอย่างใดก็ต้องรับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๕ ปี ถ้าเป็นเด็กด้วยความประมาทเดินเลือ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิตก็ต้องรับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๕ ปี” คำว่าชีวิต (มนุษย์) ความปลอดภัยของร่างกาย (ร่างกาย อนามัย) เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอิ讶งหนึ่งอย่างหนึ่ง ให้เป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างที่ไม่อาจสัมผัสโดยใช้ประสาทสัมผัส และสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ที่ไม่อาจสัมผัสได้โดยใช้ประสาทสัมผัสคงกล่าวว่าเป็น “คุณค่า” (Wert) ที่จำเป็นที่เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ทั้งสิ้น ชีวิต ความปลอดภัยของร่างกาย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอิ讶งหนึ่งอย่างใดก็ต้องรับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๕ ปี ไม่เพียงแต่มีการรับรองและคุ้มครองในทางแพ่งเท่านั้น แม้ในทางอาญา ก็มีการรับรองและคุ้มครองชีวิตมนุษย์ ความปลอดภัยของร่างกาย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอิ讶งหนึ่งอย่างใดด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการบัญญัติความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย ความผิดต่อเสรีภาพ ความผิดเกียวกับทรัพย์ และด้วยการรับรอง “คุณค่า” (Wert) ให้ล้านี้เข้าไว้ในกรอบแห่งการคุ้มครองของกฎหมายทำให้ชีวิตมนุษย์ ความปลอดภัยของร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอิ讶งหนึ่งอย่างใดนักกายเป็น “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ในกฎหมายอาญาไป

ในบทนัยสำคัญต่อความพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สิ่งที่กฎหมายจะคุ้มครองเป็นส่วนที่แหงอยู่ สิ่งที่กฎหมายประ皤งค์จะคุ้มครองที่เป็นส่วนที่แหงอยู่ในบทนัยสำคัญต่อความพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง นี้ไม่ใช่สิ่งที่มีรูปร่างหรือวัตถุหรือบุคคลแต่เป็นสภาพที่พึงประณนาที่กฎหมายต้องการประกันจากการล่วง

⁴ คณิต ณ นคร. (2556). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. น. 61.

๕ អេក្រង់ទិន្នន័យ

ละเอียด ซึ่งเป็นเรื่องในทางความคิด สิ่งนี้ในทางตำราเยอรมันเรียกว่า Rechtsgut ซึ่งศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร เรียกเป็นภาษาไทยว่า “คุณธรรมทางกฎหมาย”

ในการบัญญัติความผิดอาญาไม่ว่าผู้บัญญัติจะได้คำนึงถึง “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) หรือไม่ แต่โดยการบัญญัตินั้นได้แสดงให้เห็นถึงการยอมรับเอา “คุณธรรมทางกฎหมาย” อ่าย่างใดอย่างหนึ่งเข้าไว้โดยอัตโนมัติ ในการบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวีนั้น เป็นการบัญญัติโดยได้คำนึงถึง “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) โดยตรง เพราะเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2502 กล่าวว่า

“เนื่องจากปรากฏว่าขณะนี้มีผู้ลอบลักເօພະພຸທຮຽບອັນລໍາຄ່າ ซຶ່ງເປັນທີ່ເກຣມພູ້ຂອງພຸທສາສົນກິຈນແລ້ມີຄຸນຄ່າໃນທາງປະວັດສົດຕ່າງໆ ตามວັດວາອາຮາມແລ້ມີພິພິກັນທສດານໄປເປັນຈຳນວນນາກ ບາງແຫ່ງເປັນພະພຸທຮຽບປຸ່ງບ້ານຄູ່ເມືອງຂອງແຕ່ລະຈັງຫວັດຊື່ທີ່ໃຫ້ປະຫານໃນຄືນແກວນັ້ນ ເກົ່າສັດໃຈດ່ວຍການຈັດວັດຄຸ້ມື່ງເປັນສິ່ງເກຣມພູ້ຂອງພຸທສາສົນໄປເປັນຍ່າງນາກ ຍຶ່ງກວ່ານັ້ນ ບາງແຫ່ງການລົບລັກພະພຸທຮຽບນັ້ນໄດ້ກະທຳການແສດງຄື່ງຄວາມໂຫດຮ້າຍທາຮຸນໄວ້ສິລະຮົມຍ່າງໜັກເຫັນ ຕັດເອາເສີຍພະພຸທຮຽບໄປຄົງເຫຼືອແຕ່ອງກໍພະນັບວ່າເປັນການສື່ອນເສີຍແກ່ຫາຕີບ້ານເມືອງແລ້ມີພຸດເສີຍຫາຍແກ່ພຸທສາສົນໂດຍໄນ້ คำนึงຄື່ງສາສົນສົມບັດຂອງຫາຕີ ບຸກຄຸລປະເກທນີ້ສົມຄວະຈະໄດ້ຮັບໂທຢ້ານກົກວ່າການຮະທຳຕ່ອງທັງພົມສົນຮົມດາຂອງສ່ວນບຸກຄຸລ ຮວມທັງຜູ້ຮັບຂອງໂຈຣແລ້ມ ຜູ້ສ່ວນອອກຕ່າງປະເທດດ້ວຍ ຈະອາສັກຄວາມຜິດຕາມປະວັດກູ້ມາຍເດີມໂທຢັກເບານນາກ ໄນເປັນການປຶກກັນໄດ້ເພີ່ງພອ ໂດຍເຫດນີ້ຈຶ່ງເປັນການສົມຄວະແກ້ໄຂປະວັດກູ້ມາຍເອົາເກື່ອງກັນເຮືອງນີ້ ໃຫ້ເໝາະສົນຍິ່ງເບື້ນເພື່ອປຶກກັນແລ້ວຮັກຍາໄວ້ຊື່ທັງຫຸ້ນລໍາຄ່າຂອງຫາຕີມີໃໝ່ການລົບລັກເօພະພຸທສາສົນໄປຕ່າງປະເທດເສີຍໜຸ່ມດ່ອນທີ່ຈະສາຍເກີນໄປ”⁶

จากเหตุผลในการประกาศใช้ดังกล่าวมาນັ້ນ ແສດງວ່າ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ของความผิดมาตรา 335 ทวี นอกจาก “กรรมสิทธิ์” และ “การครอบครอง” ແລ້ວ ยังມี “คຸນຄ່າໃນທາງປະວັດສົດຕ່າງໆ ແລ້ວ ປະວັດສົດຂອງຫາຕີ” ອີກຍ່າງໜຶ່ງດ້ວຍ⁷

2.1.1 การคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมาย

นอกเหนือจากหน้าที่อื่นๆ หน้าที่ของกฎหมายอาญาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ “การคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมาย”⁸ การคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายคือการที่กฎหมายอาญา ยกระดับของ “ສົມບັດ” (gut) ເຄພາວຍ່າງເບື້ນເປັນ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ກ່າວວ່າໃນປະຖານ (Norm) ທີ່ໜ້າມີສົມບັດນັ້ນແພງອູ່ເບື້ອງຫັ້ງ ເຫັນ ປະຖານທີ່ວ່າ “ການນໍາເປັນ

⁶ ราชกิจจานุเบนຍາ เล่ม 86 ตอนที่ 113 หน้า 1013 ວັນທີ 16 ຊັນວາມ 2512

⁷ คณิต ณ นคร. เล่มເດີມ. ນ.148.

⁸ Hans-Heinrich JESCHECK (ອ້າງຄື່ງໃນ คณิต ณ นคร, 2540, ນ. 183)

สิ่งที่ไม่ควร” การที่ไม่สมควรนั้นก็ เพราะว่า “ชีวิต” เป็นสิ่งที่พึงห่วงแผน การบัญญัติมาตรา 288 ในประมวลกฎหมายอาญา ก็เพื่อคุ้มครองชีวิตมนุษย์ และโดยการบัญญัติความผิดฐานนี้จึงทำให้ชีวิตมนุษย์เป็นคุณธรรมทางกฎหมายไป⁹

สมบัติที่ได้รับการยกระดับขึ้นเป็นคุณธรรมทางกฎหมายในกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะในประมวลกฎหมายอาญาเองหรือในพระราชบัญญัติอื่นๆ ล้วนเป็นสมบัติที่สำคัญที่จำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมทั้งสิ้น การคุ้มครองในรูปแบบอื่นจึงไม่เพียงพอ เหตุนี้จึงต้องมีการคุ้มครองโดยกฎหมายอาญา¹⁰

สมบัติที่ได้รับการยกระดับขึ้นเป็นคุณธรรมทางกฎหมายในกฎหมายอาชญาตนอกจากชีวิตมนุษย์แล้วก็มี เช่น ความปลอดภัยของร่างกาย เสรีภาพในการกระทำ เสรีภาพในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนที่ทาง กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ความบริสุทธิ์สะอาดของอำนาจรัฐ ความเด็ดขาดของอำนาจรัฐ การคงอยู่ของสถาบันต่างๆ ของรัฐ ความปลอดภัยของการจราจร ฯลฯ เหล่านี้จะเห็นได้ว่าเป็นสมบัติที่จำเป็นสำหรับการคงอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมทั้งสิ้น¹¹

ความผิดอาญาแต่ละฐาน ได้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายอันหนึ่ง หรือหลายอัน ในการทำอันตรายหรือก่ออันตรายต่อการกระทำที่บันทัญญัติของกฎหมายอาญา ต้องการจะคุ้มครองให้เกิดความมั่นคงนี้เท่ากันเป็นการก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงประสงค์ หรือผลที่ไม่เป็นธรรมขึ้น ในทางอาญาจึงมีการพิเคราะห์ค่านงประการด้วย¹²

การพิเคราะห์ในกฎหมายอาญาไม่ได้เกี่ยวพันเฉพาะเรื่องคุณธรรมทางกฎหมายเท่านั้น แต่เกี่ยวพันถึงคุณภาพของการกระทำการที่ทำอันตรายต่อคุณธรรมทางกฎหมายด้วย ความเสียหายที่เกิดจากพำนักความเสียหายที่เกิดจากการวางระเบิด ในทางกฎหมายมีความแตกต่าง กันมาก แม้ถึงว่าผลที่เกิดขึ้นจากการนี้ทั้งสองอาจมีความเท่าเทียมกันก็ตาม ในกรณีแรกเป็นเรื่องของภัยธรรมชาติที่ทำให้เห็นถึงมาตรการของการช่วยเหลือมืออยู่หรือไม่เพียงใด และมาตรการในการป้องกันว่ามีความพร้อมหรือไม่ ส่วนในกรณีหลังเป็นเรื่องของผลงานที่ก่อขึ้นจากฝีมือมนุษย์ที่มีเจตจำนงที่ไม่นำพาต่อกฎหมายบ้านเมือง การกระทำนี้เป็นการกระทำที่สั่นสะเทือนต่อการอยู่ร่วมกันของเพื่อนมนุษย์ในสังคม เจตจำนงของมนุษย์ที่ฝ่าฝืนข้อเรียกร้องของกฎหมายนี้เป็น rakshaanของการพิเคราะห์ “ค่าของผล” กฎหมายอาญาคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายโดยการหาทางระงับยั่งเจตจำนงของมนุษย์ผู้อยู่ใต้กฎหมายโดยการเรียกร้องให้ทุกคนประพฤติปฏิบัติ

⁹ คณิต ณ นคร. (2540). รวมบทความค้านวิชาการของศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร. น. 183.

¹⁰ แหล่งเดิม.

¹¹ แหล่งเดิม.

¹² แหล่งเดิม.

ทำนองเดียวกัน ก็อไม่ให้ละเอียดกฎหมายอาญา ความผิดอาญาจึงเป็นทั้งการทำร้ายคุณธรรมทางกฎหมาย และการทำผิดหน้าที่ในขณะเดียวกัน ก็อไม่ให้ละเอียดกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตามในบางกรณีกฎหมายลงโทษลำพังเขตอำนาจที่ฝ่าฝืนกฎหมายเท่านั้น โดยมิพักต้องเกิดผลขึ้น เช่น การลงโทษการพยายามกระทำความผิดที่เป็นไปไม่ได้อย่างแน่แท้ เป็นต้น

2.1.2 คุณธรรมทางกฎหมายกับกรรมของการกระทำ

ความผิดอาญาแต่ละฐานประกอบด้วยคุณธรรมทางกฎหมาย กรรมของการกระทำและ การกระทำเข้าด้วยกัน¹³

ในการบัญญัติความผิดฐานต่างๆ นั้น มีคุณธรรมทางกฎหมายเป็นพื้นฐานในทางความคิด แม้ผู้บัญญัติจะมิได้กำหนดคุณธรรมทางกฎหมายก่อนการบัญญัติความผิดอาญาไว้ตาม กล่าวโดยเฉพาะก็คือ องค์ประกอบของความผิดอาญาจากปัทสถาน และปัทสถานมาจาก คุณธรรมทางกฎหมาย เช่น การบัญญัติตามตรา 288 ในประมวลกฎหมายอาญาเกิดจากปัทสถานว่า เป็นการไม่สมควรที่จะมีมนุษย์ ทั้งนี้ เพราะชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่พึงห่วงเห็นหรือรักษาไว้¹⁴

คุณธรรมทางกฎหมายไม่ใช่สิ่งที่จับต้องได้ แต่เป็นค่าในทางความคิดของระเบียบสังคม ซึ่งเกี่ยวพันกับความมั่นคง ความอยู่ดีและเกียรติภูมิของความเป็นอยู่ในสังคม วัตถุเฉพาะสิ่งที่ถูก กระทำเป็นกรรมของการกระทำซึ่งกรรมของการกระทำอาจเป็นไปในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น เป็นศูนย์รวมของชีวิตจิตใจ (ร่างกายและชีวิตมนุษย์) เป็นค่าในทางเศรษฐกิจ (ทรัพย์สิน) เป็นทรัพย์ (สัตว์ที่ถูกล่า) เป็นสภาพที่แท้จริงที่คงอยู่ (การใช้ได้ของวัตถุ) เป็นต้น คุณธรรมทางกฎหมายกับ กรรมของการกระทำจึงต่างกันทั้งนอง “ความคิด” กับ “สภาพที่ปรากฏ” ผลที่ไม่เป็นธรรมของ ความผิดอาญาที่เป็นการรบกวนกรรมของการกระทำประการหนึ่ง กับการทำร้ายคุณธรรมทางกฎหมายอีกประการหนึ่ง คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่งอาจมีมากกว่า หนึ่งได้ เช่น คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งได้แก่กรรมสิทธิ์และการครอบครอง

¹⁵

2.1.3 ที่มาและความหมายของคุณธรรมทางกฎหมาย

ตำรากฎหมายนักกล่าวว่า คุณธรรมทางกฎหมายเป็นผลิตผลของทฤษฎีกฎหมายอาญาใน คริสต์ศตวรรษที่ 19 ทฤษฎีกฎหมายอาญาในขณะนั้นกล่าวว่ากฎหมายอาญาดังนั้นหลักการคุ้มครองสิทธิ สมบัติทั้งหลายทั้งที่เป็นทรัพย์สมบัติและสมบัติอื่นๆ (สมบัติในทางความคิด) ของบุคคล ซึ่งที่จะ

¹³ คณิต ณ นคร. (2529, มกราคม). "ผู้เสียหายในคดีอาญา." วารสารอัยการ, 1(1). น. 48.

¹⁴ คณิต ณ นคร. เล่มเดียว. น. 185.

¹⁵ แหล่งเดิม.

ได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายอาญา และเห็นกันว่ากฎหมายอาญาไม่มีหน้าที่นอกเหนือจากนี้¹⁶ โดยนัยคุณธรรมทางกฎหมายเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณา กันก่อน เนื่องในกรณีที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของสมบัติสามารถแสดงสมบัตินั้นได้เท่านั้น สมบัติที่สละได้ เช่น กรรมสิทธิ์ ความปลดภัยของร่างกาย เสรีภาพ เป็นต้น¹⁷

หากจะพิจารณาบทบัญชีของความผิดฐานต่างๆ เป็นต้นว่าในประมวลกฎหมายอาญา หากพิจารณาต่อไปอย่างลึกซึ้งจะเห็นว่าคุณธรรมทางกฎหมายไม่ใช่สมบัติเฉพาะส่วนของเจ้าทุกบุคคล แม้ถึงว่าการกระทำที่ต้องลงโทษนั้นเป็นการกระทำโดยตรงต่อสมบัตินั้นๆ และจะว่าคุณธรรมทางกฎหมายเป็นสมบัติของบุคคลผู้อ้างตกเป็นเจ้าทุกบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ เช่น ว่าเป็นชีวิตมนุษย์ของผู้อู้หูหมายค้วิกันอีกกี่ไม่ใช่ ปัญหาจึงมีว่าคุณธรรมทางกฎหมายในเนื้อหาหมายความถึงอะไร¹⁸

2.1.4 ประโยชน์ของการศึกษาคุณธรรมทางกฎหมาย

การศึกษาคุณธรรมทางกฎหมายได้ประโยชน์หลายประการ เป็นต้นว่า

(1) โดยที่คุณธรรมทางกฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของความผิดอาญาฐานต่างๆ คุณธรรมทางกฎหมายจึงเป็นเครื่องช่วยในการตีความกฎหมายได้ การที่เรามิได้ศึกษาคุณธรรมทางกฎหมายนั้น ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร เห็นว่าอาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการตีความกฎหมายมาแล้ว เช่น

ก. กรณีการลักกระแสรไฟฟ้า ศาลฎีกาได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ว่าเป็นการกระทำผิดฐานลักทรัพย์¹⁹ ซึ่งข้อผิดพลาดในการตีความกรณีนี้คือ ความผิดฐานลักทรัพย์มีคุณธรรมทาง

¹⁶ Hans-Heinrich Jescheck, Harro Otto (อ้างถึงใน คณิต ณ นคร, 2540, น. 185)

¹⁷ คณิต ณ นคร. หน้าเดิม.

¹⁸ แหล่งเดิม.

¹⁹ คำพิพากษาศาลมีฎีกาที่ 877/2501 โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกับพวกที่ยังไม่ได้ตัวสมควรกันลักทรัพย์ (กระแสรไฟฟ้า) ของการไฟฟ้ากรุงเทพฯ กรมโยธาธิการ เป็นราคา 9 บาทขอให้ลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 293, 294, 63 จำเลยปฏิเสธ ศาลอุญาพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 293 ให้จำคุกคนละ 6 เดือน แต่ให้รอการลงโทษไว้ 1 ปี ให้จำเลยใช้ค่ากระแสรไฟฟ้า 9 บาทค้ายาว จำเลยหักสองอุทธรัณณ์ ศาลอุทธรัณณ์ฟังว่าจำเลยที่ 2 ไม่ได้ร่วมทำผิดด้วย พิพากษาแก้ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 2 โจทก์ฎีกាជอให้ลงโทษจำเลยที่ 2 ค้ายาว จำเลยที่ 1 ฎีกាដ้วยเหตุจริงและข้อกฎหมาย ศาลอุทธรณ์ตัดสั่งรับฎีกាជองจำเลยที่ 1 เนื่องจากกฎหมายที่ว่า กระแสรไฟฟ้าไม่ใช่ทรัพย์ตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญาจึงยื่นมลักษันไม่ได้ ศาลมีฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ มีมติว่า การลักกระแสรไฟฟ้าย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 หรือ 335 แล้วแต่กรณี ศาลมีฎีกา ฟังข้อเท็จจริงว่าตามรูปคดียังไม่พوزะอาทิตย์แก่จำเลยที่ 2 ฐานสมควรกับจำเลยที่ 1 ลักกระแสรไฟฟ้ารายนี้ พิพากษายืน กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลมีฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

กฎหมาย 2 ประการ คือ กรรมสิทธิ์และการครอบครอง การ “เอาไป” ที่เป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้จะต้องเป็นการเอาไปที่เป็นการทำร้ายกรรมสิทธิ์และการครอบครอง กรรมสิทธิ์คือสิทธิในทรัพย์สิน กล่าวคือสิทธิในสิ่งที่มีรูปร่าง²⁰ ส่วนการครอบครองคืออำนาจแท้จริงเหนือทรัพย์ในขณะใดขณะหนึ่ง ไฟฟ้าเป็นพลังงานไม่ใช่ทรัพย์สิทธิในไฟฟ้าจึงไม่ใช่กรรมสิทธิ์ หักการแสดงอำนาจแท้จริงเหนือไฟฟ้านั้นไม่สามารถกระทำได้ การลักกระแสไฟฟ้าจึงไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์²¹

ข. โดยที่กรรมสิทธิ์และการครอบครองเป็นคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ดังนี้ การเอกสารนัดของผู้อื่นไปใช้โดยตั้งใจที่จะเอามาคืนจึงไม่เป็นการกระทำที่เป็นการทำร้ายกรรมสิทธิ์จึงไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ในเรื่องดังกล่าวศาลฎีกาได้ตัดสินว่าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งการตีความของศาลฎีกาว่าดังกล่าวเท่ากับเป็นการวางแผนโทญุคคลอันเป็นการฝ่าฝืนหลัก “ไม่มีโทษ ไม่มีกฎหมาย” (nulla poena sine lege) ในข้อห้ามใช้กฎหมายใกล้เคียง (Analogy) เช่นเดียวกัน²²

ค. ปัญหาการตีความกฎหมายอาญาที่ขัดต่อข้อห้ามใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งตามมาตรา 2²³

ง. ปัญหาการไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความผิดฐานต่างๆ ที่คล้ายๆ กัน หรือใกล้เคียงกัน เช่น การไม่อาจแยกแยะความผิดฐานวางแผนเพลิงตามมาตรา 217 กับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 ต่างกันอย่างไร²⁴ การไม่เห็นความแตกต่างระหว่างความผิดตามมาตรา 217 กับความผิดตามมาตรา 218²⁵ และการไม่เห็นความแตกต่างระหว่างความผิดฐานลักทรัพย์กับความผิดฐานบังยก²⁶

(2) คุณธรรมทางกฎหมายจากจะมีประโยชน์ช่วยในการตีความแล้ว การศึกษาคุณธรรมทางกฎหมายยังช่วยในการแบ่งแยกประเภทของหมวดหมู่ของความผิด ประมาณ

²⁰ Fritz BAUR (อ้างถึงใน คณิต ณ นคร, 2540 : 187). เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2520). กฎหมายลักษณะทรัพย์. น. 171.

²¹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 187.

²² แหล่งเดิม.

²³ คณิต ณ นคร. (2524, มกราคม). “ข้อสังเกตเกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์.” วารสารอัยการ, 4(37). น. 82.

²⁴ คณิต ณ นคร. (2554). กฎหมายอาญาภาคความผิด. น. 588.

²⁵ แหล่งเดิม.

²⁶ แหล่งเดิม.

กฎหมายอาญาของไทยเราที่ได้จัดหมวดหมู่ประเภทของความผิดโดยตั้งอยู่บนหลักเรื่องคุณธรรมทางกฎหมาย เช่นกัน ไม่ว่าผู้ร่างจะได้คำนึงถึงหรือไม่

(3) คุณธรรมทางกฎหมายมีทั้ง “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนเอกชน” (Individualrechtsgut) เช่น ชีวิต เสรีภาพ กรรมสิทธิ์ เป็นต้น และ “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม” (Universalrechtsgut) เช่น ความปลอดภัยของการจราจร ในการความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของจราจร “กติกาของรัฐธรรมนูญ” ในความผิดฐานกบฎรัฐธรรมนูญ²⁷ หรือ “ความคงอยู่ของคืนแคนหรือความเป็นเอกภาพของคืนแคน” ในความผิดฐานกบฎคืนแคน²⁸ หรือ “ความบริสุทธิ์สะอาดแห่งอำนาจรัฐ” หรือความบริสุทธิ์สะอาดแห่งตำแหน่ง” ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ²⁹ เป็นต้น ซึ่งการแบ่งแยกคุณธรรมทางกฎหมายดังกล่าววนอกจากจะช่วยให้การวินิจฉัยเรื่องผู้เสียหายมีความแน่นอนแล้ว ยังมีประโยชน์ในการวินิจฉัยว่ากรณีใดบุคคลจึงจะสามารถใช้สิทธิป้องกันตนได้ กล่าวคือ เอกชนจะสามารถป้องกันได้เฉพาะคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นเอกชนเท่านั้น ถ้าได้ความว่าเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม เอกชนก็ไม่เป็นผู้เสียหาย แต่ถ้าได้ความว่าเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนเอกชน ก็จะต้องพิจารณาต่อไปในที่สุดว่าใครเป็นผู้ถือหรือเจ้าของคุณธรรมทางกฎหมายในกรณีนี้ การแบ่งแยกเรื่องคุณธรรมทางกฎหมายยังช่วยวินิจฉัยปัญหาในเรื่องความยินยอมของผู้เสียหายอีกด้วย

2.1.5 ประเภทของคุณธรรมทางกฎหมาย

ความผิดอาญาแต่ละฐานถ้าพิจารณาจากบทกฎหมายนั้นเองจะมี “สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง” และสิ่งเดียวกันนี้ ถ้าพิจารณาจากตัวผู้กระทำผิดก็จะเป็น “สิ่งที่ล่วงละเมิด” สิ่งที่ว่านี้ไม่ใช้วัตถุหรือบุคคลหรือสิ่งที่มีรูปร่างตัวตน แต่เป็นสภาพะในทางความคิด เช่น ในการความผิดฐานฆ่าผู้อื่น สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองไม่ใช่ตัวบุคคลแต่เป็น “ชีวิตมนุษย์” ในความผิดฐานทำให้แห้งลูก สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองคือ “ชีวิตในครรภ์มารดา” และในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองคือ “ความปลอดภัยของร่างกาย” เหล่านี้เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ คือ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut)³⁰

²⁷ แหล่งเดิม.

²⁸ แหล่งเดิม.

²⁹ แหล่งเดิม.

³⁰ คณิต ณ นคร. (2555). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. น. 120.

“คุณธรรมทางกฎหมาย” ในความผิดฐานอาจมีมากกว่าหนึ่งได้ เช่น คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งไม่ใช่ตัวทรัพย์ แต่เป็น “กรรมสิทธิ์” และ “การครอบครอง” คุณธรรมทางกฎหมายแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ³¹

1. คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล (Individualrechtsgut) เช่น กรรมสิทธิ์ในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ความปลดภัยของร่างกายในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย สิทธิที่จะให้การศึกษาและอบรมในความผิดฐาน公然เด็ก “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” เป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่บุคคลอ้างความเป็นเจ้าของได้ โดยทั่วไปบุคคลอาจஸະເສຍໄດ້ ແລະເມື່ອໄດ້ນີ້ກາຣສະຄຸນຈະຮັມທາງກູ້ມາຍໂດຍຂອບແລ້ວ ກຣລີຕ້ອງຄືວ່າປຣາຈາກຄວາມເສີຫາຍ³² ແຕ່ສໍາຮັນ “ຊີວິຕົມນຸ່ມຍີ້” ນັ້ນ ແມ່ຈະເປັນ “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” ແຕ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າອີກກຳໄມ່ ອາຈສະຄວາມຄຸ້ມຄອງໄດ້

ໃນສ່ວນທີ່ເກີຍວັນ “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล” (Individualrechtsgut) ນັ້ນ ບັງຈາງແບ່ງແຍກຍ່ອຍອອກໄປເປັນ “คุณธรรมทางกฎหมายທີ່ເປັນສ່ວນບຸກຄຸລ ໂດຍແທ້” (hochstpersonliches Rechtsgut) ເຊັ່ນ ເກີຍຮົດ ຄວາມປລດກັບຍົງອີກກຳ ແຕ່ກາຣແບ່ງແຍກອອກໄປນີ້ ເປັນເພີ່ງກາຣພາຍາມແຍກແຍກ ໃຫ້ເຫັນເຄີ່ນເຫັນທີ່ອາຈມີປະໂຍ້ນໃນກາຣວິຊາການບ້ານເທົ່ານັ້ນ ເຊັ່ນ ໃນກາຣບັນຍຸດຕີ “ຄວາມຜິດອັນຍອມຄວາມໄດ້” (Antragsdelikte) ເທົ່ານັ້ນ³³

2. คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม (Universalrechtsgut) ເຊັ່ນ ກຕິກາຂອງຮັບຮັມນຸ່ມ ຄວາມເປັນເອກພາບອອນດິນແດນໃນຄວາມຜິດฐานກູ້ ຄວາມບຣິສຸທີ່ສະອາດແໜ່ງອຳນາຈຮັບໃນຄວາມຜິດຕ່ອດແໜ່ງໜັ້ນທີ່ຮ່າງກາຣ ຄວາມປລດກັບຍົງນ້ອງຄົນໃນຄວາມຜິດຕາມພຣະຣາຊບັນຍຸດຕີ ຈາກທາງນັກ “คุณธรรมทางกฎหมายທີ່ເປັນສ່ວນรวม” ບຸກຄຸລໄນ້ອ່າງເຈົ້າຄວາມເປັນເຈົ້າອີກກຳໄດ້

ຄວາມຄິດໃນທາງກູ້ມາຍຂອງປຣະເທດທີ່ໃຊ້ປຣະວລກກູ້ມາຍກັນປຣະເທດທີ່ໄມ່ໃຊ້ປຣະວລກກູ້ມາຍຢ່ອມນີ້ຄວາມແຕກຕ່າງກັນ³⁴ คุณธรรมทางกฎหมายຂອງປຣະເທດທີ່ໃຊ້ຮະບນປຣະວລກກູ້ມາຍ ທີ່ປຣະເທດໄທຢູ່ເປັນປຣະເທດທີ່ໃຊ້ປຣະວລກກູ້ມາຍ ດັ່ງນັ້ນທາກໄດ້ມີກາຣສຶກຍາເຮື່ອງຄຸນຈະຮັມທາງກູ້ມາຍແລ້ວ ກາຣໃຊ້ກູ້ມາຍອາຍຸາທີ່ສາຮບັນຍຸດຕີແລະສັບັນຍຸດຕີຢ່ອມປຣະສັບຄວາມສມນູຽນຢູ່ນີ້³⁵

³¹ ແຫ່ລ່ງເຄີມ.

³² ແຫ່ລ່ງເຄີມ.

³³ ຄົມືຕ ລ ນກຣ. ເລີ່ມເຄີມ. ນ. 151.

³⁴ ທຸຢຸດ ແສງຊຸທິຍ. (2537). ກູ້ມາຍອາຍຸາ ກາກ 1. ນ. 2.

³⁵ ຄົມືຕ ລ ນກຣ. ເລີ່ມເຄີມ. ນ. 188.

"การตีความกฎหมาย" หมายถึง การทำความเข้าใจความหมายในทางกฎหมายของด้วยทักษะกฎหมาย³⁶ เมื่อกล่าวถึงการตีความกฎหมายในทางตำแหน่งมีการกล่าวถึงหลักเกณฑ์การตีความกฎหมาย 4 หลักเกณฑ์ คือ

1. การตีความตามหลักภาษา (grammatische Auslegung) โดยที่การตีความกฎหมายพิจารณาวัตถุ (object) ของการตีความ ซึ่งก็คือถ้อยคำในตัวบทกฎหมาย การพิเคราะห์ถ้อยคำในตัวบทกฎหมายจึงเป็นเรื่องแรกที่ต้องทำความเข้าใจ แม้ว่าถ้อยคำในกฎหมายอาจมีความชัดเจน แต่ยังคงมีความอ่อนไหวต่อการอ่านและการแปล เช่น การตีความของคำว่า “คน” ในกฎหมายแรงดันน้ำ ที่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้น้ำ หรือ “สิ่งของ” (object) ที่ต้องคำนึงถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจ แต่ในทางกฎหมาย “สิ่งของ” อาจหมายความกว้างขวาง เช่น ไม้ หิน ดิน ฯลฯ ที่ไม่ได้เป็นทรัพย์สินทางการค้า แต่เป็นทรัพยากรดับเบิลยูพี หรือ “สิ่งของ” ที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ เช่น ศิลปะ โบราณวัตถุ ฯลฯ

หลักปรัชญาธรรมนูญและหลักกฎหมายอาญาเกี่ยวกับ "หลักประกันในกฎหมายอาญา" นี้ได้แสดงให้เห็นอย่างมั่นคงและแน่นอนว่าบุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาที่ต่อเมื่อได้กระทำตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้เท่านั้น³⁸ จุดเริ่มของการตีความกฎหมายจึงอยู่ที่ถ้อยคำของตัวบทกฎหมาย³⁹

การตีความตามหลักภาษา (grammatische Auslegung) หมายถึง การหาความหมายของตัวบทกฎหมายจากความหมายของภาษาที่ใช้กันทั่วไป ความหมายของตัวบทกฎหมายย่อมเป็นกรอบของการตีความกฎหมายที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้เกิดผลร้ายแก่นุคคล⁴⁰ "การตีความตามหลักภาษา" มีความยากอยู่ตรงที่ว่า จะรู้ได้อย่างไรว่าถ้อยคำที่จะตีความนั้นมีความหมายที่ตรงกันทั้ง

³⁶ คณิต ณ นคร, เล่มเดิม, หน้า 69.

³⁷ ปรีดี เกษมทรัพย์ จิตติ ติงศักดิ์ คณิต ณ นคร. (2529, วันที่ 25 ธันวาคม). "การตีความกฎหมายอาญา." วารสารนิติศาสตร์, 14(4), ณ. 45.

³⁸ ประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า

"มาตรา 2 บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อ ได้กระทำการอันกฎหมายห้ามไว้ในขณะกระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และ โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัตไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายในภายหลัง การกระทำ เช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้อธิบายว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอย่างไรให้การลงโทษเด็ดขาด"

³⁹ Harro Otto (อ้างถึงใน คณิต ณ นคร, 2554, น. 69)

⁴⁰ Harro Otto (อ้างถึงใน คณิต ณ นคร, 2554, น. 70)

ตามที่ใช้กันทั่วไปและในทางกฎหมาย ดังนั้น ผู้ตีความกฎหมายจึงต้องคุ้ดว่า “ฝ่ายนิติบัญญัติได้มุ่งประสงค์ให้ถือคำในด่วนทกฎหมายนั้นมีความหมายพิเศษอย่างใดหรือไม่”⁴¹

2. “การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย” (systematische Auslegung) นอกจากการพิเคราะห์ตามตัวอักษร การพิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบทบัญญัติกฎหมายก็เป็นหลักเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่จะช่วยในการตีความกฎหมายได้ เพราะการพิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบทบัญญัติกฎหมายเท่ากับเป็นการค้นหาสิ่งที่เป็นภาพรวมของบทบัญญัติ⁴² ซึ่งจะทำให้มองเห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างบทบัญญัตินั้นๆ เช่น การพิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความผิดฐานลักษณะกับความผิดฐานยกยก จะพบว่าความผิดทั้งสองฐานมีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่ว่าใครครอบครองทรัพย์นั้น ความหมายของคำว่าครอบครองในความผิดทั้งสองฐานจึงเป็นอย่างเดียวกัน แต่ในบางเรื่องอาจมีความหมายต่างกัน เช่น ในความผิดต่อชีวิตซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น คำว่า “ผู้อื่น” ซึ่งต้องมี “สภาพความเป็นมนุษย์” ต่างกับการเริ่ม “สภาพบุคคล” ตามกฎหมายเพื่อ เพราะในกฎหมายเพ่งนั้น มองว่าการเริ่มสภาพบุคคลเป็นการเริ่มต้นของการเป็น “ประชาชนแห่งสิทธิ” แต่การเริ่มสภาพความเป็นมนุษย์ในกฎหมายอาญาจึงเป็นการเริ่ม “สภาพการที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย” แนวความคิดทางกฎหมายอาญาจึงแตกต่างกัน⁴³ เหล่านี้เป็นต้น

ในการตีความกฎหมายนั้น แม้ผู้ตีความจะต้องถือความหมายในทางกฎหมายเป็นเกณฑ์ แต่ผู้ตีความกฎหมายก็ต้องระลึกด้วยว่าภาษากฎหมายเองก็อาจแตกต่างกันได้ซึ่งความแตกต่างนี้ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย กฎหมายอาญาเองก็มีความสัมพันธ์กันอย่าง

⁴¹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 70.

⁴² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1629/2509 พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474 มุ่งประสงค์ควบคุมการค้าของเก่าอันมีที่ทำการค้า มิได้มุ่งหมายถึงหานรรชื่อของเก่าไปขายแก่ร้านค้าของเก่า ศาลฎีกานี้ว่า พ.ร.บ.ควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. 2474 มาตรา 4 ได้บัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดประกอบอาชีพการค้าของเก่า ฯลฯ โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่งานผู้ออกใบอนุญาต แต่ตามมาตรา 8 ได้บัญญัติให้ผู้ค้าของเก่าต้องแสดงนามของตนและคำว่าผู้ค้าของเก่าไว้ ที่ทำการค้าของตนพร้อมทั้งใบอนุญาตในที่อันเห็นได้แจ้ง มีสมุดบัญชีสำหรับการค้าของตนและจดรายการข้อสำคัญทั้งปวงแห่งการค้าลงไว้ทุกราย สมุดบัญชีตามที่กล่าวว่า นี้ต้องทำตามแบบทำเลขลำดับเป็นเครื่องหมายปีกไว้ที่ของให้ตรงกับเลขลับในสมุดบัญชีเพื่อสะดวกในการสำรวจ ดังนี้แสดงว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ควบคุมการค้าของเก่าอันมีที่ทำการค้า มิได้มุ่งหมายถึงหานรรชื่อของเก่าไปขายแก่ร้านค้าของเก่าดังจำเลยในคดีนี้ กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

⁴³ แสรวง บุญเฉลิมวิภาส. (2546). หลักกฎหมายอาญา. น. 27.

เป็นระบบ แม่กฎหมายอาญาจะได้ให้ความหมายของคำใดคำหนึ่งไว้ก็ใช่ว่ากรณีจะมีความหมายที่ เหมือนกันในทุกฐานความผิด เพราะความผิดแต่ละฐานมีความสัมพันธ์กับนิยามที่แตกต่างกันได้⁴⁴

นอกจากนี้สิ่งบางสิ่งที่ไม่มีอยู่ในกฎหมายอาญาแต่มีอยู่ในกฎหมายอื่น และเนื่องจาก ความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมายกรณีจึงต้องนำหลักในกฎหมายอื่นนั้นมาใช้ใน กฎหมายอาญาด้วย เป็นต้นว่า กฎหมายอาญาไม่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ "ทรัพย์" ไว้แต่กฎหมาย แห่งได้ให้ความหมายของ "ทรัพย์" ว่า "ทรัพย์ หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง"⁴⁵ ดังนั้น กรณีจึงต้องนำ หลักกฎหมายแห่งมาใช้ในกฎหมายอาญาด้วย ทั้งนี้ ตามหลัก "ความเป็นหนึ่งเดียวของระบบ กฎหมาย" (Einheit der Rechtsordnung)⁴⁶

ในคดีลักษณะและไฟฟ้านั้น จำเลยต่อสู้ในคดีที่ถูกฟ้องว่า ลักษณะและไฟฟ้าว่า "ตาม ประมวลกฎหมายอาญาที่ออกใช้อยู่ในเวลานี้ไม่มีบัญญัติว่าทรัพย์คืออะไร จึงต้องใช้กฎหมายแห่ง วินิจฉัย ซึ่งตามประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์วิเคราะห์ว่าทรัพย์ได้แก่ วัตถุอันมีรูปร่าง แต่ไฟฟ้า เป็นพลังงานมิใช่วัตถุมีรูปร่าง และไม่อาจหยิบถือเอาไปได้ ทั้งไม่อาจคิดเป็นราคาก็ขายกันได้ จึง ไม่เป็นทรัพย์ที่จะลักกันได้"⁴⁷

ดังนี้ ตามข้อต่อสู้ของจำเลยกล่าว ได้ว่าเป็นการที่จำเลยได้หยิบยก "หลักการตีความตาม ความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ" (systemtische Auslegung) ของกฎหมายขึ้นเป็นเหตุผลในการ ต่อสู้คดีนั้นเอง ฉะนั้นการที่ศาลฎีกาพิพากษาลงโทษจำเลยเกี่ยวกับการลักษณะและไฟฟ้าฐาน ลักษณะและไฟฟ้าซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการตีความที่ขัดกับ "หลักการตีความตามความสัมพันธ์กันอย่าง เป็นระบบ" ของกฎหมาย⁴⁸

มาตรา 340 วรรคสอง บัญญัติว่า "ถ้าการปล้นทรัพย์ผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาชญา ติดตัวไปด้วย ผู้กระทำต้องระวัง โทษสิบสองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นสี่พันบาทถ้วนสี่ หมื่นบาท"

เกี่ยวกับมาตรา 340 วรรคสอง นี้ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยในคดีหนึ่งว่า "เมื่อจำเลยที่ 1 มีอาชญา (มีค) ติดตัวไปด้วยในการปล้นทรัพย์ แม่จำเลยที่ 1 จะมิได้ใช้หรือแสดงอาชญาในการกระทำการผิด

⁴⁴ คณิต ณ นคร. หน้าเดิม.

⁴⁵ ดูประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ มาตรา 137

⁴⁶ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 71.

⁴⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 877/2501. หน้าเดิม.

⁴⁸ คณิต ณ นคร. หน้าเดิม.

และจำเลยที่ 2 ไม่รู้ว่าจำเลยที่ 1 มีอาชญากรรม จำเลยที่ 2 ก็ต้องมีความผิดตามมาตรา 340 วรรคสอง ซึ่งแก้ไขโดยประกาศคณะกรรมการประกาศฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2514⁴⁹

ดังนี้ การมีอาชญากรรมตัวไปด้วยในการปล้นทรัพย์ ศาลฎีกานเห็นว่าไม่ใช่ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดแต่เป็น "เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย" หรือเป็น "เหตุในลักษณะคดี"⁵⁰ ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงต้องใช้กับผู้กระทำความผิดทุกคน ในเรื่องดังกล่าว ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร เห็นพ้องด้วยกับศาลฎีกา โดยให้เหตุผลว่า "เพราการมีอาชญาไปด้วยในการปล้นทรัพย์นั้น เป็นการเพิ่มอันตรายต่อบุคคลที่ผู้กระทำความผิดทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบในอันตรายที่อาจเกิดจากการใช้อาวุธนั้นโดยที่เดียว ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงการไม่รู้ข้อเท็จจริงในส่วนนี้ของผู้กระทำความผิด"⁵¹

ความผิดฐานพอาชญาไปในทางสาธารณูปโภคไม่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา 371 นั้น⁵² เป็น "ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย" (Gefahrdungsdelikt)⁵³ ฉะนั้น โดยพื้นฐานของอันตรายของ

⁴⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 980/2519 จำเลยทั้งสามนั่งรกรอบตัวไปด้วยกันแล่นผ่านหน้าบ้านผู้เสียหายเพื่อดูดacula เลaha โอกาสใช้ทรัพย์ผู้เสียหายก่อนแล้วจึงคร่าหัวใจจากผู้เสียหายเพียง 2 เมตร โดยไม่ดับเครื่อง จำเลยที่ 1 ลงจากรถไปรัดคอและกระชากสร้อยคอผู้เสียหายแล้ววิ่งหนีขึ้นรถ จำเลยที่ 2 ฝ่าดูกรกระทำของจำเลยที่ 1 อุยุ่นรถตกลอดเวลา เมื่อได้ทรัพย์แล้วก็นั่งรกรอบหน้าไปด้วยกัน ดังนี้ แม่จำเลยที่ 2 จะมิได้ลงมือกระชากสร้อย จำเลยที่ 2 ก็ต้องมีความผิดฐานร่วมเป็นตัวการกระทำการปล้นทรัพย์ด้วย เมื่อจำเลยที่ 1 มีอาชญากรรม (มีคดี) ติดตัวไปด้วยในการปล้นทรัพย์ แม่จำเลยที่ 1 จะมิได้ใช้หรือแสดงอาชญาในการกระทำความผิด และจำเลยที่ 2 ไม่รู้ว่าจำเลยที่ 1 มีอาชญากรรม จำเลยที่ 2 ก็ต้องมีความผิดตามมาตรา 340 วรรคสอง ซึ่งแก้ไขโดยประกาศของคณะกรรมการประกาศฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2514 ศาลต้องพิเคราะห์พยานหลักฐานในสำนวนแล้ว เรื่องพยานโจทก์ว่าจำเลยกระทำความผิดและลงโทษจำเลย ย่อมมีความหมายอยู่ในตัวว่าพยานหลักฐานของจำเลยไม่อาจหลังพยานหลักฐานของโจทก์ได้ แม่ค้ำพิพากษามิได้กล่าวในรายละเอียดไว้ว่ารับฟังพยานหลักฐานจำเลยไม่ได้อย่างไร ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายวิธีพิจารณาความ กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

⁵⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 89 บัญญัติว่า

"ถ้ามีเหตุส่วนตัวอันควรยกเว้นโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดคนใด จะนำเหตุนั้นไปใช้แก่ผู้กระทำความผิดคนอื่นในการกระทำความผิดนั้นด้วยไม่ได้แต่ถ้าเหตุอันควรยกเว้นโทษ ลดโทษหรือเพิ่มโทษเป็นเหตุในลักษณะคดี จึงให้ใช้แก่ผู้กระทำความผิดในการกระทำความผิดนั้นด้วยกันทุกคน"

⁵¹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 72.

⁵² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 บัญญัติว่า

"ผู้ใดพอาชญาไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะ โดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือพาไปในชุมชนที่ได้จดให้มีขึ้นเพื่อมัตการ การรื้นเริงหรือการอื่นๆ ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาทและให้ศาลเมืองจังหวัดให้รับอาชันน"

⁵³ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 169.

อาชุปน หากในการปลั๊นทรัพย์ผู้กระทำคนหนึ่งมีอาชุปนที่ไม่สามารถใช้จิได้ติดตัวไปด้วยในการปลั๊นทรัพย์แล้ว ผู้กระทำทุกคนก็ต้องระวังโทษหนักขึ้นตามมาตรา 340 วรรคสอง⁵⁴

ฉะนั้น การตีความกฎหมายตาม "หลักการตีความตามหลักภาษา" (grammatische Auslegung) เพียงอย่างเดียวไม่อาจเพียงพอที่จะทราบความหมายที่ถูกต้องของตัวบทกฎหมายได้ในการตีความกฎหมายจึงอาจต้องเพิ่มเติมด้วย "การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ" (systematische Auslegung) ของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม กรณีที่ต้องยอมรับกันด้วยว่าในบางกรณีระบบกฎหมายอาจซับซ้อนความชัดเจน ได้⁵⁵

3. การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย (historische Auslegung) คือการหาความหมายของตัวบทกฎหมายจากประวัติความเป็นมาของตัวบทกฎหมายนั้น การพิจารณาความเป็นมาของกฎหมายนั้นอาจพิจารณาจากประวัติการยกร่างและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ต้นร่างเหตุผลในการร่าง ตลอดจนรายงานการประชุมของสภา นอกจากนี้ "เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมาย" ซึ่งมีอยู่ในระบบกฎหมายของไทยเรียกเป็นข้อมูลหนึ่งที่สามารถขยายต่อไปถึงประวัติความเป็นมาของกฎหมายตลอดจนความหมายของตัวบทกฎหมายได้ การตีความตามวิธีนี้จะนำไปสู่ "การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย" (teleologische Auslegung) ต่อไป⁵⁶

ในการค้นหาเจตนาณน์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้น อาจมีความจำเป็นที่จะต้องค้นหา ทำความเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ของกฎหมายในเรื่องนั้นๆ ด้วย ทั้งนี้ เพราะกฎหมายมิใช่มาจากเจตจำนงของบุคคลเท่านั้น แต่เป็นผลจากวิัฒนาการมาเป็นเวลานานในอดีต จากแหล่งที่มาแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภท หรือที่ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์ เรียกว่า ทฤษฎีกฎหมายสามชั้น (Three-layer Theory of law) อันได้แก่กฎหมายชาวบ้าน (volksrecht) กฎหมายของนักกฎหมาย (juristenrecht) และกฎหมายเทคนิค (technical law) การแยกกฎหมายออกเป็นสามประเภทดังกล่าวจะช่วยให้เกิดความชัดเจนในการค้นหาเหตุผลของกฎหมายในแต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดี กล่าวคือถ้าเป็นกฎหมายเทคนิค สิ่งที่ผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายจะต้องค้นหาคือ เจตนาณน์หรือความมุ่งหมายของกฎหมาย สำหรับกฎหมายประเภทอื่นๆ เราจะต้องค้นหาเหตุผลทางศีลธรรม เหตุผลของเรื่อง (nature of things)⁵⁷

ในการค้นหาเจตนาณน์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายก็มีข้อที่น่าสังเกตว่าค้นหาจากที่ใดได้บ้าง ในเรื่องนี้มีธรรมเนียมปฏิบัติที่ต่างกันระหว่างสายคอมมอนลอว์ (common law) และ

⁵⁴ แหล่งเดิม.

⁵⁵ แหล่งเดิม.

⁵⁶ แหล่งเดิม.

⁵⁷ แสง บุญเฉลิมวิภาส. เล่มเดิม. น. 30.

อังกฤษ ซึ่งถือว่า การอ่านเอกสารเพื่อตีความกฎหมายด้วยอักษรนั้น นักกฎหมายอ่านได้แต่เฉพาะ intrinsic material เท่านั้น อันได้แก่ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หัวข้อ (title) คำประสาร (preamble) และชื่อของกฎหมายฉบับนั้นเอง ส่วนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวบท แต่ไม่ใช่ตัวบทของกฎหมาย ถือว่าเป็น extrinsic material เช่น รายงานการประชุมของรัฐสภาหรือกรรมการของสภา ที่อภิปรายเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับที่เกี่ยวข้อง ศาลอังกฤษถือว่านำมาอ่านประกอบการตีความไม่ได้เลย ถือเป็นสิ่งต้องห้ามที่เดียว ส่วนธรรมเนียมในภาคพื้นยุโรป เช่น ในประเทศเยอรมนีหรือในประเทศฝรั่งเศสไม่มีข้อจำกัดห้ามดังกล่าว แต่ทั้งนี้ก็มีข้อสังเกตที่พึงระมัดระวังว่า เอกสารที่นำมาอ่านประกอบนั้น เป็นการอ่านประกอบเพื่อทำความเข้าใจถ้อยคำที่มีอยู่ในตัวบทกฎหมายเท่านั้น ไม่ใช่นำเอาข้อความของเอกสารนั้นมาใช้แทนถ้อยคำของตัวบทกฎหมาย⁵⁸

4. การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย (teleologische Auslegung) คือ การก้นหาความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย ในการตีความตามวิธีนี้ "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) จะเป็นเครื่องช่วยในการตีความได้เป็นอย่างดี เป็นต้นว่า "คุณธรรมทางกฎหมาย" ของความผิดฐานลักทรัพย์ คือ "กรรมสิทธิ์" และ "การครอบครอง"⁵⁹ ซึ่งกรรมสิทธิ์หมายถึงสิทธิในสิ่งที่มีมูลค่า หรือสิทธิในทรัพย์สิทธิในไฟฟ้าจึงไม่ใช่กรรมสิทธิ์ เพราะไฟฟ้าไม่เป็นสิ่งที่มีมูลค่า ฉะนั้น การที่ศาลฎีกาพิพากษาลงโทษการลักกระแสน้ำไฟฟ้าฐานลักทรัพย์⁶⁰ จึงไม่ถูกต้องกับหลัก "การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย" (teleologische Auslegung)⁶¹

ใน "การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย" นั้น นอกจากจำเป็นที่จะต้องก้นหา "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) แล้ว อาจจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณค่าของการกระทำด้วย เป็นต้นว่าการทำให้ดีขึ้น อาทิ การกระทำต่อร่างกายในการรักษาพยาบาลย่อมไม่เป็นการ "ทำร้าย" ในความหมายของความผิดฐานทำร้ายร่างกาย⁶²

ในการตีความกฎหมาย การพิเคราะห์ถ้อยคำตามตัวอักษรในกฎหมายเพียงอย่างเดียว ย่อมจะไม่เพียงพอ การตีความแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงเจตนาของผู้ให้ความหมายของบทบัญญัตินั้นๆ ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หลักการตีความตามตัวอักษรกับการตีความตาม

⁵⁸ แหล่งเดิม.

⁵⁹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 31.

⁶⁰ เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. หน้าเดิม.

⁶¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 877/2501. หน้าเดิม.

⁶² คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 74.

⁶³ แหล่งเดิม.

เจตนาณณ์ของกฎหมายคือพิจารณาความคู่กันไปเสมอ โดยถือว่าทั้งสองอย่างมีน้ำหนักเท่ากัน⁶⁴ จึงต้องใช้ให้สอดคล้องกันทั้งตัวอักษรและเจตนาณณ์จะใช้ตัวอักษรเกินกว่าเจตนาณณ์ไม่ได้ และจะใช้เจตนาณณ์เกินตัวอักษรก็ไม่ได้เช่นกัน⁶⁵ เรื่องการตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย อาจารย์แสง บุญเฉลิมวิภาส ได้อธิบายไว้ตอนหนึ่งว่า ".....ผู้เขียนของตัวอย่างการตีความคำว่า "สุขภาพของหญิง" ตามมาตรา 305 (1) ซึ่งมีปัญหาว่าจะหมายความถึงสุขภาพจิตของหญิงด้วยได้หรือไม่ ถ้าหากพิเคราะห์ตามถ้อยคำตามตัวอักษรอย่างเดียว ย่อมจะไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนได้ แต่หากพิเคราะห์เจตนาณณ์ของกฎหมายควบคู่กันไปด้วยแล้ว ก็จะพบว่า บทบัญญัติดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลักการซึ่งน้ำหนักประภัยชน (balancing of interest) ที่บัดกันกือการซึ่งน้ำหนักระหว่างชีวิตแม่และชีวิตลูก ซึ่งถือว่าชีวิตแม่เป็นประภัยชนที่สูงกว่า จึงยอมให้ทำแท้งได้ เพื่อรักษาชีวิตของแม่ไว้ เมื่อความมุ่งหมายของกฎหมายเป็นเช่นนี้ จึงตีความคำว่าสุขภาพของหญิง ให้รวมถึงสุขภาพจิตด้วยไม่ได้ เพราะปัญหาเรื่องสุขภาพจิตของแม่ไม่ใช่ประภัยชนที่สูงกว่าถึงขนาดที่จะยอมให้ทำลายชีวิต胎รกรในครรภ์ได้.....เหตุที่ต้องพิจารณาเจตนาณณ์ควบคู่ไปด้วยกันเนื่องจากว่า คำพังถ้อยคำแต่ละถ้อยคำที่ประกอบเป็นข้อความนั้น ไม่มีความหมายที่ชัดแจ้งในตัวของมันเอง ความหมายของมันจะปรากฏขึ้นเมื่อเราอ่านรวมกับถ้อยคำอื่นที่เป็นข้อความแผลด้อมและรวมเข้ามา ประกอบเป็นข้อความทั้งหมดของเรื่องนั้น ฉะนั้นการตีความจึงต้องอ่านข้อความแผลด้อม (read the context) และอ่านข้อความทั้งหมด (read the whole text) การอ่านข้อความแผลด้อมและอ่าน ข้อความทั้งหมดก็คือ การค้นหาเหตุผลของกฎหมาย (ratio legis) เจตนาณณ์หรือวิญญาณของกฎหมาย (spirit of the law) นั้นเอง นอกจากนี้ การค้นหาเจตนาณณ์ของกฎหมายจะต้องพิจารณาถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของบทบัญญัติ ความเกี่ยวพันกันของบทบัญญัตินั้นๆ ในระหว่าง กันเองและความเกี่ยวพันของบทบัญญัตินั้นกับบทบัญญัติอื่นที่มีอยู่ คือมองกฎหมายเป็นระบบ⁶⁶

2.2 ประเภทของความผิดอาญา

ความผิดอาญาฐานต่างๆ ในประเทศไทยหมายอาญาและกฎหมายอื่นอาจแบ่งประเภท เพื่อการศึกษาออกได้หลายอย่าง เช่น "แบ่งเป็นความผิดที่เป็นความผิดในตัวเอง" (mala in se) และ "ความผิดที่เป็นความผิดเพระกฎหมายห้าม" (mala prohibita) แต่การแบ่งประเภทของความผิดอาญาดังกล่าวมานี้ได้ประภัยชนในทางทฤษฎีไม่น่าเท่าที่ควร เพราะศึกธรรมอาจไม่ใช่ปัจจัยหรืออาจจะไม่ใช่ปัจจัยเดียวในการบัญญัติกฎหมายอาญา ทั้งปัจจุบันมีกฎหมายเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากทั้งจาก

⁶⁴ ปรีดี เกษมทรัพย์, จิตติ ติงศักดิ์, คณิต ณ นคร. หน้าเดิม.

⁶⁵ แสง บุญเฉลิมวิภาส. เล่มเดิม. น. 29.

⁶⁶ แหล่งเดิม.

เหตุผลในทางคือธรรมและจากเหตุผลที่ไม่เกี่ยวกับทางคือธรรม การแบ่งประเภทความผิดในทางกฎหมายอาจแบ่งได้เป็น 1. การแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา 2. การแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความผิด 3. การแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความรับผิดในทางอาญา ที่นี้จะขอศึกษาเฉพาะการแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความรับผิดในทางอาญาท่านนี้⁶⁷

การแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความผิดทำให้ได้ทราบถึงลักษณะเฉพาะของความผิดอาญาและกรณีย่อมมีผลต่อการวินิจฉัยปัญหาของความรับผิดในทางอาญาด้วย การแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความผิดอาญาแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1. "ความผิดอาญาแห่งเดือนและความผิดอันยอมความได้" ความผิดใดจะเป็น "ความผิดอันยอมความได้" กฎหมายจะระบุไว้โดยเฉพาะ⁶⁸ หลักคือว่าความผิดใดที่มิได้ระบุว่าเป็น "ความผิดอันยอมได้" ความผิดนั้นก็เป็น "ความผิดอาญาแห่งเดือน" ความผิดใดควรจะบัญญัติให้เป็น "ความผิดอันยอมความได้" ควรมีกรอบความคิดในทางนิติบัญญัติและในหลักการแล้ว "ความผิดอันยอมความได้" ควรมีลักษณะ 3 ประการ คือ

- (1) ความผิดที่มี "ความเป็นอาชญากรรม" (Verbrechen) น้อย
- (2) เป็นความผิดที่มี "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) ที่เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงการพในเจตจำนงของผู้เสียหาย หรือมี "คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคลโดยแท้" (hochstpersonliches Rechtsgut) และ
- (3) เป็นความผิดที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครอง "ผู้เสียหาย" (Verletzten) อย่างแท้จริง⁶⁹

อย่างไรก็ตาม ในระบบกฎหมายอาญาของไทยเรานี้ การที่จะบัญญัติให้ความผิดได้เป็นความผิดที่ยอมความได้คุณจะยังไม่มีหลักเกณฑ์เท่าใดนัก เช่น การประกันวินาคภัยเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความพากเพียรของประชาชน⁷⁰ แต่ความผิดฐานล้อโกงวินาคภัยตามมาตรา 347 กฎหมายก็บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้เป็นดัน⁷¹

⁶⁷ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 154.

⁶⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 348 บัญญัติว่า

"มาตรา 348 ความผิดในหมวดนี้ นอกจำกความผิดตามมาตรา 343 เป็นความผิดอันยอมความได้"

⁶⁹ Hans - Heinrich Jescheck (อ้างถึงใน คณิต ณ นคร, 2554, น. 159). คณิต ณ นคร. 2548. นิติธรรมอิสลามในนิติศาสตร์ไทย. น. 95.

⁷⁰ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 367.

⁷¹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 160.

การดำเนินคดีในความผิดอันยอมความได้ตามปกติจะขึ้นอยู่กับความประسنกของผู้เสียหายเป็นสำคัญ กล่าวคือตามปกติอำนาจของเจ้าพนักงานและศาลจะมีได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดี⁷² และการร้องทุกข์ต้องกระทำภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดมิฉะนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความร้องทุกข์ อำนาจการดำเนินคดีของผู้เสียหายมีอยู่อย่างกว้างมาก เพราะกรณีจะเป็นการตัดอำนาจรัฐไปเลยที่เดียว ในความผิดอันยอมความได้ที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองนั้น พนักงานอัยการจะขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมไม่ได้เลยที่เดียว คำว่า "ความผิดอันยอมความได้" เป็นคำที่ใช้ใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา ความผิดอันเดียวกันนี้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเรียกว่า "ความผิดต่อส่วนตัว" และความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัวนั้น หมายเฉพาะความผิดที่ผู้เสียหายเป็นเอกสารเท่านั้น กรณีใดที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เสียหาย กรณีนั้นไม่เป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่เป็นความผิดต่อส่วนตัว ดังนั้นการร้องทุกข์จึงไม่เป็น "เงื่อนไขให้อำนาจดำเนินคดี" (Prozessvoraussetzung) กล่าวคือรัฐสามารถดำเนินคดีได้โดยไม่พึ่งต้องร้องทุกข์⁷³

2. "ความผิดที่ต้องการผลและความผิดที่ไม่ต้องการผล" "ความผิดที่ต้องการผล" (Erfolgsdelikte) คือ ความผิดที่ในองค์ประกอบของความผิดได้กำหนดถึงผลเฉพาะขึ้นนอกเหนือจากการกระทำโดยกระทำหรือการกระทำโดยการดูแล เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อ่อนตามมาตรา 288 ซึ่งมีผลคือความตายของผู้กระทำ หรือเช่นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 ซึ่งมีผลคือความเสียหายของทรัพย์ ใน "ความผิดที่ต้องการผล" (Erfolgsdelikte) จะมีปัญหา "ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล" ย่อมเป็นไปตามทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล เช่น ทฤษฎีเงื่อนไข ทฤษฎีความรับผิดทางภาวะวิสัย เป็นต้น⁷⁴

ใน "ความผิดที่ไม่ต้องการผล" (Tatigkeitsdelikt) นั้น เพียงการกระทำหรือละเว้นการกระทำก็เป็นความผิดที่สมบูรณ์แล้ว ส่วนผลจะเกิดหรือไม่นั้น ไม่เป็นข้อสาระสำคัญ⁷⁵

3. "ความผิดที่เป็นการทำอันตรายและความผิดที่เป็นการก่ออันตราย" ใน "ความผิดที่เป็นการทำอันตราย" (Verletzungsdelikt) นั้น การกระทำจะเป็นความผิดต่อเมื่อมีการทำอันตรายต่อ "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อ่อนตามมาตรา 288⁷⁶ เป็นความผิดเมื่อมี

⁷² คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 179.

⁷³ แหล่งเดิม.

⁷⁴ คณิต ณ นคร. หน้าเดิม.

⁷⁵ แหล่งเดิม.

⁷⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 บัญญัติว่า

การทำอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ผู้อื่น หรือเข่นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358⁷⁷ เป็นความผิดเมื่อมีการทำอันตรายต่อ "กรรมสิทธิ์" ในทรัพย์ของผู้อื่น⁷⁸

ใน "ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย" (Gefahrdungsdelikt) กฎหมายประสังค์ที่จะไม่ให้อันตรายเกิดขึ้นจึงได้บัญญัติเป็นการป้องกันไว้ก่อน และมีการทำอันตรายต่อ "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) จะถูกผนวกด้วยโทษໄว้เดย์ที่เดียว ทั้งนี้เพื่อมิให้มีการทำอันตราย "คุณธรรมทางกฎหมาย" นั้น แต่หากอันตรายได้เกิดขึ้นจริงกรณีจะกล่าวเป็น "ความผิดที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผล" (erfolgsqualifiziertes Delikt)⁷⁹

ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตราย (Gefahrdungsdelikt) อาจแบ่งออกได้เป็น

(1) ความผิดฐานก่ออันตรายที่เห็นประจักษ์ (konkrete Gefahrdungsdelikte) ใน "ความผิดฐานก่ออันตรายที่เห็นประจักษ์" (konkrete Gefahrdungsdelikte) ทั้งหลายนั้น 乃 องค์ประกอบของความผิดจะแสดงให้เห็นถึงอันตรายต่อสิ่งของหรือบุคคลอื่นอย่างแท้จริงจากการกระทำ เช่น ความผิดฐานทodicทึ่งเด็กตามมาตรา 306⁸⁰ ความผิดฐานทodicทึ่งผู้ซึ่งพึงตนเองมิได้ มาตรา 307⁸¹ เป็นต้น

(2) ความผิดฐานก่ออันตรายโดยๆ (abstrakte Gefahrdungsdelikte) ใน "ความผิดฐานก่ออันตรายโดยๆ" (abstrakte Gefahrdungsdelikte) ทั้งหลายนั้น ในองค์ประกอบของความผิดจะ

"มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวังโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงสิบปี"

⁷⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 บัญญัติว่า

"มาตรา 358 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อม化 หรือทำให้เสื่อม化 ไปชนน์ ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

⁷⁸ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 161.

⁷⁹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 161.

⁸⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 306 บัญญัติว่า

"มาตรา 306 ผู้ใดทodicทึ่งเด็กอย่างไม่เกินเก้าปีไว้ ณ ที่ใดเพื่อให้เด็กนั้นพื้นไปเสียจากตน โดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล....."

⁸¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 307 บัญญัติว่า

"มาตรา 307 ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาต้องดูแลผู้ซึ่งพึงตนเองมิได้ เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ ภัยพิการหรือจิตพิการ ทodicทึ่งผู้ซึ่งพึงตนเองมิได้นั้นเสียโดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ....."

กล่าวถึงการกระทำที่เป็นอันตรายโดยไม่คำนึงถึงว่าในกรณีเฉพาะนั้น อันตรายจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ เช่น ความผิดฐานเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีตามมาตรา 177⁸² เป็นต้น

4. "ความผิดที่มีสภาพจนสิ้นและความผิดที่มีสภาพต่อเนื่อง" "ความผิดที่มีสภาพจนสิ้น" คือความผิดที่จบด้วยสภาพของการกระทำที่เป็นความผิดนั้น เช่น ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 เมื่อมีการกระทำต่อทรัพย์ก็เป็นความผิดทันที⁸³

"ความผิดที่มีสภาพต่อเนื่อง" คือความผิดที่ไม่เพียงแต่มีสภาพของการกระทำแต่สภาพของการกระทำนั้นยังคงอยู่ต่อไปจนกว่าสภาพนั้นจะสิ้นสุดลง เช่น ความผิดฐานกระทำให้ผู้อื่นปราศจากเสริภาพในร่างกายตามมาตรา 310⁸⁴ สภาพการเป็นความผิดฐานนี้จะยังคงอยู่ตลอดเวลาที่ผู้ถูกกระทำยังไม่ได้รับเสริภาพในร่างกายคืน จนถึงการร่วมกันกระทำการผิดจึงอาจเกิดขึ้นได้ และยังมีผลต่อการเริ่มนับอายุความด้วย⁸⁵

5. "ความผิดที่ไม่เจาะจงผู้กระทำความผิดและความผิดที่เจาะจงผู้กระทำความผิด" ความผิดฐานต่างๆ นั้น โดยทั่วไปกฎหมายจะขึ้นต้นด้วยคำว่า "ผู้ใด" ซึ่งกฎหมายไม่จำกัดตัวผู้กระทำความผิดว่าจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร ความผิดฐานต่างๆ เหล่านี้เรียกว่า "ความผิดที่ไม่เจาะจงผู้กระทำความผิด" ซึ่งอาจเป็นความผิดที่กระทำโดยกระทำหรือความผิดที่กระทำโดยละเว้นหรือความผิดที่กระทำโดยคเว้นก็ได้⁸⁶

ความผิดที่เจาะจงผู้กระทำความผิดนั้น กฎหมายจะกำหนดคุณสมบัติของผู้กระทำความผิดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการในประมวลกฎหมายอาญา⁸⁷ ผู้กระทำความผิดต้องเป็นเจ้าพนักงาน

6. "ความผิดที่ผู้กระทำความผิดต้องกระทำเอง" โดยทั่วไปผู้กระทำความผิดคือผู้ที่ได้กระทำความผิดนั้นด้วยตนเองหรือโดยบุคคลอื่นที่ตนควบคุมการกระทำของเขากล่าวคือผู้กระทำความผิดอาจเป็นผู้กระทำความผิดโดยทางตรงหรือเป็นผู้กระทำความผิดโดยทางอ้อมก็ได้ ในบางกรณีเฉพาะผู้ที่ได้กระทำความผิดโดยตนเองเท่านั้นที่จะเป็นผู้กระทำความผิดได้

⁸² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

"มาตรา 177 ผู้ใดเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี....". คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 162.

⁸³ แหล่งเดิม.

⁸⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 310 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

"ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสริภาพในร่างกาย...."

⁸⁵ คณิต ณ นคร. หน้าเดิม.

⁸⁶ แหล่งเดิม.

⁸⁷ แหล่งเดิม.

7. "ความผิดที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผล" "ความผิดที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผล" (erfolgsqualifizierte Delikte) คือความผิดฐานต่างๆ ที่ผลเกิดขึ้นนั้นเป็นผลที่เกินเจตนาของผู้กระทำความผิด เช่น ความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายตามมาตรา 290⁸⁸ ซึ่งในการกระทำการกระทำการกระทำและผลของความผิดประเภทนี้ มิได้พิจารณาตามหลักกฎหมายว่าไปในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลเช่นเดียวกับกรณีของความผิดที่ต้องการผล แต่ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลกฎหมายได้วางหลักการพิจารณาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลไว้เป็นการเฉพาะ กือ บทบัญญัตามาตรา 63⁸⁹

2.3 ผลการกระทำการอาญาตามหลักกฎหมายของประเทศไทยยุโรปนี

กฎหมายอาญาเข้ามาระบบทดิษของประชาชนต่อเมื่อมีการกระทำและผลซึ่งเป็นความเสียหาย หากไม่มีการกระทำแล้วจะต้องให้บุคคลได้รับผิดชอบเป็นการไม่สมควร ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการกระทำและผลที่เป็นความเสียหายจึงจะสามารถลงโทษการกระทำการดังกล่าวได้ตามหลัก “ไม่มีการลงโทษหากปราศจากความเสียหาย” (no punishment without harm)⁹⁰ หากปราศจากความเสียหายต่อกฎหมายทางกฎหมายการลงโทษก็ไม่อาจกระทำได้⁹¹

ในทางกฎหมายอาญาของเยรมันน์ แบ่งผลที่เป็นความเสียหายออกเป็น 2 ประเภท

1. ความผิดอาญาที่เป็นการทำอันตราย (Verletzungsdelikt)⁹² ความผิดอาญาที่เป็นการทำอันตรายนั้นจะมีความเสียหายที่แท้จริงเกิดขึ้นต่อกฎหมายทางกฎหมาย เช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ความสมควรลงโทษในความผิดฐานนี้คือชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งมีค่า และการฆ่าเป็นสิ่งที่ไม่ควร จึงทำให้การกระทำการดังกล่าวถูกบัญญัติเป็นความผิด หรือความผิดฐาน

⁸⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
“ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย....”

⁸⁹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 163.

⁹⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 63 บัญญัติว่า

“มาตรา 63 ถ้าผลของการกระทำการกระทำความผิดใดทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นผลของการกระทำความผิดนั้นต้องเป็นผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้”

⁹¹ Atsusahi Yamaguchi (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 6)

⁹² K. Neumann, G. Leroy Certoma (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 7)

⁹³ G. Leroy Certoma. (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 7)

ทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 จะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อมีการทำอันตรายต่อ “กรรมสิทธิ์” ในทรัพย์ของผู้อื่น⁹⁴

2. ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตราย (Gefahrdungsdelikt) ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายนั้น เนื่องจากกฎหมายมีความต้องการที่จะป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อคุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) จึงได้มีการบัญญัติความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายเพื่อป้องกันและความผิดดังกล่าวจะถูกพนักไว้ด้วยโทษ⁹⁵ หากอันตรายดังกล่าวได้เกิดขึ้นจริงก็จะเป็นกรณี “ความผิดที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผล” ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายหรือความผิดอาญาที่เป็นการทำอันตรายล้วนมี “ความสมควรลงโทษ” (Strafwuerdigkeit) อยู่ในตัวเองทั้งสิ้น⁹⁶

แต่เดิมนั้นกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้บุคคลต้องรับผิดในทางอาญาต่อเมื่อความเสียหายที่เกิดมีความสัมพันธ์กับการกระทำ แต่เมื่อวิวัฒนาการของนุชช์มีความก้าวหน้า การที่จะให้บุคคลต้องรับผิดในผลเพียงอย่างเดียวຍ่อมจะไม่สมควร เช่น การกระทำบางอย่างที่เป็นอันตรายแล้วเพียงแต่ไม่เกิดความเสียหายก็ไม่อาจลงโทษได้ หรือการกระทำบางอย่างที่ผู้กระทำเพียงแต่เจตนา ก่ออันตรายต่otrัพย์โดยไม่ได้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์นั้นก็ไม่อาจลงโทษผู้กระทำได้⁹⁷ จึงทำให้มีความจำเป็นต้องบัญญัติเรื่องการก่ออันตรายขึ้น⁹⁸

ลักษณะของความเป็นอันตรายนั้น แม้โอกาสเกิดความเสียหายจะมีน้อยแต่ก็ถือว่าเป็นอันตรายแล้ว⁹⁹ แต่หากโอกาสเกิดความเสียหายมีน้อยมากๆ ก็อาจถือว่าไม่มีอันตรายได้อีกทั้งลักษณะของความเป็นอันตรายนั้นอาจเป็นเรื่องดุลพินิจของแต่ละบุคคล¹⁰⁰ แต่ละคนอาจเห็นว่าในกรณีเดียวกันเป็นอันตรายไม่เท่ากัน ดังนั้น ขอบเขตของความเป็นอันตรายจึงต้องถูกกำหนดให้อยู่ในระดับมาตรฐาน¹⁰¹ และพื้นฐานที่แท้จริงของความเป็นอันตราย¹⁰²

ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายแบ่งได้ 2 รูปแบบ

⁹⁴ G. Leroy Certoma. (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 7)

⁹⁵ G. Leroy Certoma. (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 7)

⁹⁶ คอมิต ณ นคร. (2531). “เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย.” รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.บร็ดี้ เกษมทรัพย์. น. 126. Hans – Heinrich Jescheck (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 9)

⁹⁷ Gunther Arzt und Ulrich Weber (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 10)

⁹⁸ แหล่งเดิม.

⁹⁹ Herman Blei (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 15)

¹⁰⁰ Herman Blei (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 15)

¹⁰¹ Gunther Arzt und Ulrich Weber. Horst Schroeder (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 16)

¹⁰² Hermann Blei (อ้างถึงใน สุรศิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 17)

1. ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายอย่างลอยๆ (abstrakte Gefahrdungsdelikte) ความผิดดังกล่าวนี้ ความสมควรลงโทษอยู่ที่การกระทำดังกล่าวได้เป็นอันตรายโดยทั่วไป (generelle) ต่อคุณธรรมทางกฎหมายแล้ว¹⁰³ ผลของอันตรายในกรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้มีการบัญญัติการกระทำต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นอันตรายและสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอันตรายจะถูกกำหนดไว้ในกฎหมาย โดยศาลไม่จำต้องวินิจฉัยว่ามีอันตรายเกิดขึ้นจริงหรือไม่ เพียงแต่วินิจฉัยว่า การกระทำดังกล่าวได้กระทำการบงคับประกอบความผิด¹⁰⁴ เช่น การวางเพลิงเผาทรัพย์โรงเรือนที่คนอยู่อาศัย ตามมาตรา 306 (2) แห่งประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน (Stgb) ที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์แล้ว¹⁰⁵ เมื่อนำมาลงโทษผู้อาศัยในบ้านจะออกไปข้างนอกก็ตาม ส่วนใหญ่แล้วความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายอย่างลอยๆ ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อสร้างความมั่นคงหรือสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับสังคม¹⁰⁶ จะพบมากในความผิดประเภทที่เป็นการละเมิดต่อระเบียบ (ordnungswidrigkeit) เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายยาเสพติด

2. ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายที่ประจักษ์ (komkrete Gefahrdungsdelikte) คือ การกระทำที่ความเสียหายใกล้ที่จะเกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เห็นได้ประจักษ์¹⁰⁷ ความสมควรลงโทษสำหรับความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายที่ประจักษ์คือ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้กระทำความผิดในความผิดที่เฉพาะเจาะจงปรากฏผลของอันตรายที่ประจักษ์ (konkrete) ต่อคุณธรรมทางกฎหมายที่บุคคลอื่น ได้รับความคุ้มครอง¹⁰⁸ การวินิจฉัยความรับผิดในกรณีดังกล่าวจะต้องพิจารณาว่าการกระทำการบงคับประกอบความผิดหรือไม่ และปรากฏผลของการก่ออันตราย เช่นเดียวกับความรับผิดที่ต้องรับผิดต่อเมื่อมีผลเกิดขึ้น (Erfolgsdelikte) โดยศาลจะต้องเป็นผู้วินิจฉัยว่าในกรณีดังกล่าวมีผลของอันตรายเกิดขึ้นจริงหรือไม่ เช่น ความผิดฐานทอดทิ้งตามมาตรา 221 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน (Stgb) ซึ่งเป็นความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตรายที่ประจักษ์ เช่น การทิ้งเด็กอยู่น้อยมากไว้ที่โรงพยาบาลย้อมไม่เป็นความผิด จะแตกต่างกับการทิ้งเด็กคนเดียวกันนี้ไว้ในบ้านเพียงคนเดียวซึ่งอาจเป็นความผิดฐานนี้ได้¹⁰⁹

¹⁰³ Harro otto (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 18)

¹⁰⁴ Johannes Wessels (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 19)

¹⁰⁵ Hans - Heinrich Jescheck (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 19)

¹⁰⁶ Urs Kindhaeuser (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 21)

¹⁰⁷ Hans – Heinrich Jescheck (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 21)

¹⁰⁸ Johannes Wessels (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 25)

¹⁰⁹ Johannes Wessels (อ้างถึงใน สูรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2537, น. 25)

บทที่ 3

ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และระบบ กฎหมายชีวิลลอว์

Black's Law Dictionary นิยามความหมายของคำว่า วางเพลิง (arson) หมายถึง การเผาทรัพย์สินของบุคคลอื่นเพื่อทำลายทรัพย์สิน อาคาร โดยเจตนา หรือการเผาทรัพย์สินของตนเอง เพื่อทุจริตเงินประจำกัน ในเวลาต่อมา มีการกำหนดไว้ในกฎหมายคอมมอนลอว์ (common law) ว่า การวางเพลิง (arson) เป็นการเผาโรงเรือนหรือริเวณโรงเรือนอันเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น ทึ่งที่มีอาณาเขตติดต่อกับโรงเรือนอันเป็นที่อยู่อาศัยหรืออยู่ภายใต้อาณาบริเวณของที่ดินที่ครอบครอง โดยเจตนา การกระทำการดังกล่าวเป็นการผิดกฎหมายและต้องรับโทษจำคุก แต่ถ้าเป็นการวางเพลิงโดยเจตนา แต่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้กระทำมีความมุ่งหมายหรือคาดหวังให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้อาณาบริเวณใกล้กับทรัพย์สินนั้นถูกไฟเผา¹ ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และระบบกฎหมายชีวิลลอว์ ในต่างประเทศ มีความเหมือนกันและแตกต่างกัน ในบทนี้จะเป็นการศึกษาความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ ตามระบบกฎหมายชีวิลลอว์ของประเทศไทยและระบบกฎหมายชีวิลลอว์ของประเทศเยอรมนี

3.1 ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ของประเทศไทยและอเมริกา

ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ของประเทศไทยและอเมริกา กฎหมายวางเพลิงเกี่ยวข้อง กับการก่ออาชญากรรมในการเผาอาคาร บ้านเรือน อาคารเพื่อการพาณิชย์ และทรัพย์สินอื่นๆ ความผิดฐานวางเพลิง ได้ถือกำเนิดจากระบบกระบวนการยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบต่างๆ ของการกระทำการดังกล่าว โดยเพิ่มเติมพฤติการณ์ต่างๆ ที่น่าเชื่อว่าเป็นการวางเพลิง รัฐบาลของสหพันธ์รัฐทั้ง 50 รัฐ มีการตรากฎหมายห้าม การวางเพลิง โดยค่าปรับสำหรับความผิดฐานวางเพลิงจะแตกต่างกันไป และจะมีโทษหนักขึ้นเมื่อ การวางเพลิงมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ก่อนที่จะมีการพัฒนาประมวล

¹ Bryan A. Garner. (2004). *Black's Law Dictionary*. p. 118.

กฎหมายที่มีเนื้อหาครอบคลุมการกระทำความผิด ศาลจะเป็นผู้กำหนดว่าจะไร้คือการกระวางแผนเพลิงที่เป็นการก่ออาชญากรรม ผู้พิพากษาจะพิจารณาพิพากษายieldตามแนวทางที่เคยพิจารณาในคดีก่อน และเมื่อเวลาผ่านไป ระบบกฎหมายจาริตประเพณี (common law) ได้สร้างองค์ประกอบเฉพาะขึ้นมาเพื่อกำหนดความผิดของผู้กระทำ โดยจะนำองค์ประกอบความผิดมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละคดีว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ (Christopher Eri, n.d.)

ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ในอดีต ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์คือความผิดที่เป็นการเผาสถานที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่นโดยมีความมุ่งร้าย (malicious) สามารถแยกเป็นส่วนองค์ประกอบได้แก่ 1. ความมุ่งร้าย (malicious) โดยจำเลยต้องแสดงความประสงค์อย่างเด่นชัดและมีเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ 2. จำเลยต้องเป็นตัวการในการวางแผนเพลิง โดยเพลิงที่ลูกไฟมีน้ำจะต้องก่อความเสียหายถึงขั้นทำให้ถูกเผาชำนาญ แม้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง ซึ่งการมีเพียงครั้น หรือแค่ทำให้อาหารเปลี่ยนสีจะไม่ถือว่าเป็นการวางแผน 3. ทรัพย์สินที่ถูกเผาจะต้องเป็นของบุคคลอื่น ซึ่งการจุดไฟเผาบ้านของตัวเองไม่ถือว่ามีความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ (arson) แต่ยังคงถือว่าเป็นการกระทำความผิดประเภทอื่นที่มีระดับความรุนแรงน้อยกว่า 4. จะต้องเป็นการเผาทรัพย์สินอันเป็นที่อยู่อาศัยโดยที่อยู่อาศัยได้แก่ สิ่งปลูกสร้างที่มีบุคคลอาศัยอยู่ ไม่ว่าผู้อยู่อาศัยนั้นจะอยู่ในบ้านขณะเกิดเพลิงไหม้หรือไม่ก็ตาม จะเห็นได้ว่าความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ในอดีต ได้มีการนิยามความหมายไว้อย่างแคบ สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของศาลในการปรับใช้ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ไว้เฉพาะกรณีสถานการณ์ที่ร้ายแรงที่นัก (Christopher Eri, n.d.)

เนื่องจากความผิดฐานวางแผนเป็นความผิดที่กระทำต่อการครอบครอง (possession) หรือการอยู่อาศัย (habituation) การที่เจ้าของ (owner) เผาบ้านของตัวเองในระบบคอมมอนลอว์ เจ้าของจะไม่มีความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ที่อยู่อาศัยของตนเอง²

การเผาบ้านที่ไม่มีผู้อยู่อาศัยไม่ถือว่าเป็นการวางแผนเพลิง โดยจะไม่ถือว่ามีการวางแผน หากเพลิงไหม้ก่อนที่ผู้อยู่อาศัยกลุ่มแรกจะย้ายเข้ามา หรือภายหลังจากที่อยู่อาศัยดังกล่าวถูกทิ้งร้าง หรืออยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างการมีผู้อยู่อาศัย หรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อที่อยู่อาศัยมีผู้เข้ามาอยู่อาศัยอีกครั้งภายหลังจากไร้ผู้อยู่อาศัยชั่วคราว จึงไม่จำเป็นต้องมีผู้ใดพักอยู่ในที่อยู่อาศัยดังกล่าวขณะเกิดเพลิงใหม่ โดยทั่วไปแล้วจะมีการแบ่งความผิดฐานวางแผนออกเป็นหลายระดับ เช่น ระดับที่หนึ่ง (first degree) คือการวางแผนที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ตามกฎหมายของรัฐอลาบามา (Alabama statute) กำหนดให้การวางแผนในระดับที่หนึ่ง (first degree) จะต้องประกอบด้วยการกระทำโดยเจตนาเพาท์อยู่อาศัยของบุคคลอื่น ส่วนการวางแผนในระดับที่สอง (Arson of the second degree) จะต้องประกอบด้วยการกระทำโดยเจตนาเพาท์อาคารของราชการ (public building) เป็นต้น (JRank, n.d.)

² Neil C. Chamelin. (2000). *Criminal Law for Police Officers*. p. 219

กฎหมายที่เกี่ยวกับการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ทุกประเภท ฉบับ มีการขยายขอบเขตของการกระทำความผิดออกไปโดยรวมถึงการเผาบ้านที่เป็นของตนเอง อย่างน้อยในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต เช่น การเผาทรัพย์ของตนเองเพื่อทุจริตเงินประกัน หรือเมื่อการจุดไฟเผาอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น หากการวางแผนเพลิงสิ่งปลูกสร้างโดยรู้ว่ามีบุคคลอาศัยอยู่ในขณะวางแผน ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการวางแผนในระดับสูงสุด (as arson in the first degree) และมีโทษสูงสุดจำคุกตลอดชีวิต หรือหากการวางแผนดังกล่าวทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บผู้กระทำก็จะต้องได้รับโทษหนักขึ้น (Christopher Eri, n.d.)

สาเหตุอันดับหนึ่งของความเสียหายต่ออาคารที่เกิดจากไฟในสหรัฐอเมริกามีแรงจูงใจมาอย่างที่ทำให้บุคคลกระทำการวางแผนเพลิง เช่น แก้แค้น เพื่อความสนุกตื่นเต้น และเพื่อต้องการทำลายหลักฐานความผิดในคดีอาชญากรรม อย่างไรก็ได้ การวางแผนส่วนใหญ่ เกิดจากการทุจริตเงินประกัน บุคคลที่เผาทรัพย์สินของตนเอง (หรือเจ้าของทรัพย์สิน) โดยการแสวงหาวิธีปลดปล่อยภาระหนี้สินที่ตนเองไม่สามารถชำระได้ ด้วยการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์สินที่ทำประกันไว้โดยหวังว่าจะได้รับเงินประกันเพื่อนำมาชำระหนี้ และเก็บเงินส่วนที่เหลือไว้ใช้ต่อไป กรณีนี้มีแรงจูงใจสูงเป็นพิเศษเมื่อมูลค่าของทรัพย์สินลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับจำนวนเงินประกันที่จะได้รับ ไม่ว่าโดยสภาพของตลาดอสังหาริมทรัพย์ กัยธรรมชาติ หรือจากปัจจัยอื่น ๆ ได้มีการทำหนดบทลงโทษไว้สูงมาก เพื่อป้องกันการกระทำการวางแผนข้างต้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับเจ้าเดย์ที่ไม่เคยมีประวัติอาชญากรรมที่จะต้องโทษจำคุก 10 ปีหรือมากกว่านั้น หากพบว่าเป็นผู้กระทำการวางแผนเพื่อทุจริตเงินประกัน การเผาทรัพย์สินของตัวเองโดยมีความตั้งใจเพื่อหวังเงินประกันเป็นอีกอาชญากรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ดังนั้น บุคคลหนึ่งอาจเป็นผู้กระทำการวางแผนสองอย่างพร้อมกัน คือ ทุจริตเงินประกันและวางแผนเพลิง (Christopher Eri, n.d.)

การวางแผนคือการเผาที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น บางรัฐได้เพิ่มเติมสถานที่และสิ่งอื่น ๆ เข้าไปในองค์ประกอบของสิ่งที่เมื่อเผาแล้วจะทำให้มีความผิดฐานวางแผนด้วย เช่น รถยนต์ สถานประกอบการ โบสถ์ ฯลฯ ในกรณีที่เป็นผู้มีความผิดฐานวางแผนโดยปกติจำเลยจะต้องก่อให้เกิดความเสียหายต่ออาคารหรือรถยนต์โดยไฟ อย่างไรก็ได้ หลักการนี้แตกต่างกันไปตามกฎหมายของแต่ละรัฐ ซึ่งหลักพิจารณาโดยทั่วไป ความเสียหายไม่จำเป็นต้องมีความรุนแรงหรือครอบคลุมบริเวณกว้าง แค่มีบางส่วนของโครงสร้างถูกไฟเผาดำเนินต่อตัวโกกีเพียงพอที่จะเป็นความผิดฐานวางแผนเผาทรัพย์ได้ การจะเป็นผู้กระทำการวางแผน จำเป็นต้องมีเจตนามุ่งร้าย (malicious intent) แต่ไม่ได้หมายความเพียงว่าจำเลยรู้สึกไม่ชอบหรือต้องการทำร้ายเหยื่อ การมีเจตนามุ่งร้ายหมายถึงจำเลยมีทั้งความตั้งใจในการวางแผน และรู้ว่าการกระทำของเขานำมาให้เกิดเพลิงไหม้ หรือจำเลยเจตนานำสิ่งไวไฟเข้ามาในบริเวณซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่ออาคาร แม้ว่าจำเลย

จะไม่ตกเป็นผู้กระทำความผิดฐานวางแผนเพลิงจากการกระทำโดยประมาทหากจุดไฟเผารัพย์สินของตนเอง แต่ถ้าการกระทำดังกล่าวทำให้มีความเสี่ยงอย่างมากที่จะทำให้ท่ออยู่อาศัยของบุคคลอื่นถูกเพลิงเผาไปด้วย และที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่นผู้นั้นถูกไฟเผาริงๆ จำเลยอาจมีความผิดฐานวางแผนเพลิง (Christopher Eri, n.d.)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ภัยันตรายจากการวางแผนเพลิงส่งผลกระทบต่อชุมชนในหลายๆ ด้าน นับตั้งแต่ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไปจนถึงการสูญเสียชีวิต ชุมชนที่อยู่ในภาวะตกต่ำมักจะตกเป็นเป้าหมายของการวางแผนเพลิง เนื่องจากการตีมูลค่าสินทรัพย์ใหม่ และการขาดความสามารถในการค้าขายเหล่านี้เป็นศั้นตอนของการก่ออาชญากรรม ซึ่งการวางแผนเพื่อหวังผลประโยชน์เป็นรูปแบบปกติทั่วไป แต่ไม่ใช่เพียงรูปแบบเดียวของอาชญากรรมประเภทนี้³

ความต้องการที่ดูจะไม่ชัดเจนของการวางแผนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากไฟไม่ใช่สิ่งใหม่ การกระทำความผิดล้วนใหญ่จะเกิดจากไฟ และใช้ไฟเป็นตัวการในการสร้างความเสียหาย เช่นเดียวกับคำจำกัดความทางกฎหมายอื่นๆ ส่วนใหญ่ที่มาและความหมายของไฟในปัจจุบันภายใต้กฎหมายคอมมอนลอว์ (common law) ไฟฟ้ากือไฟ ไฟลูกไฟ ไฟไหม้และสร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สิน แต่เม้มแต่ผู้ใช้กฎหมายยังมองไฟในหลายๆ มุมมอง “การกระทำความผิดสำเร็จแล้ว เม้มว่าจะมีการลูกไฟไหม้เพียงเล็กน้อยที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของบ้าน ไม่ว่าไฟนั้นจะถูกดับลงหรือมอดดับเองก็ตาม”⁴ ไม่จำเป็นต้องมีเพลวไฟ แค่เพียงการไหม้เกรียมก็ถือว่าเพียงพอแล้ว⁵

ธรรมชาติของไฟ (The Nature of fire) ไฟจะประกอบด้วยการลูกไฟนี้และการไหม้เกรียมจากเพลวเพลิงรวมถึงแรงส่งของผู้วางแผน แสงสีแดง สีน้ำเงินและสีส้มก็เพียงพอสำหรับเป็นเครื่องแสดงเจตนา อ阳่ ไรกีดี นุ่มนองนี้เป็นการแปลความหมายของความสัมพันธ์และความประสังค์ของการวางแผนเพียงแค่ๆ เพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่าไฟสามารถถูกดามและจู่โจมด้วยความรุนแรง สิ่งนี้จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของทั้งหมด ไฟซึ่งเผาไหม้อ่างช้าๆ และคุกรุนแรงอย่างไหม้เกรียม และการพอง ควันและแสง และการเผาไหม้ตามปกติหลักหลากรูปแบบมากมายเกินกว่าจะพรรณนาได้ ไฟยังมีพลังงานที่สามารถทำให้สิ่งของตามธรรมชาติอื่นๆ พังทลายลง ไม่ว่าจากการระเบิด การหลอมละลาย หรือการล้มถลายของโครงสร้าง โครงสร้างที่เคยเห็นอาคารที่ถูกเพลิงลูกไหม้ย้อมพิศวงในความรุนแรงและอำนาจทำลายล้างของไฟ⁶

³ Charles P. Nemeth. (2004). *Criminal Law*. p. 310.

⁴ William L. Clark & William L. Marshall (as cited in Ibid.)

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

ในอดีต การบัญญัติกฎหมายจะมองพฤติกรรมของผู้วางแผนเพลิงเพียงมิติเดียว คือกล่าวเช่น “จุดไฟ” และ “เผา” คือจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของความผิด The Model Penal Code หรือ MPC ได้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีการใช้ระเบิด ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของกฎหมายในเวลานี้ การลุกถามของไฟที่เกิดจากการระเบิดจะมีจุดที่เป็นสาเหตุของเพลิงซึ่งจะมีการกระทำหลายอย่าง เพื่อทำให้บังเกิดผล เพลิงอาจเป็นตัวการ แต่ในมุมมองของการวางแผน เป็นพระผู้กระทำการผิด ได้นำวัตถุที่เป็นตัวเร่งการเผาลามและการทำลายเข้ามา อันเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณามากกว่าแค่เพียงไม้มีดไฟกับกระดาษหนังสือพิมพ์ เนื่องจากผู้วางแผนสามารถทบทวนว่า “นักเคลื่อนไหวไฟและสารเคมีเพื่อเร่งการลุกถามและเพื่อสำรองหลักฐาน”⁷

ตลอดระยะเวลา 100 ปีที่ผ่านมา ความหมายของ “สิ่งปลูกสร้าง” (Structure) ในความผิดฐานวางแผน ได้ถูกขยายขอบเขตออกไปอย่างมาก ในอดีต ผู้กระทำการผิดจะมุ่งเป้าหมายไปยังสถานที่อันเป็นบ้านหรือที่อยู่อาศัย ซึ่งที่อยู่อาศัยนั้นต้องเป็นของบุคคลอื่น ดังนั้น ผู้เป็นเจ้าของบ้านจะมีสิทธิในการเผาบ้านของตนเอง โดยไม่ต้องเกรงกลัวความผิดฐานวางแผน แม้ว่าจะมีค่าเสียหายเล็กน้อยจากการเผาบ้านก็ตาม องค์ประกอบ “ผู้อื่น” (another) ไม่ได้หมายความว่าผู้เป็นเจ้าของจริงๆ จะต้องได้รับความสูญเสีย เช่น ผู้เช่าสามารถถูกเป็นเหยื่อได้ เช่นเดียวกับผู้เป็นเจ้าของ แม้แต่ผู้แรมเยือนเพียงชั่วคราวก็สามารถเรียกร้องให้ดำเนินคดีในความผิดฐานวางแผนได้ เจ้าของที่ดินถือเป็นผู้เสียหายและอยู่ในสถานะที่ต้องเป็นผู้เรียกร้องเมื่อทรัพย์สินที่ให้ผู้อื่นช้านั้นเป็นของตน⁸ ในอดีต คำจำกัดความเรื่องการวางแผน “บ้าน” (house) หรือ “ที่อยู่อาศัย” (dwelling) จะหมายความรวมถึงและปกป้องสิ่งที่อยู่โดยรอบตัวบ้านด้วย เช่น โรงนา โรงม้า โรงครัว และห้องอบကวน อันอยู่ภายใต้อาณานิคมภายในอาคารนั้นได้หรือไม่ก็ตาม แต่คำจำกัดความดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีปัญหาในการพิจารณาว่าอาคารที่เชื่อมต่อกันอย่างใดถือว่า มีความจำเป็นต่อสถานที่พักอาศัยหลัก คำจำกัดความดังกล่าวเป็นการขยายแนวคิดของคำว่า “ที่อยู่

⁷ Ibid. และดู MODEL PENAL CODE

Section 220.1. Arson and Related Offenses.

(1) Arson. A person is guilty of arson, a felony of the second degree, if he starts a fire or causes an explosion with the purpose of:

ซึ่งพожะแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า

(1) บุคคลจะมีความผิดฐานวางแผน อันเป็นอาชญากรรมระดับ 2 หากเขาจุดไฟหรือทำให้เกิดการระเบิด

⁸ Ibid.

อาศัย” (dwelling) ซึ่งลูกแทนที่ในภาษาหลังด้วยคำว่า “สิ่งปลูกสร้างที่มีผู้ใช้ประโยชน์” (Occupied Structure)⁹

คำว่า “สิ่งปลูกสร้างที่มีผู้ใช้ประโยชน์” (Occupied Structure) โดยที่วัตถุประสงค์ในการปลูกสร้างสถานที่ที่ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่พักอาศัยตามปกติ ผู้ร่างกฎหมายได้ขยายความหมายของคำว่า “วางเพลิงไปยังสถานที่ต่างๆ ที่สามารถทำให้เกิดการเสียชีวิตและบาดเจ็บร้ายแรง” “สิ่งปลูกสร้างที่มีผู้ใช้ประโยชน์” (Occupied Structure) ได้ลูกบัญญัติให้รวมถึงเรื่อ rotten รถบรรทุก รถอนุ เครื่องบิน หรือยานพาหนะอื่นใด สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่อันปรับปรุงขึ้นเพื่อให้บุคคลพักค้างคืนหรือเพื่อเก็บสิ่งของสำหรับการประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะมีบุคคลอยู่ในสถานที่นั้นหรือไม่¹⁰

ด้านแบ่งระหว่างความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ (arson) และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ (criminal mischief) และการสร้างความเสียหายเล็กน้อยอย่างอื่นๆ ได้ลูกจำกัดให้ครอบคลุมนานักกฎหมายส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ส่วนใหญ่มีพื้นฐานในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ แต่ความเสียหายทางอาญาในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ (criminal mischief) จะมุ่งเน้นที่ทรัพย์สินส่วนบุคคล ส่วนใหญ่แล้วจะมีความแตกต่างอยู่โดยพิจารณาจากข้อความที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หากการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้กระทำต่ออสังหาริมทรัพย์โดยการใช้ไฟ ผู้กระทำอาจมีความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ได้¹¹ ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ลูกบัญญัติไว้ใน California Penal Code โดยมาตรา 451 ได้กำหนดให้การวางเพลิงโดยมีเจตนาก่อไฟเพื่อ เพา หรือเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ สิ่งปลูกสร้างหรืออาคารหรือพื้นที่ป่าได หรือทรัพย์สินมีบลลงโทษ ดังนี้

1. การวางเพลิงเป็นเหตุให้เกิดความบาดเจ็บร้ายแรงต่อร่างกายเป็นความผิด ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษจำคุก 5, 7 หรือ 9 ปี
2. การวางเพลิงที่ทำให้สิ่งปลูกสร้างหรืออาคารที่มีผู้อยู่อาศัยลูกปลิงเผาไหม้ไม่ว่าขณะกระทำจะมีผู้อยู่ในสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ก็ตามเป็นความผิด ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษจำคุก 3, 5 หรือ 8 ปี
3. การวางเพลิงสิ่งปลูกสร้างหรือพื้นที่ป่าเป็นความผิด ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษจำคุก 2, 4 หรือ 6 ปี

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

4. การวางแผนเพาทรัพย์เป็นความผิด ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษจำคุก 16 เดือน, 2 หรือ 4 ปี แต่การวางแผนเพาทรัพย์ของคนเองไม่เป็นความผิด เว้นแต่การวางแผนเกิดจากการล้อโกร หรือเจตนาทำร้ายบุคคลอื่น หรือวางแผนเพื่อทำลายสิ่งปลูกสร้างหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือ พื้นที่สาธารณะให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์สินของตนเองโดยประมาทไม่เป็นความผิด เว้นแต่เพลิงนั้น เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือทรัพย์สินของผู้อื่นได้รับความเสียหาย¹²

มาตรา 451.5 ระบุถึงการวางแผนขึ้นร้ายแรงโดยกำหนดให้การวางแผนโดยไตร่ตรอง ไว้ก่อนและมีเจตนาในการสร้างความเสียหายต่อบุคคลหนึ่งหรือหลายคน หรือการวางแผน น่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหนึ่งหรือหลายคน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งปลูกสร้าง หรือที่อยู่อาศัย โดยกระทำการจุดไฟหรือทำให้เกิดเพลิงไหม้สิ่งปลูกสร้าง อาคาร ป่า ทรัพย์สิน มีความผิดฐานวางแผนขึ้นร้ายแรง หากปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

¹² California Penal Code

Section 451 A person is guilty of arson when he or she willfully and maliciously sets fire to or burns or causes to be burned or who aids, counsels, or procures the burning of, any structure, forest land, or property.

(a) Arson that causes great bodily injury is a felony punishable by imprisonment in the state prison for five, seven, or nine years.

(b) Arson that causes an inhabited structure or inhabited property to burn is a felony punishable by imprisonment in the state prison for three, five, or eight years.

(c) Arson of a structure or forest land is a felony punishable by imprisonment in the state prison for two, four, or six years.

(d) Arson of property is a felony punishable by imprisonment in the state prison for 16 months, two, or three years. For purposes of this paragraph, arson of property does not include one burning or causing to be burned his or her own personal property unless there is an intent to defraud or there is injury to another person or another person's structure, forest land, or property.

(e) In the case of any person convicted of violating this section while confined in a state prison, prison road camp, prison forestry camp, or other prison camp or prison farm, or while confined in a county jail while serving a term of imprisonment for a felony or misdemeanor conviction, any sentence imposed shall be consecutive to the sentence for which the person was then confined.

Section 452. A person is guilty of unlawfully causing a fire when he recklessly sets fire to or burns or causes to be burned, any structure, forest land or property.

(d) Unlawfully causing a fire of property is a misdemeanor. For purposes of this paragraph, unlawfully causing a fire of property does not include one burning or causing to be burned his own personal property unless there is injury to another person or to another person's structure, forest land or property.

1. จำเลยเคยต้องโทษฐานวางแผนมาแล้วภายในระยะเวลา 10 ปี
2. เพลิงนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่ำทั้งทรัพย์สินและทำให้เกิดความเสียหายเกินกว่า 6,500,000 ดอลลาร์
3. เพลิงนั้นทำให้อาหารที่มีผู้อยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 5 หลังได้รับความเสียหายหรือถูกทำลาย¹³

มครัชอัลนอยส์กำหนดความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ไว้ใน Illinois Compiled Statutes (ILCS) บทที่ 720 หมวด 5 มาตรา 20-1 กำหนดให้มุกคลเป็นผู้กระทำความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ในกรณีธรรมชาตากการวางแผนเพลิงหรือการระเบิดนั้น ผู้กระทำร้ายว่าการวางแผนเพลิงทรัพย์สินของบุคคลอื่นที่มีมูลค่าตั้งแต่ 150 ดอลลาร์ขึ้นไปโดยปราศจากความยินยอม การกระทำต่อสิ่งปลูกสร้าง หรือที่อยู่อาศัยของตนเอง ไม่เป็นความผิด หรือการวางแผนนั้นมีเจตนาเพื่อทุจริตเงินประกัน โดยการทำให้ทรัพย์สินใดๆ หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเสียหาย ซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ 150 ดอลลาร์ขึ้นไปโดยถือเป็นความผิดระดับ 2 (a Class 2 felony) หากผู้กระทำได้วางเพลิงเผาทรัพย์อันเป็นที่พักอาศัย

---

¹³ California Penal Code

Section 451.5. (a) Any person who willfully, maliciously, deliberately, with premeditation, and with intent to cause injury to one or more persons or to cause damage to property under circumstances likely to produce injury to one or more persons or to cause damage to one or more structures or inhabited dwellings, sets fire to, burns, or causes to be burned, or aids, counsels, or procures the burning of any residence, structure, forest land, or property is guilty of aggravated arson if one or more of the following aggravating factors exists:

(1) The defendant has been previously convicted of arson on one or more occasions within the past 10 years.

(2) (A) The fire caused property damage and other losses in excess of six million five hundred thousand dollars (\$6,500,000).

(B) In calculating the total amount of property damage and other losses under subparagraph (A), the court shall consider the cost of fire suppression. It is the intent of the Legislature that this paragraph be reviewed within five years to consider the effects of inflation on the dollar amount stated herein. For that reason, this paragraph shall remain in effect until January 1, 2014, and as of that date is repealed, unless a later enacted statute, which is enacted before January 1, 2014, deletes or extends that date.

(3) The fire caused damage to, or the destruction of, five or more inhabited structures.

(b) Any person who is convicted under subdivision (a) shall be punished by imprisonment in the state prison for 10 years to life.

(c) Any person who is sentenced under subdivision (b) shall not be eligible for release on parole until 10 calendar years have elapsed.

ผู้กระทำก็อาจมีความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์อันเป็นที่พักอาศัย (residential arson) หากการวางแผนนั้นผู้กระทำรู้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแก่สิ่งปลูกสร้างหรือที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่น ผู้กระทำจะมีความผิดระดับ 1 (a Class 1 felony)¹⁴ และจะต้องรับโทษหนักขึ้นหากการวางแผนนั้นเป็นกรณีร้ายแรง (Aggravated Arson) หากผู้กระทำรู้หรือควรรู้ว่ามีบุคคลอาศัยอยู่ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสทางร่างกาย หรือทำให้บุคคลทุพพลภาพ หรือเสียโอม จากผลของการเพลิง หรือระเบิด หรือทำให้พนักงานดับเพลิงหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ได้รับบาดเจ็บ¹⁵

¹⁴ Illinois Compiled Statutes

CRIMINAL OFFENSES

(720 ILCS 5/) Criminal Code of 2012.

ARTICLE 20. ARSON

Sec. 20-1. Arson; residential arson; place of worship arson.

a) A person commits arson when, by means of fire or explosive, he or she knowingly:

(1) Damages any real property, or any personal property having a value of \$150 or more, of another without his or her consent; or

(2) With intent to defraud an insurer, damages any property or any personal property having a value of \$150 or more.

Property "of another" means a building or other property, whether real or personal, in which a person other than the offender has an interest which the offender has no authority to defeat or impair, even though the offender may also have an interest in the building or property.

(b) A person commits residential arson when he or she, in the course of committing arson, knowingly damages, partially or totally, any building or structure that is the dwelling place of another.

(b-5) A person commits place of worship arson when he or she, in the course of committing arson, knowingly damages, partially or totally, any place of worship.

(c) Sentence.

Arson is a Class 2 felony. Residential arson or place of worship arson is a Class 1 felony.

¹⁵ Illinois Compiled Statutes

CRIMINAL OFFENSES

(720 ILCS 5/) Criminal Code of 2012.

ARTICLE 20. ARSON

Sec. 20-1.1. Aggravated Arson.

รัฐเวอร์จิเนียได้บัญญัติความผิดฐานวางแผนไฟไหม้ใน Code of Virginia โดยกำหนดให้การวางแผนเพาหรือทำลายบ้านอันเป็นที่อยู่อาศัย สิ่งปลูกสร้างอื่น หรือการวางแผนเพาทรัพย์เพื่อเอาเงินประกันเป็นความผิด และบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาก็อาจมีความผิดได้ เช่นกัน โดยการบัญญัติความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ส่วนใหญ่จะมุ่งให้ความคุ้มครองกับอสังหาริมทรัพย์เป็นหลัก

Code of Virginia มาตรา 18.2-77 กำหนดให้การเพา หรือใช้ระเบิด เพื่อทำลายส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมด หรือช่วยเหลือ แนะนำ หรือจัดการ ให้ความช่วยเหลือในการทำให้เกิดเพลิงไหม้ หรือทำลายบ้านที่อยู่อาศัยหรือบ้านเคลื่อนที่ ไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือของบุคคลอื่นเป็นความผิด มีโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่หากการวางแผนไฟได้กระทำต่ออาคารหรือสถานที่อื่นๆ ซึ่งไม่มีผู้อยู่อาศัย ก็จะมีอัตราโทษแตกต่างออกไป¹⁶ มาตรา 18.2-80 กำหนดให้การเพา

(a) A person commits aggravated arson when in the course of committing arson he or she knowingly damages, partially or totally, any building or structure, including any adjacent building or structure, including all or any part of a school building, house trailer, watercraft, motor vehicle, or railroad car, and (1) he knows or reasonably should know that one or more persons are present therein or (2) any person suffers great bodily harm, or permanent disability or disfigurement as a result of the fire or explosion or (3) a fireman, policeman, or correctional officer who is present at the scene acting in the line of duty is injured as a result of the fire or explosion. For purposes of this Section, property "of another" means a building or other property, whether real or personal, in which a person other than the offender has an interest that the offender has no authority to defeat or impair, even though the offender may also have an interest in the building or property; and "school building" means any public or private preschool, elementary or secondary school, community college, college, or university.

(b) Sentence. Aggravated arson is a Class X felony.

¹⁶ Code of Virginia

§ 18.2-77. Burning or destroying dwelling house, etc.

A. If any person maliciously (i) burns, or by use of any explosive device or substance destroys, in whole or in part, or causes to be burned or destroyed, or (ii) aids, counsels or procures the burning or destruction of any dwelling house or manufactured home whether belonging to himself or another, or any occupied hotel, hospital, mental health facility, or other house in which persons usually dwell or lodge, any occupied railroad car, boat, vessel, or river craft in which persons usually dwell or lodge, or any occupied jail or prison, or any occupied church or occupied building owned or leased by a church that is immediately adjacent to a church, he shall be guilty of a felony, punishable by imprisonment for life or for any period not less than five years and, subject to subdivision g of § 18.2-10, a fine of not more than \$100,000. Any person who

หรือระเบิดทำลายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง โดยมีเจตนาทุจริตเงินประกันจากบริษัทประกันหรือจากบุคคลอื่น ไม่ว่าผู้กระทำจะเป็นเจ้าของทรัพย์นั้นหรือไม่ เป็นความผิด โดยอัตราโทษจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบุคคลค่าของทรัพย์สินและในคณะกรรมการทำมีบุคคลอยู่ในอาคารที่ได้รับความเสียหายหรือไม่¹⁷ และมาตรา 18.2-81 กำหนดให้การเผา หรือระเบิดทำลายทรัพย์สิน หรือชัุมพืช หรือการทำต่อทรัพย์สินดังกล่าวเพื่อทุจริตเงินประกันเป็นความผิดเช่นกัน โดยระดับความผิดขึ้นอยู่กับบุคคลค่าทรัพย์สินที่ถูกเผาหรือระเบิด¹⁸

---

maliciously sets fire to anything, or aids, counsels or procures the setting fire to anything, by the burning whereof such occupied dwelling house, manufactured home, hotel, hospital, mental health facility or other house, or railroad car, boat, vessel, or river craft, jail or prison, church or building owned or leased by a church that is immediately adjacent to a church, is burned shall be guilty of a violation of this subsection.

B. Any such burning or destruction when the building or other place mentioned in subsection A is unoccupied, shall be punishable as a Class 4 felony.

¹⁷ Code of Virginia

§ 18.2-80. Burning or destroying any other building or structure.

If any person maliciously, or with intent to defraud an insurance company or other person, burn, or by the use of any explosive device or substance, maliciously destroy, in whole or in part, or cause to be burned or destroyed, or aid, counsel or procure the burning or destruction of any building, bridge, lock, dam or other structure, whether the property of himself or of another, at a time when any person is therein or thereon, the burning or destruction whereof is not punishable under any other section of this chapter, he shall be guilty of a Class 3 felony. If he commits such offense at a time when no person is in such building, or other structure, and such building, or other structure, with the property therein, be of the value of \$200, or more, he shall be guilty of a Class 4 felony, and if it and the property therein be of less value, he shall be guilty of a Class 1 misdemeanor.

¹⁸ Code of Virginia

§ 18.2-81. Burning or destroying personal property, standing grain, etc.

If any person maliciously, or with intent to defraud an insurance company or other person, set fire to or burn or destroy by any explosive device or substance, or cause to be burned, or destroyed by any explosive device or substance, or aid, counsel, or procure the burning or destroying by any explosive device or substance, of any personal property, standing grain or other crop, he shall, if the thing burnt or destroyed, be of the value of \$200 or more, be guilty of a Class 4 felony; and if the thing burnt or destroyed be of less value, he shall be guilty of a Class 1 misdemeanor.

3.2 ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามระบบกฎหมายชีวิลก่อว่าด้วยประเทศเยอรมนี

ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ของประเทศเยอรมนี ได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา (Strafgesetzbuchs/StGB) บทที่ 28 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตราย (OFFENCES CAUSING A COMMON DANGER) โดยกำหนดให้การวางเพลิงอาคารต่างๆ เช่น สถานที่สำหรับให้บริการทางศาสนา อาคารต่างๆ เรื่อง หรืออาคารที่ใช้สำหรับอยู่อาศัย เป็นความผิดอาคารดังกล่าวไม่จำเป็นต้องลุกติดไฟจริงๆ แค่เพียงมีการลุกแดง (glowing) และคุกรุน (smouldering) ก็เพียงพอแล้วที่จะถือว่ามีเพลิงไหม้ ไม่สำคัญว่าจะต้องมีส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทุกส่วนของอาคารลุกติดไฟ เพื่อป้องกันอันตรายจากไฟ การกระทำโดยประมาทก็ถือว่าเป็นการกระทำความผิด กรณีเช่นนี้หรือจากไปป่าทำให้เส้นฟางที่หล่นอยู่บนพื้นบ้านลุกติดไฟ ผู้นั้นจะมีภาระผูกพันที่ต้องทำการดับไฟ บุคคลที่ได้ทำประกันภัยไว้ (และบุคคลที่ได้รับเงินประกันหากผู้ใดรับประโยชน์กับผู้ทำประกันมิใช่บุคคลเดียวกัน) จะอยู่ภายใต้ภาระผูกพันเดียวกัน ดังนั้น ผู้เป็นเจ้าของอาจจะเป็นผู้กระทำการความผิดฐานวางเพลิงได้¹⁹

ความผิดฐานวางเพลิงกรณีทั่วไป (Brandstiftung/arson) ได้ถูกบัญญัติไว้ใน StGB มาตรา 306 องค์ประกอบของการกระทำการความผิดได้แก่ มีการก่อเพลิงที่อาคาร สิ่งปลูกสร้าง โภคภัณฑ์ หรือสินค้าที่เก็บอยู่ภายใน ฯลฯ อันเป็นทรัพย์สินของบุคคลอื่น ผู้กระทำจะมีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ถึง 10 ปี²⁰

ความผิดฐานวางเพลิงในกรณีร้ายแรง (Schwere Brandstiftung/Aggravated arson) ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 306a²¹ โดยกำหนดให้การจุดไฟเผาอาคาร เรื่อง กระท่อม หรือที่ดินและสิ่ง

¹⁹ K. Neumann. (1951). *Manual of German Law Vol. II.* p. 124.

²⁰ GERMAN CRIMINAL CODE.

Section 306 Arson

(1) Whosoever sets fire to or by setting fire to them destroys in whole or in part

1. buildings or huts;
2. plants or technical facilities, in particular machines;
3. warehouses or stored goods;
4. motor-vehicles, rail vehicles, aircraft or watercraft;
5. forests, heaths or moors;
6. agricultural, nutrition or forestry facilities or products

belonging to another shall be liable to imprisonment from one to ten years.

(2) In less serious cases the penalty shall be imprisonment from six months to five years.

²¹ GERMAN CRIMINAL CODE.

ปลูกสร้าง ซึ่งบุคคลใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือโบสต์หรืออาคารอื่นๆ ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางศาสนา หรือสถานที่อันมีผู้คนผลัดเปลี่ยนเข้าพักอาศัยซึ่งในyanปกติแล้วจะมีผู้พักอาศัย หรือการวางเพลิงเผาทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 306 (1) – (6) ทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในอันตราย ที่อาจเกิดการบาดเจ็บ ผู้กระทำจะมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่หากการวางเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 306a นี้มีความรุนแรงน้อยอัตราโทษก็จะลดลง โดยผู้กระทำความผิดจะมีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปี นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญาของเยรมันได้บัญญัติความผิดฐานวางเพลิงกรณี ร้ายแรงอย่างยิ่ง (Besonders schwere Brandstiftung/Additionally aggravated arson) โดยถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 306b²² โดยกำหนดให้การกระทำความผิดฐานวางเพลิงตามมาตรา 306 หรือมาตรา 306a เป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส (schwere Gesundheitsschädigung eines anderen) หรือทำให้คนจำนวนมากได้รับบาดเจ็บ ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 2 ปี แต่หากการวางเพลิงตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 306a กระทำต่อสถานที่ที่มีผลทำให้บุคคลอื่นตกอยู่ในอันตราย

Section 306a Aggravated arson

(1) Whosoever sets fire to or by setting fire to them destroys, in whole or in part

1. a building, ship, hut or other premises which serves as a dwelling for people;
2. a church or another building serving the practice of religion;
3. premises which from time to time serve as a residence for people at a time during which people usually reside there,

shall be liable to imprisonment of not less than one year.

(2) Whosoever sets fire to an object listed in section 306(1) Nos 1 to 6 or destroys it in whole or in part by setting fire to it and thereby places another person in danger of injury shall incur the same penalty.

(3) In less serious cases under subsections (1) and (2) above the penalty shall be imprisonment from six months to five years.

²² GERMAN CRIMINAL CODE.

Section 306b Additionally aggravated arson

(1) Whosoever through an offence of arson under section 306 or section 306a causes serious injury to another person or injury to a large number of people shall be liable to imprisonment of not less than two years.

(2) The penalty shall be imprisonment of not less than five years if the offender in cases under section 306a

1. through the offence places another person in danger of death;
2. acts with the intent of facilitating or covering up another offence; or
3. prevents the fire from being extinguished or makes extinguishing the fire more difficult.

ที่อาจถึงแก่ชีวิต หรือวางแผนเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดหรือปกปิดการกระทำความผิดอื่นโดยการกระทำความผิดอื่นได้เกิดขึ้นแล้ว หรือขัดขวางการดับไฟหรือทำให้การดับไฟเป็นไปด้วยความยากลำบาก จะมีอัตราโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี²³ ในกรณีที่การวางแผนเพลิงทำให้เกิดความตาย (Brandstiftung mit Todesfolge/Arson causing death) ได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันมาตรา 306c โดยกำหนดให้การวางแผนตามมาตรา 306 หรือ 306b ที่อย่างน้อยได้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (leichtfertig/gross negligence) จนทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำจะมีโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกไม่น้อยกว่า 10 ปี²⁴ การกระทำความผิดจะมีผลสมบูรณ์หากเขาเสียชีวิตเนื่องจากการชื้อคหหรือเพรำขัดอากาศหายใจ และผู้กระทำไม่จำเป็นต้องทราบมาก่อนว่ามีผู้ใดอยู่ในอาคารดังกล่าวหรือไม่ ผู้เสียชีวิตไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่อยู่ภายในอาคารดังกล่าว แต่อาจเป็นผู้ที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยเหลือในบริเวณอาคารนั้น²⁵ มาตรา 306f เป็นกรณีการก่อให้เกิดอันตรายจากไฟ (Herbeiführen einer Brandgefahr/Causing the danger of fire) กำหนดให้การทึ่งบุหรี่ (durch Rauchen/by smoking) หรือการจุดไฟหรือแสง (durch offenes Feuer oder Licht/by an open fire or light) หรือการขวางสิ่งของซึ่งกำลังลุกคิดไฟหรือวัตถุที่กำลังคุกรุนหรือสิ่งอื่นใดที่มีความเสี่ยงในการก่อให้เกิดไฟใหม่ (durch Wegwerfen brennender oder glimmender Gegenstände oder in sonstiger Weise in Brandgefahr bringt/by throwing away burning or smouldering objects or otherwise causes the danger) ซึ่งมีผลทำให้เกิดอันตรายต่อสถานประกอบการหรือโรงงาน หรือโรงงานหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวกับการเกษตรหรืออาหารที่เก็บสินค้าไว้ในโรงงานหรือสถานประกอบการนั้น หรือป่า พุ่มไม้ หรือทุ่ง หรือพื้นที่เพาะปลูกหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเพาะปลูกที่เก็บไว้ในพื้นที่นั้น ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือเสียค่าปรับ²⁶

²³ K. Neumann. Loc.cit.

²⁴ GERMAN CRIMINAL CODE.

Section 306c_Arson causing death

If the offender through an offence of arson under sections 306 to 306b at least by gross negligence causes the death of another person the penalty shall be imprisonment for life or not less than ten years.

²⁵ K. Neumann. Op.cit. p. 125.

²⁶ GERMAN CRIMINAL CODE.

Section 306f Causing the danger of fire

(1) Whosoever, by smoking, by an open fire or light, by throwing away burning or smouldering objects or otherwise causes the danger that

1. businesses or facilities that are easily inammable;

---

2. agricultural or nutrition facilities and businesses in which their products are stored;

3. forests, heaths or moors; or

4. cultivated fields or easily inflammable agricultural produce stored in fields,

will catch fire shall be liable to imprisonment not exceeding three years or a fine.

(2) Whosoever causes the danger that objects indicated in subsection (1) Nos 1 to 4 above will catch fire and thereby endangers the life or limb of another person or property of significant value belonging to another shall incur the same penalty.

(3) Whosoever acts negligently in cases under subsection (1) above or causes the danger negligently in cases under subsection (2) above shall be liable to imprisonment not exceeding one year or a fine.

บทที่ 4

คุณธรรมทางกฎหมายและการตีความ ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์และ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามกฎหมายไทย

ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยนตรายแก่ประชาชนเป็น “ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย” ประเภทหนึ่ง ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 6 นี้ เป็นการก่ออันตรายแก่ประชาชน กล่าวคือ เป็นการทำให้ประชาชนรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน¹ การกระทำที่จะเป็นความผิดตามลักษณะนี้จะต้องเป็นการกระทำต่อเครื่องอุปโภคบริโภค หรือที่เกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภคของบุคคลหรือประชาชน หรือทำให้เกิดผลกับสิ่งดังกล่าวในลักษณะร้ายแรง เช่น วางแผน ทำให้เกิดเพลิงไหม้² ซึ่งความผิดตั้งแต่มาตรา 217 ถึง มาตรา 239 นั้น ลักษณะของการกระทำการทำความผิดในหมวดนี้จะต้องเป็นการกระทำที่ก่อหรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดภัยนตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของผู้อื่นหรือประชาชนทั้งสิ้น กฎหมายจึงต้องป้องกันห้ามการกระทำการของบุคคลที่มีลักษณะและวิธีการอันน่าจะก่อให้เกิดภัยนตรายต่อผู้อื่น³ การกระทำในลักษณะนี้อาจเป็นความผิดตามบทมาตราอื่นด้วย เช่น ส่วนมากเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และอาจเป็นความผิดฐานทำให้คนตายหรือความผิดต่อร่างกายโดยประมาณ เป็นความผิดหลายบท แล้วแต่บทไหนมีโทษหนัก

มีข้อที่ควรทำความเข้าใจในตอนต้นของลักษณะ 6 นี้ คือตั้งแต่มาตรา 220 ไป 6 มาตรา มีองค์ประกอบความผิดอันหนึ่งว่า น่าจะเกิดอันตรายฯลฯ หรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตราย องค์ประกอบข้อนี้จะพิจารณาในแต่การกระทำและผลอย่างไร

1) องค์ประกอบที่ว่า “น่าจะเป็นอันตราย” แม้จะใช้คำว่าโดยประการที่น่าจะเป็นอันตราย หรือจนน่าจะเป็นอันตราย หรือทำให้อยู่ในลักษณะอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตราย ก็ไม่ใช่ผลของการกระทำ แต่เป็นพฤติกรรมประกอบการกระทำเท่านั้นที่นำองเดียวกับ อาจเกิดความเสียหาย น่าจะทำให้เสียชื่อเสียง ที่ไม่ใช่ผลของการกระทำก็ เพราะความผิดสำเร็จโดยที่ยังไม่มีความ

¹ คณิต นคร. เล่มเดิม. น. 587.

² สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. (2515). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา เล่ม 3 (ภาคความผิด). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. น. 471.

³ แหล่งเดิม.

เสียหาย ยังไม่เสียชื่อเสียงจริงๆ แต่ประการใด ถ้าไม่เกิดความเสียหายหรือไม่น่าจะเสียชื่อเสียงก็ไม่เป็นความผิดเลยที่เดียว ไม่ใช่เป็นการพยายามดุจการกระทำที่ไม่เป็นการบรรลุผลที่ต้องมีผลจากการกระทำ ลักษณะอันน่าจะเป็นอันตรายทุกๆ มาตรานี้ เป็นแต่การกระทำหรือที่เจตนากระทำมีสภาพน่าจะเป็นอันตรายเท่านั้น ถ้าการกระทำนั้นมีสภาพน่าเป็นอันตรายหากกระทำสำเร็จ เช่น จัดไฟ��ตามมาตรา 230 เมื่อได้จัดหลุดไปบ้างแล้วและกำลังจังคอดอยู่ต่อไปก็เป็นความผิดสำเร็จในตัวการกระทำนั้นเอง ไม่ใช่การกระทำด้วยมีผลสำเร็จต่างหากจากการกระทำคือรถไฟตกลง ถ้าการกระทำไม่น่าจะเป็นอันตราย การกระทำก็ขาดองค์ประกอบไม่เป็นความผิด ถ้าการกระทำที่ประสงค์จะทำมีสภาพน่าจะเป็นอันตรายแต่ทำไม่สำเร็จ เช่น กำลังจังคอดไฟแต่ยังไม่หลุดออกเลย ย่อมเป็นการพยาบาลได้ เช่นเดียวกับการพยายามกระทำความผิดที่สำเร็จได้ในตัวการกระทำนั้นเอง⁴

2) การพิจารณาว่าการกระทำถึงขนาดน่าจะเป็นอันตรายหรือไม่เป็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง ข้อที่ว่าตามเหตุการณ์อันเป็นข้อเท็จจริงที่ได้เกิดขึ้นนั้น น่าจะเกิดเป็นอันตรายขึ้นหรือไม่เป็นเพียงความเห็นอันเป็นความรู้สึกทางจิตใจซึ่งในมาตรานี้เพียงแต่น่าจะเกิดยังไม่ใช่สิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้ว การพิจารณาข้อเท็จจริงในส่วนความคิดเห็นถ้าเป็นสิ่งที่คนธรรมดารู้ได้ ศาลย่อมรู้ได้เองว่าจะเป็นอันตรายหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ในกรณีที่คนธรรมดารู้ได้ก็ต้องสืบพยานแสดงให้เห็นว่าจะเป็นอันตรายได้หรือไม่ ศาลย่อมไม่ถือว่าจะเป็นอันตรายจนกว่าจะปรากฏข้อเท็จจริงเช่นนั้น การพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่าจะเป็นอันตรายนี้ พิสูจน์ตามความรู้ของคนธรรมดากำทั่วไปว่าจะเป็นอันตรายหรือไม่ เช่นเดียวกับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอื่นๆ ทั่วไปว่าความจริงเป็นเช่นนั้นหรือไม่ มิได้ถือตามความรู้ของบุคคลในฐานะของผู้กระทำว่ามีความเข้าใจเช่นนั้นหรือไม่⁵

3) เกี่ยวกับองค์ประกอบในส่วนจิตใจของผู้กระทำจะต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสาม และผู้กระทำจะต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดด้วย มิฉะนั้นจะถือว่าประสงค์ต่อผลหรือยอมเลิงเห็นผลไม่ได้ ในส่วนข้อเท็จจริงที่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอันสัมพันธ์ได้ โดยวิวัฒนาการภายยอมเป็นข้อที่ผู้กระทำรู้ได้โดยตรง จึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 59 วรรคสามอยู่่อง ต่างจากการพิจารณาเจตนาซึ่งศาลต้องสมมติบุคคลซึ่งมีลักษณะเดียวกับผู้กระทำขึ้นเบริญเทียน ถ้าคนทั่วไปในฐานะผู้กระทำไม่เลิงเห็นผลว่าจะเกิดผลก็จะถือว่าได้กระทำโดยประสงค์ต่อผลหรือยอมเลิงเห็นผลไม่ได้

แต่การพิจารณาข้อเท็จจริงว่าจะเกิดอันตรายนี้ เป็นการพิจารณาองค์ประกอบความผิดอันเป็นข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาจากความรู้ของคนทั่วไปตามธรรมดามิใช้ฐานะเดียวกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวแล้ว ถ้า ก. เอาไม่ໄຟลำเล็กๆ ไปขวางทางรถไฟ หากการกระทำเช่นนั้นไม่

⁴ จิตติ ติงศักดิ์. (2543). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 1. น. 477 - 478.

⁵ แหล่งเดิม.

น่าจะเกิดอันตรายแก่การเดินรถไฟ ความผิดตามมาตรา 230 ก็ไม่มีพระราชบัญญัติประกอบความผิดคือขาดงค์ประกอบในส่วนที่น่าจะเป็นอันตราย ไม่เป็นพยาภยกรรมทำความผิด ถ้าเอาท่อนเสาไปวางขวางทางรถไฟจึงน่าจะเกิดอันตรายตามความเป็นจริงของค์ประกอบความผิด การพิจารณาตามข้อเท็จจริงข้อนี้ อาจต้องอาศัยความรู้พิเศษว่าพฤติกรรมนี้ช่วยเหลือให้เกิดอันตรายหรือไม่ ถ้าไม่น่าจะเกิดอันตราย องค์ประกอบความผิดก็ไม่มี ถ้าความจริงน่าจะเกิดอันตราย คงต้องพิจารณาในส่วนจิตใจต่อไปว่า ถ้า ก. ผู้กระทำก็รู้อยู่แล้วนั้น แต่เมื่อก. จะไม่รู้ว่า'n' น่าจะเกิดอันตราย หากคนธรรมดากำกว่าไปรู้ว่าน่าจะเกิดอันตราย ก. จะแก้ตัวโดยอ้างมาตรา 59 ว่ารถสามมานาใช่ไม่ได้แม้คนทั่วไปในฐานะเห็นเดียวกันกับ ก. จะไม่รู้เช่นนั้นได้ก็ไม่เป็นข้อแก้ตัว ถ้าคนธรรมดากำกว่าไปรู้ว่าน่าจะเป็นอันตรายจึงจะรับฟังแก้ตัวว่า ก. ไม่รู้ข้อเท็จจริงว่าน่าจะเป็นอันตราย มีผลให้ขาดงค์ประกอบความผิด เพราะไม่รู้ข้อเท็จจริงตามมาตรา 59 ว่ารถสาม ถ้า ก. พยายามนำเสามาวางแต่ถูกขัดขวางจึงเป็นพยาภยกรรมทำความผิด เพราะการกระทำสำเร็จตามเจตนาจะเป็นการกระทำการน่าจะเป็นอันตราย หรือ ก. ไม่รู้ว่าสิ่งที่นำมาวางเป็นท่อนเหล็ก คิดว่าเอามาใช้ลำเล็กๆ มาวาง ก็เป็นการกระทำอันไม่รู้ข้อเท็จจริงอันนำไปสู่การพิจารณาองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 59 ว่ารถสามได้⁶

4) การพิจารณาจิตใจว่าน่าจะเกิดอันตรายนี้ ต่างกับเจตนาในข้อที่ย่อนเลี้งเห็นผลว่าจะเกิดอันตราย คือเพียงแต่น่าจะเกิดอันตราย ยังไม่เป็นการเดึงเห็นผลว่าน่าจะเกิดอันตรายขึ้นแน่ๆ อันจะถูกกฎหมายเป็นเจตนาต่อผลอันเป็นอันตรายที่เกิดนั้นเสียที่เดียว เพียงแต่ไฟน่าจะลุกไหม้บ้านคนอื่น ต่างกับเห็นผลว่าไฟจะไหม้บ้านคนอื่นๆ แน่ๆ ซึ่งถูกกฎหมายเป็นวางแผนเพลิงเผาบ้านของคนอื่นโดยเจตนา มิใช่เพียงแต่น่าจะเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินของคนอื่น⁷

การอธิบายในบทนี้ผู้เขียนจะขอยกความเห็นของนักวิชาการ ความเห็นของอัยการ และความเห็นของศาลเป็นลำดับไป

⁶ แหล่งเดิม.

⁷ แหล่งเดิม.

4.1 ความความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ตามมาตรา 217

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217 บัญญัติว่า “ผู้ใดวางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่น ด้วยทุจริตตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่นั่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท”

ลักษณะทั่วไปของความผิดฐานวางแผนตามมาตรา 217

มาตรานี้มีข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 185 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม⁸ การวางแผนเพาทรัพย์อาจเป็นอันตรายต่อประชาชนโดยการลุกลามไปตามธรรมชาติของไฟ แต่ถ้าไม่น่าจะเป็นภัยตระหนายนั้นกฎหมายบัญญัติกำหนดอัตราโทษเบางามตามมาตรา 223 อีกส่วนหนึ่ง องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำคือ วางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่น ทรัพย์ที่เป็นวัตถุมีรูปร่างยื่อมเพาไหมเป็นธรรมด้า⁹

การวางแผนคือการทำให้เกิดเพลิงใหม่ไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ถ้าทำให้เกิดเพลิงใหม่ไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ โดยเจตนาแล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นการวางแผนทั้งสิ้น แต่ถ้าหากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความร้อนหรือการทำลายแต่ไม่ก่อให้เกิดเป็นเพลิงแล้วก็ไม่ใช่การวางแผน ถ้าทรัพย์นั้นโดยคุณสมบัติของตัวมันเองไม่สามารถที่จะเกิดการลุกไหม้ในภาวะเช่นนั้นแล้ว การกระทำนั้นก็ไม่เป็นการเผา เช่น เอาไม้ขีดไปจุดบนเหล็ก อย่างไรก็ตามวัตถุทุกชนิดเมื่อได้รับความร้อนถึงขีดที่สูงพอ กับภาวะของมันแล้ว ย่อมลุกไหม้ได้ทั้งสิ้น การวางแผนเพาทรัพย์ที่ทรัพย์นั้นมิอาจลุกไหม้ได้ จึงเป็นการพยายามกระทำการความผิดที่เป็นไปไม่ได้อย่างแน่แท้¹⁰

การวางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่นนี้เป็นการทำให้เสียทรัพย์ของผู้อื่นอย่างหนึ่ง แต่เนื่องจากการวางแผนเพาทรัพย์มีความเสียหายแตกต่างกันกว่าการทำให้เสียทรัพย์อย่างอื่น เพราะเป็นอันตรายเสียหายแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง ในเมื่อไฟได้ลุกลามออกไปอย่างกว้างขวาง และอาจทำให้บุคคลผู้ถูกเพลิงไหม้นั้นเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสื้นเนื้อประดาตัวโดยผลของการลุกลุกวางเพลิงซึ่งนับว่าเป็นภัยอันร้ายแรงแก่ประชาชน โดยเหตุนี้ประมวลกฎหมายอาญาจึงนำเอาเรื่องทำให้เสียทรัพย์เนื่องจากการวางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่นนี้มาบัญญัติไว้ให้เป็นความผิด และมีโทษหนักกว่าอีกลักษณะหนึ่งต่างหากจากความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์อย่างธรรมดามาตรา 358¹¹

⁸ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 บัญญัติว่า "มาตรา 185 ถ้าผู้ใดวางแผนจุดเพาစังหารินทรัพย์ของผู้อื่น ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวัง ไทยจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี และให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ค้ายือกโสดหนึ่ง"

⁹ จิตติ ติงศักดิ์. เล่มเดิม. น. 481.

¹⁰ สมศักดิ์ สิงหนาท. เล่มเดิม. น. 474 - 475.

¹¹ สุปัน พูลพัฒน์. (2514). คำอธิบายเรื่องมาตราประมวลกฎหมายอาญา ตอน 3. น. 57.

การกระทำที่เป็นการวางแผนเพื่อ ไม่หมายความเพียงว่าเอาเพลิงไปวางเท่านั้น แต่ต้องถึงขั้นทำให้ไฟดับ¹² ดังที่มาตรา 225 ใช้คำว่าทำให้เกิดเพลิงใหม่ อย่างไรจึงจะถือว่าเผาหรือทำให้ใหม้อันถือเป็นความผิดสำเร็จ ได้แก่สิ่งนั้นคิดไฟขึ้นในตัวเองแล้ว เช่นเอาไฟเผาจนไม่ที่ถูกเพาติดไฟแดงขึ้นในตัวมันเอง เพียงแต่เกรียมคำแต่ยังไม่ติดไฟใหม่ขึ้นยังไม่พอ การเผาหรือทำให้ใหม่จึงเป็นการกระทำที่ต้องมีผลถือใหม่ จึงเป็นความผิดสำเร็จ¹³

องค์ประกอบความผิดในส่วนจิตใจ คือ เจตนาตามมาตรา 59 เจตนาในที่นี้คือเจตนาทำให้ไฟใหม่ทรัพย์ของผู้อื่น เหตุนี้ถ้าเผาทรัพย์ของตนเองแต่ไม่ระวังไฟลามใหม่ทรัพย์ของคนอื่นก็ไม่ใช่ทำให้เกิดเพลิงใหม่ทรัพย์ของคนอื่นโดยเจตนาตามมาตรานี้¹⁴ อาจเป็นความผิดตามมาตรา 220 ถ้านำก้าลวันตรายต่อผู้อื่น แต่ถ้ากระทำโดยเลึงเห็นผลว่าไฟจะลามไปใหม่ทรัพย์ของผู้อื่น อาจเป็นความผิดตามมาตรา 217 การกระทำโดยสำคัญผิดว่าเป็นทรัพย์ของตนเอง หรือสำคัญผิดว่าเจ้าของยินยอม ไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้¹⁵

ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรานี้ลักษณะของการกระทำเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์อยู่ด้วยในตัว แต่ที่กฎหมายแยกออกมานับบัญชีคือการทำให้เสียทรัพย์โดยการใช้เพลิงออกเป็นความผิดต่างหาก เพราะการลูกลามโดยใช้เพลิงอาจลูกลามขยายออกไปเป็นอันตรายต่อบรพย์สิน ต่อชีวิตร่างกายของผู้อื่น เป็นเหตุก่อให้เกิดภัยต่อประชาชนได้¹⁶

การวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของหรือทรัพย์ของตนเอง ผู้กระทำไม่มีความผิดตามมาตรานี้ เช่น ทรัพย์ที่เจ้าของสละกรรมสิทธิ์แล้ว เช่น กิจทรัพย์นั้นหรืออนุญาตให้ผู้อื่นมาทำลาย ดังนี้การเผาทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของหรือเผาทรัพย์ของตนเอง แม้ผู้กระทำจะไม่มีความผิดตามมาตรานี้แต่อาจมีความผิดตามมาตรา 218 ถ้าทรัพย์นั้นเข้าลักษณะตามที่มาตรา 218 บัญญัติไว้ หรืออาจมีความผิดตามมาตรา 220 ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น¹⁷

¹² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. (2553). คําอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลงโทษ. น. 331.

¹³ จิตติ ติงศักดิ์. เกมเดิม. น. 483.

¹⁴ คำพิพากษากฎีกาที่ 533/2484 โจทก์ฟ้องว่าจำเลยเผาหมู่คาเป็นเหตุให้ไฟไหม้ดันมะวงของผู้เสียหาย โดยไม่ได้ก้าลว่าอ้างว่าจำเลยจะเผาดันมะวง หรือจำเลยได้จุดไฟหมู่คาในลักษณะอันน่ากลัวจะเป็นอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์ของผู้อื่น เช่นนี้ย่อมลงโทษจำเลยตามมาตรา 186 หรือ 187 ที่แก้ไขไม่ได้ กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

¹⁵ จิตติ ติงศักดิ์. เกมเดิม. น. 484.

¹⁶ สมศักดิ์ สิงหนาท. เกมเดิม. น. 473.

¹⁷ แหล่งเดิม.

ในกรณีของทรัพย์สินประเภทสาธารณสมบัติของแผ่นดิน¹⁸ ในเรื่องนี้ของศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สิงหพันธุ์ ได้กล่าวไว้ว่า “...ทรัพย์สินของแผ่นดินนั้นจะถือว่าเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น หรือไม่ เช่น ป้าไม่มีผู้เห็นว่ารัฐไม่ใช่นิติบุคคลจึงไม่อาจถือกรรมสิทธิ์ได้ ป้าไม่เป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทรัพย์ที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจะเป็นของผู้อื่นไม่ได้ การเฉพาะป้าผู้เฒ่าจึงไม่มีความผิดในการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น แต่มีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป้าไม่...อย่างไรก็ตามมีผู้ให้ความเห็นว่า แผ่นดินก็คือผู้อื่นจะถือว่าแผ่นดินไม่ใช่ผู้อื่นเป็นการเคร่งครัดในด้านกฎหมายมากเกินไป ที่ถือว่าถ้าไม่ใช่นิติบุคคลก็เป็นผู้อื่นไม่ได้ เมื่อใช้คำว่า “ผู้อื่น” ในเรื่องทรัพย์ความหมายก็คือ ใครที่สามารถเป็นเจ้าของได้ก็เป็นผู้อื่นได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รัฐเป็นเจ้าของได้ เรื่องปัญหาผู้ถือกรรมสิทธิ์สำหรับรัฐจึงไม่ควรถือ เคร่งครัด ถ้าถือว่าทรัพย์หรือของแผ่นดินไม่ใช่เป็นทรัพย์ของผู้อื่น ทรัพย์ที่ศาลมี คำพิพากษาหรือคำสั่งให้รับเป็นของแผ่นดินนั้นกรรมมาลักษณะหรือทำลายก็ไม่เป็นความผิด ซึ่งเป็นไป ไม่ได้.....ปัญหาข้อนี้มีความเห็นว่า ทรัพย์สินของแผ่นดินประเภทที่รัฐยึดถือไว้ในฐานะที่เป็นผู้แทน ของประชาชนนั้น เนื่องจากรัฐตามกฎหมายไทยไม่อยู่ในฐานะนิติบุคคล กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นส่วนราชการ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นผู้เข้ายieldถือไว้แทนรัฐ ทรัพย์ประเภทนี้จึงเป็นทรัพย์ ของผู้อื่น ส่วนทรัพย์สินของแผ่นดินประเภทที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือส่วนไว้เพื่อ ประโยชน์ร่วมกันอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ทรัพย์ประเภทนี้ถ้าจะถือว่าประชาชนพลเมือง ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันแล้วก็จะต้องจัดว่าเป็นทรัพย์ของผู้อื่น แต่ถ้าถือว่าไม่มีใครเป็นเจ้าของแล้ว ก็ไม่ใช่ทรัพย์ของผู้อื่น ผู้เขียนมีความเห็นในประการหลังนี้ สาธารณสมบัติของแผ่นดินสิ่งใดที่ จำเป็นที่จะคุ้มครอง เช่น ป้าไม้ แร่ ดิน ปลา หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ รัฐก็จะต้องครากกฎหมาย ขึ้นบังคับเป็นเรื่องๆ ไป การวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ที่เป็นป้าไม้จึงไม่ใช่วางเพลิงเผาทรัพย์ผู้อื่น ไม่ในป้า ดิน หิน กระดูก.....ผู้เอาไปแม้จะมีเจตนาอาواไปเพื่อตนเองก็ตามหรือผู้ที่ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้ เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์แก่ทรัพย์ดังว่านั้น จึงไม่มีความผิดตามมาตรา 358 หรือมาตรา 334 เช่นเดียวกัน”¹⁹

ถ้าการวางแผนตามมาตรา 217 เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้น ตามมาตรา 224²⁰

¹⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1304 มาตรา 1307

¹⁹ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. เล่มเดิม. น. 476.

²⁰ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. เล่มเดิม. น. 80.

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. เกียรติบุร วัจนะสวัสดิ์ อธิบายในทำนองว่า การจะเป็นความผิดตามมาตรา 217 หรือมาตรา 218 จะต้องพิจารณาบทบัญญัตามาตรา 223 ก่อน คือถ้าหากทรัพย์ที่เ奉นั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ทรัพย์ของผู้อื่นนั้นเป็นทรัพย์ที่มีราคาไม่น้อยโดยไม่คำนึงว่าการเ奉นั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม หรือ

(2) ทรัพย์ของผู้อื่นนั้นเป็นทรัพย์ที่มีราคาน้อย แต่การเ奉นั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นผู้กระทำก็จะมีความผิดตามมาตรา 217 หรือมาตรา 218 แล้วแต่กรณี²¹

กรณีตามมาตรา 217 นั้น เกยมีคำชี้ขาดความเห็นแย้งของอธิบดีกรมอัยการที่ชี้ขาดว่า การวางแผนเพื่อฟ้าเพียงไม่กี่ชุดที่ผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 217 (คำชี้ขาดความเห็นแย้งของอธิบดีกรมอัยการ, 2525, น. 26 – 27) ทำให้เข้าใจได้ว่า ความผิดฐานวางแผนเพื่อทรัพย์ตามมาตรา 217 ถ้าผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยแล้ว การกระทำนั้นจะไม่เป็นความผิด ทำให้คิดต่อไปได้ว่าคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดตามมาตรา 217 คุ้มครองกรรมสิทธิ์ ไม่ใช่กันตรายต่อประชาชน ซึ่งในเรื่องดังกล่าวผู้เขียนจะขอยกความเห็นของนักวิชาการ ความเห็นของอัยการและความเห็นของศาลดังต่อไปนี้

(1) ความเห็นของนักวิชาการ ก่อนการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา²² ความผิดฐานวางแผนเพื่อทรัพย์กรณีธรรมดากาตามมาตรา 217 นั้น ได้นบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 185 โดยบัญญัติว่า “ถ้าผู้ใดวางแผนจุดเพาสังหารินทรัพย์ของผู้อื่น ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี และให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกสองหนึ่ง” ซึ่งนักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ความผิดฐานวางแผนเพื่อทรัพย์จะต้องมีลักษณะที่เป็นอันตรายต่อประชาชนโดยทั่วไป ไม่ใช่เพียงแต่ทำให้ทรัพย์เสียหายเท่านั้น พระอินทร์บุรีฯ ได้อธิบายว่า “การวางแผนเพื่อทรัพย์ ผิดกับการทำให้เสียทรัพย์ตามธรรมด้า เพราะเหตุว่าการวางแผนเพื่อย้อมมีลักษณะน่าจะเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายบุคคล หรือทรัพย์สมบัติของสาธารณะ อาจจะทำให้บังเกิดผลเสียหายให้บุคคล เป็นการเดือดร้อนแก่บ้านเมือง ไม่ใช่เสียหายแต่แก่ผู้เป็นเจ้าของเท่านั้น..... ทรัพย์ที่ถูกเพาเป็นข้อสำคัญอย่างหนึ่งที่จะวินิจฉัยว่าเป็นคดีวางแผนหรือไม่ ถ้าเป็นทรัพย์สิ่งของเล็กน้อย การลูกเพาไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่สาธารณะก็ย่อมไม่เป็นความผิดฐานวางแผน เช่น เรอาอาไฟจุดบุหรี่ของผู้อื่น บุหรี่นั้นเป็นทรัพย์จริง แต่บุหรี่ที่ถูกไฟจุด ไม่สามารถจะเป็นอันตรายเสียหายมากมายได้ หรือถ้ากระทำแก่ทรัพย์

²¹ เกียรติบุร วัจนะสวัสดิ์. (2550). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิด เล่ม 2. น. 30.

²² พระยาสุนทรพิพิช. (2461). คำแนะนำหัวข้อกฎหมายลักษณะอาญา ภาคที่ 2 ตอน 1. น. 141. หยุดแสงอุทัย. (2497). คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา. น. 840.

สิ่งของอื่นๆ ที่เป็นของไม่屬หมายให้ไป เช่น เสื้อผ้า หรือเครื่องเรือนเอาอกมาของไว้นอกเรือนแล้วเอาไฟจุดเผา ดังนี้ไม่เรียกว่าเป็นการวางเพลิง เป็นความผิดแต่เพียงฐานทำให้เสียทรัพย์ เพราะเป็นแต่การเล็กน้อยไม่สำคัญ และไม่สามารถอาจเป็นอันตรายแก่ผู้ใดด้วย แต่ถ้าเราเอาไฟไปจุดห้อง伟大 หรือบ้านผู้ใด เรียกว่าเป็นการวางเพลิง เพราะอาจลูกคามเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่สาธารณะได้”²³

ศาสตราจารย์ ดร. ณัฐิต ณ นคร มีความเห็นว่าจะต้องพิจารณาในแง่ของคุณธรรมทางกฎหมาย โดยพิจารณาว่าความผิดตามมาตรา 217 นี้ คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ไม่ใช่ “กรรมสิทธิ์” แต่เป็นภัยอันตรายต่อประชาชน โดยอธิบายว่า การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานนี้มิใช่เพียงแต่การเผาทรัพย์ แต่เป็นการวางเพลิงเผาทรัพย์กรณีจึงต้องมีลักษณะที่เป็นการก่อภัยอันตรายต่อประชาชน กล่าวคือ การวางเพลิงเผาทรัพย์นั้นเป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชน หากการวางเพลิงเผาทรัพย์นั้นไม่ได้เป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชนแล้ว การกระทำนั้นก็ไม่เป็นความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 217 อาจเป็นเพียงความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เท่านั้น²⁴

โดยนักกฎหมายฝ่ายนี้ยังได้อธิบายต่อไปว่า ความผิดฐาน “วางเพลิงเผาทรัพย์” (Brandstiftung หรือ arson) นี้ จะต้องเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ หรือเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อประชาชน การวางเพลิงเผาทรัพย์ถือเป็นความผิดสำเร็จทันทีเมื่อทรัพย์นั้นติดไฟในลักษณะที่ไฟนั้นอาจลูกคามต่อไปได้เองแม้จะได้เอาเชื้อหรือชนวนที่ใช้จุดนั้นออก²⁵

ศาสตราจารย์ ดร. ณัฐิต ณ นคร ให้ความเห็นมาตรา 217 ว่า “การบัญญัติความผิดฐานนี้ ไม่เป็นที่น่าพอใจนัก แม้กฎหมายจะได้แก้ไขข้อที่ไม่น่าพอใจในมาตรา 223 กล่าวคือ บัญญัติว่า “ถ้าเป็นทรัพย์ที่มีราคาน้อยและการกระทำนั้นไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น” ก็ตาม เพราะการกระทำการผิดฐานนี้มองผิวเผินอาจจะเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 การบัญญัติความผิดฐานนี้จึงมีข้อ不便คิดว่าจะฝ่าฝืนหลัก “ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” ในข้อความชัดเจนแน่นอนของบทบัญญัติหรือไม่ เพราะกรณีอาจเกิดการผิดหลงได้ว่าความผิดฐานนี้ ก็คุ้มครองกรรมสิทธิ์ และเป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้”²⁶ กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน เป็นข้อเรียกร้องของกฎหมายอาญาอย่างมาก ในการเรียกร้องว่าการบัญญัติความผิดอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน (nullum crimen sine lege certa) การที่จะต้องเรียกร้องให้กฎหมายอาญาต้องมีความชัดเจนแน่นอนหรือเรียกร้องให้ยึด “หลักความชัดเจน

²³ พระอินทร์ชา อำนาจทัยโภ. (2469). คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ภาค 2 ตอน 1. น. 905.

²⁴ ณัฐิต ณ นคร. หน้าเดิม.

²⁵ แหล่งเดิม.

²⁶ แหล่งเดิม.

"แน่นอน" (Bestimmtheitsgrundsatz) นั้น ก็เพราะว่าการลงโทษทางอาญาเป็นมาตรการรุนแรงที่สุดของรัฐที่ใช้กับประชาชนในรัฐ ฉะนั้นรัฐจึงต้องบัญญัติกฎหมายอาญาให้มีความชัดเจนแน่นอนที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ กล่าวคือในการบัญญัติกฎหมายอาญาที่นั้นจะต้องหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่กำกวณไม่แน่นอน ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่ากฎหมายอาญาที่บัญญัตินั้นตรงกับเจตจำนงของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างแท้จริง และทั้งเป็นเครื่องป้องกันมิให้ศาลใช้กฎหมายตามใจชอบหรือตามอำเภอใจหรือตามความรู้สึกของตน หลักประกันในกฎหมายอาญาประการนี้แสดงให้เห็นถึงหลักนิติรัฐในกฎหมายอาญาด้วยว่ามีความเข้มข้นกว่าในกฎหมายอื่นเช่นเดียวกัน²⁷

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า เหตุผลที่ทำให้การกระทำการผู้ต้องหาไม่เป็นความผิด เป็นเพระการเผาผ้าเพียงไม่กี่ชุดของผู้ต้องหานั้นไม่เป็นอันตรายต่อคุณธรรมทางกฎหมายของมาตรา 217 นั้นคือภัยอันตรายต่อประชาชนหากการกระทำการผู้ต้องหาไม่เป็นความผิด เพราะทรัพย์ดังกล่าวผู้ต้องหาเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วยไม่

เหตุผลอีกประการคือ หากพิจารณาคำชี้ขาดความเห็นเบื้องของอธิบดีกรมอัยการที่ชี้ขาดว่า ทรัพย์ที่เผาผู้ต้องหามีล่วนเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย การกระทำการผู้ต้องหาจึงไม่เป็นความผิด เท่ากับเป็นการยอมรับว่าคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดตามมาตรา 217 นอกจากจะคุ้มครองภัยอันตรายต่อประชาชนแล้วยังคุ้มครองไปถึงกรรมสิทธิ์ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการแยกแยะความแตกต่างระหว่างความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์กับความผิดฐานทำลายทรัพย์โดยการใช้เพลิงอันเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ซึ่งความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 คุณธรรมทางกฎหมายมุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ ดังนี้หากเข้าใจว่าความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์คุ้มครองกรรมสิทธิ์ เช่นกันก็อาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

นอกจากนี้ยังมีนักกฎหมายให้ความเห็นอีกทางหนึ่งว่า การวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ที่ตนเองเป็นเจ้าของไม่เป็นความผิดตามมาตรา 217 และมาตรา 218 โดยให้เหตุผลว่ามาตรา 217 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าต้องเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น โดยเฉพาะ และมาตรา 218 ที่ว่าผู้ใดวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ดังต่อไปนี้นั้น ก็มีความหมายถึงการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นเช่นเดียวกัน แม้ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 185 ที่ใช้คำว่าเผาอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น และในมาตรา 186 อนุมาตรา 5 ก็บัญญัติว่า เผาอสังหาริมทรัพย์อื่นได้อันมิใช่ทรัพย์ของมันก็ได้ ซึ่งทั้งกฎหมายใหม่และกฎหมายเก่ามีความหมายอย่างเดียวกันคือ การวางแผนเพลิงเผาทรัพย์จะเป็นความผิดเฉพาะทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น²⁸

²⁷ คณิต นคร. เล่มเดิม. น. 87.

²⁸ สุปัน พูลพัฒน์. เล่มเดิม. น. 60.

ส่วนปัญหาว่าการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ที่ผู้กระทำผิดมีส่วนเป็นเจ้ารวมอยู่ด้วยนักกฎหมาย
ฝ่ายนี้เห็นว่าผู้กระทำไม่มีความผิดตามมาตรา 217 หรือมาตรา 218 แล้วแต่กรณี²⁹ โดยยกเหตุผลดังนี้

³⁰

ก. การแปลหรือตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาที่มีหลักอยู่ว่า "ต้องตีความโดย
เคร่งครัดตามตัวอักษร จะตีความให้กว้างออกไปโดยไม่มีบทบัญญัติไว้ชัดแจ้งให้เป็นไทยแก่
ผู้กระทำได้ไม่" ตามบทบัญญัติของมาตรา 217 และมาตรา 218 นั้น ได้บัญญัติเป็นลายลักษณ์
อักษรไว้อ้างถัดแจ้งว่า "วางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น" ซึ่งหมายความว่าต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น
ทั้งหมด ไม่ใช่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เพราะถ้ากฎหมายมีความประสงค์
เช่นนั้นก็คงมีบทบัญญัติไว้ชัดเจนแล้ว ดังเช่นความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 บัญญัติว่า
"เอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" ในกรณีวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 217-
218 หากกฎหมายมีความประสงค์จะให้รวมถึง "ทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย"
แล้วก็คงบัญญัติขึ้นไว้ชัดแจ้งดังเช่นมาตรา 334 แต่มาตรา 217 และมาตรา 218 หาได้บัญญัติไว้
เช่นนั้นไม่ แสดงว่ามาตรา 217 และมาตรา 218 ไม่มีความหมายถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย
แต่หมายความถึงเฉพาะทรัพย์ของผู้อื่นโดยตรงเท่านั้น และอีกประการหนึ่งของการตีความของ
บทบัญญัติที่ว่า "ทรัพย์ของผู้อื่น" ให้หมายถึง "ทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" นอกจาก
ผิดหลักแห่งการตีความกฎหมายอาญาดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการขยายความให้เป็นไทยแก่ผู้กระทำ
ความผิด ทางไซบอร์ดความให้เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด.³¹

บ. ตามปกติทั่วไปนั้น บุคคลย่อมหวังแผนรักษาทรัพย์สินของตนเองที่ทำมาหากได้ไม่
ว่าจะเป็นของคนทั้งหมดหรือบางส่วนเสมือนวิญญาณทั่วไป การที่บุคคลจะทำลายทรัพย์สินของตน
เสียไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีใดรวมทั้งการวางแผนนี้ด้วย บุคคลทั่วไปย่อมไม่กระทำกัน เพราะสามัญ
สำนึกของบุคคลทั่วไปหากจะมีกระทำการบ้านนั้น ก็คงเนื่องมาจากเกิดการวิปริตผิดธรรมชาตามัญชน
จิตพิการหรืออกพร่องขึ้นไม่ว่าชั่วขณะหรือตลอดไป เช่นความโกรธจนลืมตัว หรือเกิดจิตบกพร่อง
ขึ้นมาในทันทีทันใดเป็นต้น โดยหลักสามัญสำนึกของบุคคลทั่วไปนี้เอง ประมวลกฎหมายอาญาจึง
ไม่ถือเป็นความผิด ในเมื่อบุคคลทำลายทรัพย์ของตนเองโดยการวางแผนเพลิงเผาเสียไม่ว่าทรัพย์ที่
วางแผนนั้นจะเป็นของคนทั้งหมด หรือคนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยเพียงบางส่วน หากประสงค์

²⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. เด่นเด้ม. น. 329.

³⁰ สุปัน พูลพัฒน. หน้าเด้ม.

³¹ แหล่งเด้ม.

จะลงโทษผู้ที่วางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่นโดยตรงเท่านั้นจึงไม่ได้บัญญัติว่า "หรือทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" ไว้ในมาตรา 217 เช่นมาตรา 334,352,353 และมาตรา 358³²

ค. ถ้าพิจารณาองค์ประกอบความผิดในข้อที่ว่า "โดยเจตนา" รวมเข้าด้วยกันแล้วเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ เจตนาในมาตราเรานี้เป็นการกระทำโดยรู้สำนึกร่วมกับเป็นการวางแผนเพาและประสงค์ค่อผลคือ "ทรัพย์ของผู้อื่น" ไม่ใช่ทรัพย์ของตนหรือตนเป็นเจ้าของรวมกับผู้อื่น โดยหลักเจตนาในมาตรา 217 จึงไม่มีบทบัญญัติคำว่า "หรือทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" ขึ้นไว้³³

นอกจากนี้ยังอ้างเรื่องความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ขึ้นประกอบอีกว่า การวางแผนเพาทรัพย์นี้เป็นการทำให้เสียหายหรือทำลายทรัพย์ในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์อย่างหนึ่ง เมื่อนอกัน เหตุที่กฎหมายนำมานั้นบัญญัติไว้เป็นความผิดต่างหากจากความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และกำหนดโทษหนักกว่า เพราะการวางแผนเพาทรัพย์เป็นการทำให้เสียหาย หรือทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นอย่างร้ายแรงจนถึงลื้นเนื้อประดาตัว และอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายและชีวิตของผู้อื่นยิ่ง กว่าการทำให้เสียทรัพย์ธรรมดายโดยทั่วไป จะนักกฎหมายจึงบัญญัติไว้เป็นความผิดต่างหากจากความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และกำหนดโทษหนักกว่าจนถึงจำคุกตลอดชีวิต โดยเหตุในมาตรา 217 และมาตรา 218 จึงบัญญัติไว้เฉพาะทรัพย์ของผู้อื่นไม่รวมถึงทรัพย์ที่เป็นเจ้าของรวมกันหรือที่เรียกว่า "ทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" เพราะแยกไม่ได้ว่าส่วนไหนตอนใดเป็นของใครโดยทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของทั้งหมด จนกว่าจะได้แบ่งแยกกันเป็นส่วนสัดซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์ของผู้อื่นไม่ได้ ฉะนั้นเมื่อเป็นทรัพย์ที่เป็นเจ้าของรวมกัน เจ้าของรวมคนใดคนหนึ่งวางแผนเพาทรัพย์นั้นเสียจึงควรเป็นความผิดเพียงฐานทำให้เสียทรัพย์ธรรมดามาตามความในมาตรา 358 หรือมาตรา 359 แล้วแต่กรณี³⁴

ยังมีนักกฎหมายอีกฝ่ายหนึ่งให้ความเห็นว่า แม้มาตรา 217 และมาตรา 218 เป็น "ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยต่อประชาชน" แต่บทบัญญัติในลักษณะ 6 นี้ก็คุ้มครองทั้ง "ความปลดภัยของประชาชน" และ "กรรมสิทธิ์ของผู้อื่น" ควบคู่กันไปด้วย ถ้าเป็นอันตรายต่อประชาชนอย่างเดียวโดยไม่กระทบกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น เช่น เพาขยะเศษไม้ของตนเอง กฎหมายก็กำหนดความผิดต่างหากไว้ในมาตรา 220 และ เมื่อมีมาตรา 220 วรรณแกรก บัญญัติไว้ชัดแล้วกรณี มาตรา 217 และมาตรา 218 จึงต้องเข้าใจว่าคุ้มครองอันตรายต่อประชาชนควบคู่ไปกับการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น จะพิจารณาด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียวไม่ได้³⁵

³² แหล่งเดิม.

³³ แหล่งเดิม.

³⁴ แหล่งเดิม.

³⁵ เกียรติชร วัฒสวัสดิ์. เล่มเดิม. น. 34.

(2) ความเห็นของอัยการ ในส่วนของอัยการ ได้มีคำชี้ขาดความเห็นเบื้องของอธิบดีกรมอัยการ ข้อเท็จจริงโดยย่อปรากฏว่า เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2523 ประมาณ 12.00 น. ผู้ต้องหาทะเลาะกับ ก. ซึ่งเป็นภรรยาของผู้ต้องหา ก. จึงออกจากบ้านไป ต่อมาเวลา 18.00 น. ของวันเดียวกัน ก. กลับบ้านและทะเลาะกับผู้ต้องหาอีก ก. จึงออกจากบ้านไปควบคุมการฉวยพาณตร์ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ต้องหาโทรศัพท์ ขอเงินเดียว จึงนำเอาเสื้อผ้าของ ก. หลายชุดมา กองไว้ที่พื้นคอนกรีตหน้าบ้านห่างตัวบ้านประมาณ 3-4 เมตร และใช้ไฟแช็กจุดเพาเสื้อผ้านั้น 1 ชุด ย. เห็นเช่นนั้นจึงได้ดับไฟนั้นเสีย ไฟได้ไหมเสื้อผ้าเล็กน้อย ต่อมากลับเข้าบ้านวางแผนเพลิงเผา ทรัพย์ผู้อื่น

ผู้ต้องหาให้การว่าทะเลาะกับ ก. ภรรยา แล้ว ก. ออกจากบ้านไป ผู้ต้องหาระโนโห ก. ที่ ขอบเที่ยว จึงนำเอาเสื้อผ้า ก. มา 1 ชุด และใช้ไฟแช็กจุดเพาแต่ ย. ดับได้ทัน

พนักงานสอบสวนเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหารฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217

พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องโดยเห็นว่าผู้ต้องหามีเจตนาเผาเสื้อผ้าของภรรยาเท่านั้น อันมีลักษณะเป็นการทำให้เสียทรัพย์ไม่เป็นความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น

อธิบดีกรมตำรวจนมีความเห็นเบื้องว่า ผู้ต้องหาได้เผาเสื้อผ้าของ ก. ซึ่งเป็นภรรยาที่มิได้จดทะเบียนสมรสกันเนื่องจากความโกรธที่ได้ทะเลาะกันแสดงว่าผู้ต้องหามีเจตนาเผาเสื้อทำให้เสียหาย การกระทำของผู้ต้องหารกระทำโดยเจตนาเผาทรัพย์ของ ก. จึงเป็นความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217

อธิบดีกรมอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ผู้ต้องหารเผาเสื้อผ้า 1 ชุดราคา 80 บาท ของ ก. ภรรยาของตนเองมีรายได้เล็กน้อยเพียง ย. ภรรยาอีกคนหนึ่งรับว่าไปดับไฟนั้นไม่เข้าลักษณะเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น ทั้งกรณีเกี่ยวกับทรัพย์ระหว่างสามีภรรยา เช่นนี้ ต้องถือว่าผู้ต้องหาเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย (เทียบตามนัยคำพิพากษากฎีกาที่ 747/2484) การกระทำของผู้ต้องหาจึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217 ชี้ขาดไม่ฟ้อง ค. ผู้ต้องหารฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217 (คำชี้ขาดความเห็นเบื้องของอธิบดีกรมอัยการ, 2525, น. 26 – 27)

4.2 ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 218 บัญญัติว่า

“ผู้ใดวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ดังต่อไปนี้

(1) โรงเรือน เรือ หรือแพที่กันอยู่อาศัย

- (2) โรงเรือน เรือ หรือแพอันเป็นที่เก็บหรือที่ทำสินค้า
- (3) โรงแรมหรือสถานที่ประชุม
- (4) โรงเรือนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถาน หรือเป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

- (5) สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานหรือที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ
- (6) เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ อันมีระหว่างตึ้งแต่ห้าดันขึ้นไป อากาศยาน หรือรถไฟที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ

ต้องระวังไทยประหารชีวิต จำกัดตลอดชีวิต หรือจำกัดตึ้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี”

เหตุที่มาตรา 218 กำหนดไทยไว้หนักกว่ามาตรา 217 ก็เพราะถือว่าทรัพย์ที่ระบุไว้ในมาตรา 218 นั้นเป็นทรัพย์ที่มีความสำคัญแก่ประชาชนและสาธารณชนยิ่งกว่าทรัพย์อื่น โดยทั่วไปจะนั้น การวางแผนเพื่อทรัพย์ของผู้อื่นจะลงโทษตามมาตรา 217 ได้ จึงหมายถึงทรัพย์อย่างอื่นทั่วๆ ไปของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์นอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา 218 นั้น เช่น โรงเรือน เรือหรือแพซึ่งไม่ใช่ที่คุนอยู่อาศัย หรือเป็นที่เก็บหรือที่ทำสินค้า เรือกลไฟเรือยนต์ที่มีระหว่างไม่เกิน 5 ตัน ไม่ฟืน บ้านเรือนที่กำลังก่อสร้าง เป็นต้น³⁶

ความผิดฐานนี้ ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น เพราะลักษณะของทรัพย์ที่ถูกวางเพลิงเผา เป็นสำคัญมีความเป็นอันตรายสูง

มาตรา 218 (1) คือ โรงเรือน เรือ หรือแพที่คุนอยู่อาศัย เช่น ห้องที่จำเลยวางเพลิงเป็นตึกแคา จำเลยเช่าเป็นร้านขายของและตรวจโรคในตอนกลางวัน ส่วนตอนกลางคืนจำเลยไปนอนที่อื่น ไม่มีคนอยู่อาศัยในห้องนั้น แต่มีห้องเดียวกันซึ่งเป็นตึกแคาเดียวกันมีคนเช่าอยู่อาศัยหลบนอน ดังนี้ ตึกแคาที่จำเลยวางเพลิงย่อมเป็นตึกแคาที่มีคนอยู่อาศัย จำเลยมีความผิดตามมาตรา 218 (1)³⁷ แม้ในขณะที่วางเพลิงจะไม่มีคนอยู่อาศัยในห้องที่ติดกันก็ตาม การกระทำก็เป็นความผิดตามมาตรา 218 (1) เพราะถือว่าเป็นการวางเพลิงเผาโรงเรือนที่คุนอยู่อาศัยแล้ว ตรงกันข้ามหากเป็นห้องแคาที่

³⁶ สุปัน พูลพัฒน์. หน้าเดิม.

³⁷ คำพิพากษาคดีกा�ทที่ 1412/2504 จำเลยวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น มีผู้เข้าไปช่วยดับเพลิงแล้วถูกไฟลวกถึงแก่ความตาย การเข้าไปช่วยดับเพลิงเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตายของ หาใช่การวางเพลิงของจำเลยเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายไม่จำเลยจึงไม่ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 224 ห้องที่จำเลยวางเพลิงเป็นตึกแคา จำเลยเช่าเป็นร้านขายยาและตรวจรักษาโรคในตอนกลางวัน ส่วนในตอนกลางคืนจำเลยกับครอบครัวไปนอนที่อื่น ไม่มีคนอยู่อาศัยในห้องนั้นแต่มีห้องติดกันซึ่งเป็นตึกแคาเดียวกันมีคนเช่าอยู่อาศัยหลบนอน ดังนี้ ตึกแคาที่จำเลยวางเพลิงย่อมเป็นตึกแคาที่มีคนอยู่อาศัย จำเลยย่อมมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 218 (1), กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

คนป่วยทึ่งไว้ไม่มีคนมาช่วยอุ่นเย็น ก็อาจจะไม่ใช่โรงพยาบาลที่คนอยู่อาศัย³⁸ การแพทย์พยที่เป็น
เคล็ดลับตามมาตรฐาน 1 (4) ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของโรงพยาบาล เช่น เพาร์วบ้าน คอกหมู ที่อยู่ใน
เคล็ดลับ ไม่ผิดตามมาตรฐานนี้ แต่หากการแพทย์ที่อยู่ติดกับอาคารโดยอาจเลือกเห็นได้ว่าเพลิงอาจไหม้
อาคาร เป็นภัยมานะเพลิงแพทย์ได้³⁹ การแพทย์ตามมาตรฐานนี้ก็คงเช่น การจุดไฟเผาห้องแคร์ที่มี
คนช่วยอุ่นเย็น การแพทย์ที่คนอยู่อาศัย การแพทย์ที่มีป้ายยา เป็นการแพทย์ตามมาตรฐานนี้ได้⁴⁰

การพิจารณามาตรา 218 ไม่ควรประปนกับคำว่า "เคหสถาน" ตามมาตรา 1 (4) เพราะคำว่า "เคหสถาน" จะครอบคลุมถึงบริเวณของที่ เช่น ว่านนี้ด้วย แต่ทรัพย์ตามมาตรา 218 (1) กำหนดไว้ แค่นเออเฉพะ ໂຮງເຣືອນ ເຊື້ອ ແພ ທີ່ຄອນອູ່ອ່າສັຍເທົ່ານັ້ນ ໃນກຸ້ມາຍລັກມະອາຫຸາ ຮ.ສ. 127 ໃຊ້คำว่า "ເພາເຄຫສານທີ່ຄອນອູ່ອ່າສັຍ" ແຕ່ເນື່ອໄດ້ແກ້ຄວາມໝາຍຂອງคำว่าເຄຫສານໃນປະນາກຸ້ມາຍອາຫຸາ ເລີຍໃໝ່ໄດ້ອື່ດາມຄວາມໝາຍຕາມກຸ້ມາຍຝ່າງເສດ ຜົ່ງໝາຍຄົງທີ່ຜົ່ງໃຊ້ເປັນທີ່ອູ່ອ່າສັຍ ແຕ່ອນນຸມາຕານີ້ ຕ້ອງການຄວາມໝາຍໃຫ້ແກນເບົ້າເອເພະ ໂຮງເຣືອນ ເຊື້ອ ພຣີແພ ທີ່ມີຄອນອູ່ອ່າສັຍເທົ່ານັ້ນ⁴¹

เรื่องการวางแผนทรัพย์ตามมาตรา 218 นี้ ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยในคดีหนึ่งว่า

"บทบัญญัติมาตรา 218 เป็นบทกรรจ์ของมาตรา 217 โดยให้ผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์ที่ระบุไว้ตามมาตรา 218 (1) - (6) ต้องรับโทษหนักขึ้น แต่การกระทำที่จะเป็นความผิดตามมาตรา 217 จะต้องเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น เมื่อปั๊สันท์ถูกเพลิงไหม้เป็นบ้านที่จำเลยเป็นเจ้าของร่วมกับ ร. สามีจำเลยซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรสกันแม้จะฟังว่าจำเลยเป็นผู้วางแผนเพลิงจำเลยก็ไม่มีความผิดตามมาตรา 218 เพราะเมื่อมาตรา 217 บัญญัติว่าการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นเป็น

³⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. เล่มเดิม. น. 37.

⁴⁰ ทวีเกียรติ มีนังกนิษฐ์. เล่มเดิม. หน้า 330.

⁴¹ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. เล่มเดิม. น. 481 - 482.

ความผิด จะตีความคำว่า "ทรัพย์ของผู้อื่น" ให้รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากได้ไม่ เป็นการขัดต่อหลักกฎหมายในมาตรา 2⁴²

(1) ความเห็นของนักวิชาการ ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร มีความเห็น ต่อคำพิพากษาดังกล่าวว่า⁴³ "สำหรับคำวินิจฉัยของศาลฎีกานากรณ์นี้นั้น ถ้อยคำในคำพิพากษาของศาลฎีกាដ้วยว่า "เมื่อมาตรา 217 บัญญัติว่าการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นเป็นความผิด จะตีความคำว่า "ทรัพย์ของผู้อื่น" ให้รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยหากได้ไม่" นั้น ในพื้นฐานความคิดมีความถูกต้องเพียงในเบื้องการห้ามใช้กฎหมายอาญาที่เกินเลยขอบเขตของตัวบทบัญญัติที่พึงหาได้จากการกฎหมายเท่านั้น แต่การตีความของศาลฎีกานากรณ์ยังไม่ถูกต้องอยู่ดี เพราะความผิดตามมาตรา 217 และความผิดตามมาตรา 218 เป็น "ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย" (Gefahrdungsdelikte) เป็นความผิดที่คุ้มครอง "ภัยตรายต่อประชาชน" มิใช่คุ้มครอง "กรรมสิทธิ์" ฉะนั้นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218 นั้น แม้ทรัพย์นั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดเอง ผู้กระทำความผิดก็ยังต้องรับผิด"⁴⁴

ความผิดตามมาตรา 218 เป็นความผิดในลักษณะร้ายแรง โดยถือเอาลักษณะของทรัพย์ เป็นเหตุผลโดยผู้กระทำการให้หนักขึ้น ดังนั้นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์อนุมาตรานี้ของอนุมาตราใดใน มาตรานี้ ผู้กระทำจึงมีความผิดและมีโทษแรงขึ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าทรัพย์ที่ถูกวางแผนนั้นเป็นของ ผู้ใดหรือไม่ เพราะแม้จะวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของตนเองหรือทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของ ถ้าเข้าลักษณะตามที่ กฎหมายกำหนดในอนุมาตราต่างๆ แล้วก็เป็นความผิด รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สิงหพันธุ์ มีความเห็นว่า มาตรา 218 ถือความสำคัญของทรัพย์ที่ถูกวางแผนเป็นสำคัญ⁴⁵

ที่ประชุมพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเห็นว่า แม้จะเป็นการกระทำต่อทรัพย์ ของตนเองก็เป็นความผิด เพราะไม่ควรยอมให้บุคคลใช้เสรีภาพในการเผาทรัพย์ที่สำคัญ ถ้าเป็นการเผาที่อาชญาเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ใช่แล้วจะเป็นความผิดตามมาตรานี้ด้วยนั้น ที่ประชุมเห็นว่าถ้าเจ้าของ

⁴² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1/2512 แม้ห้องพิพาทจะเป็นอสังหาริมทรัพย์ของจำเลย แต่เมื่อโจทก์ยัง กรอบกรองอสังหาริมทรัพย์นั้นและยังโต้แย้งสิทธิตามสัญญาซื้อขายถ้าจำเลยเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการ รบกวนการครอบครองของโจทก์โดยปกติสุข จำเลยก็มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาษามาตรา 362 ได้ การที่ จำเลยใช้มีกระดาษติดไว้ทางทับประตูห้องที่โจทก์ครอบครองในขณะที่โจทก์ไม่อยู่และปิดห้องไว้ทำให้โจทก์เข้า อยู่ในห้องไม่ได้เป็นการล่วงถัวเข้าไปในอำนาจการครอบครองของโจทก์ ถือได้ว่าเข้าไปกระทำการรบกวนการ ครอบครองของโจทก์โดยปกติสุขตามประมวลกฎหมายอาษามาตรา 362 แล้ว, กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

⁴³ แหล่งเดิม.

⁴⁴ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 184.

⁴⁵ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. เล่มเดิม. น. 477.

ไม่ได้มีเจตนาที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัย และไม่มีผู้อื่นใช้เป็นที่อยู่อาศัยแล้วทรัพย์นั้นก็ไม่เป็นที่อาศัยต่อไป การวางแผนจึงไม่เข้า (1) ของอนุมาตรานี้ ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นการวางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่เป็นของตัวเองถ้าทรัพย์ที่ถูกวางแผนเพาทรัพย์ให้มีเข้าลักษณะเป็นทรัพย์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้แล้ว ผู้กระทำย่อมมีความผิดตามมาตรานี้ด้วยทั้งสิ้น⁴⁶

อย่างไรก็ตามคดีพิพาทยาศalaภูมิการแต่เดินในขณะที่ใช้กฎหมายอาญาลักษณะ ร.ศ. 127 ได้แบ่งความมาตรา 186 ซึ่งมีข้อความทำงานองค์เดียวกันนี้ว่าทรัพย์ที่จำเลยวางแผนจุดเพาต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น ทั้งนี้เพราความใน (5) ได้กำหนดไว้ว่า "เพาสังหาริมทรัพย์อื่นโดยอันมิใช่ของมันก็ได้" จึงเป็นเหตุให้ศาลภูมิการถือตามข้ออื่นด้วยว่าต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น (อันมิใช่ของมัน) ซึ่งผู้ร่างกฎหมายเห็นว่าจะเปลี่ยนทรัพย์ของผู้อื่นได้ก็เฉพาะที่กำหนดไว้ใน (5) เท่านั้น ส่วนอนุมาตราอื่นจะเปลี่ยนนั้นไม่ได้⁴⁷ ในรายงานการประชุมสมาคมภูมิแพนรายภูมิที่แก้ไขความในมาตรา 186 ใน พ.ศ. 2475 ก็ปรากฏข้อความอย่างชัดเจนว่า แม้เกหสถานเป็นของตัวเองก็อาจมีกรณีที่อาจเพาเพื่อเจตนาได้ซึ่งในประเทศไทยการวางแผนเพาทรัพย์ของตนเองส่วนใหญ่ก็เพื่อหวังเงินประกัน⁴⁸ เช่น คดีพิพาทยาศalaภูมิการที่ 66-67/2471 ข้อเท็จจริงโดยย่อมีว่า ร้านจำเลยมีประกันไฟไหม้ไว้มีคนเห็นจำเลยบนเตาในน้ำมันบนชินบรรทุกรถยนต์มาที่ร้าน 12 ปีน และมีการขนสินค้าออกไปจากร้าน ก่อนเกิดเหตุร้านของจำเลยปิดมาเดือนเศษแล้ว วันเกิดเหตุพยานได้กล่าวว่า น้ำมันที่ร้านจำเลยจึงไปคู เห็นประตูร้านใส่กุญแจ แต่ภายในร้านยังเปิดไฟและเปิดพัดลมอยู่ จึงไปพำนัชมาพังฝ่าเข้าไปคูในร้าน พนธูปจุดปักอยู่ในห้องระดายดินปืน รูปไฟไหม้หลืออิกหนึ่งองคุลีจะถึงดินปืนและมีน้ำมันบนชินทราบเรื่องราดเป็นชวนเชือเพลิงติดต่อถึงชั้นล่าง เมื่อคืนปืนระเบิดขึ้นเชือเพลิงอาจถูกalamถึงกันได้ทันที ดังนี้ ศาลภูมิการวินิจฉัยว่า พฤติการณ์และเหตุผลแวดล้อมประกอบด้วยการกระทำบ่ชัดว่าจำเลยสมควรกันพยายามวางแผนเพื่อชื้อโกรเงินค่าประกันภัยจำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามวางแผนเพลิงและพยายามฟื้อกอง

⁴⁶ แหล่งเดิม.

⁴⁷ แหล่งเดิม. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 186 "ถ้าผู้ใดวางแผนจุดเพาทรัพย์อย่างโดยย่างหนนั่งเหล่านี้คือ (1) เพาเกหสถานที่ค่อนอยู่อาศัยก็ได้ (2) เพาสาธารณสถาน หรือสถานอันเป็นที่ราชการในทางศาสนา ก็ได้ (3) เพาป่าไม้ก็ได้ (4) เพาสถานที่และเรือแพอย่างใดๆ อันเป็นที่เก็บหรือที่ทำสิ่งของและสินค้าก็ได้ (5) เพาสังหาริมทรัพย์อื่นโดยอันมิใช่เป็นทรัพย์ของมันก็ได้..."

⁴⁸ แหล่งเดิม.

ต่อมาอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาได้พิจารณาทบทวนความหมายแห่งมาตรานี้อีกครั้งและได้แก้ไขข้อความในมาตรานี้เสียใหม่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยไม่กำหนดในอนุมาตรำได้เลยว่าเป็นทรัพย์ของผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจแต่เดิมว่า จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น ผู้ร่างกฎหมายก็คิดที่แยกออกเป็นหลายมาตราเพื่อให้ความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นเดียวกันในกฎหมายของบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ซึ่งก็จะเป็นการชัดเจนดี แต่ในที่สุดก็ ไม่ได้แก้ไขเช่นที่ว่ามาเน่ เพราะเห็นว่าความจะเขินเยือเพียงแต่แก้ไขความในมาตรานี้เสียใหม่ โดยไม่ใช่คำว่าทรัพย์ของผู้อื่น ในอนุมาตรำนั้นของอนุมาตรำได้ก็พอจะเข้าใจได้อยู่แล้ว ในปัญหา ดังกล่าวได้มีนักกฎหมายให้ความเห็นว่าแม้จะแก้ไขเช่นนี้แล้ว ก็ยังไม่แก้ไขอย่างส้ยที่ว่าต้องเป็นเรื่อง ของการวางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่นอยู่อีกได้ เพราะความในมาตรา 186 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ก่อนที่จะแก้ไขเพิ่มความใน (5) ก็ไม่มีข้อความตอนใดเลยที่กำหนดว่าต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น อย่างไรก็ตามถ้าแปลความในมาตรา 218 แห่งประมวลกฎหมายอาญาโดยเคร่งครัดแล้ว ก็จะแปล ความว่าต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น โดยเฉพาะไม่ได้ เพราะไม่มีข้อความตอนใดเลยที่กำหนดว่าต้องเป็น ทรัพย์ของผู้อื่น (เว้นแต่ใน (4) ที่กำหนดว่าต้องเป็นทรัพย์ของแผ่นดิน) ฉะนั้นจะแปลความใน อนุมาตรานี้ๆ ว่าต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้นย่อมไม่ได้ นอกจากนี้ความผิดในหมวดนี้เป็น ความผิดในลักษณะที่ก่อให้เกิดภัยตรายต่อประชาชน จึงไม่มีเหตุผลอย่างใดที่จะปล่อยให้ เพาทรัพย์ของตนเองในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดภัยตรายต่อประชาชนได้โดยไม่มีความผิด⁴⁹

ทรัพย์ตามมาตรานี้กฎหมายไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น ฉะนั้นแม้จะเป็น การเพาทรัพย์ของตนเอง เช่น โรงพยาบาล ห้องแตร ทรัพย์ของแผ่นดิน หรือทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของ ผู้กระทำก็มีความผิดตามมาตรานี้

อาจารย์สุปัน พุลพัฒน์ ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า "การวางแผนเพาทรัพย์ต่างๆ ตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 218 ตั้งแต่อนุมาตรานี้ ถึง 6 นั้น แม้มาตรานี้จะใช้ข้อความเพียงว่า "วางแผนเพาทรัพย์ ดังต่อไปนี้" ไม่มีข้อความว่า "ทรัพย์ของผู้อื่น" ก็ดี โดยหลักกรรมสิทธิ์ดังกล่าวมาแล้วในมาตรา 217 ที่ว่าเข้าของกรรมสิทธิ์จะทำอะไรแก่ทรัพย์ของตนก็ได้ แม้จะเพาทำลายเสียก็ย่อมทำได้ และใน มาตรา 217 ซึ่งเป็นแม่นท่วงเพาทรัพย์ทั่วไป กับัญญาติไว้ชัดแจ้งแล้วว่า เป็นทรัพย์ของผู้อื่น ฉะนั้น การวางแผนเพาทรัพย์จะเป็นความผิดจึงต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น ในมาตรา 218 แม้จะมิได้ บัญญาติไว้ชัดแจ้งก็ต้องถือตามหลักทั่วไปในมาตรา 217 นั้นว่า การวางแผนเพาทรัพย์ตามที่ระบุไว้ ในมาตรา 218 นี้จะเป็นความผิดก็เช่นวางแผนเพาทรัพย์ของผู้อื่นเช่นมาตรา 217 ถ้าเป็นทรัพย์

⁴⁹ แหล่งเดิม.

ของตนเองหรือคนของเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยกันไม่มีความผิดตามมาตรา 218 เว้นแต่การกระทำนั้นจะเข้าองค์ประกอบความผิดในมาตราอื่น"⁵⁰

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. หยุด แสงอุทัย มีความเห็นในทำนองว่า แม้กฎหมายจะไม่ได้ระบุว่าการวางแผนแพทย์ตามมาตรานี้จะต้องเป็นของผู้อื่นก็ตามแต่ก็ต้องหมายถึงว่าจะต้องเป็นการวางแผนแพทย์ที่เป็นของผู้อื่นทั้งหมด หากแพทย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยก็ไม่เข้า มาตรานี้ เพราะเข้าของทรัพย์ย่อมมีสิทธิ์ทำลายทรัพย์ของตนเองได้อย่างเดียวตามหลักกรรมสิทธิ์ ข้อจำกัดสิทธิอยู่ที่ว่าถ้าเข้ากระทำต่อทรัพย์ของเขาก็ต้องอย่าให้ถึงขนาดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น มิฉะนั้นจะเป็นความผิดตามมาตรา 220 แต่ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 218 นี้⁵¹ ดังนั้นการเพาบ้านของตนเองหรือที่ตนเองเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยจึงไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้⁵² ซึ่งความผิดตามมาตรานี้เป็นบทหนักของการวางแผนแพทย์ตามมาตรา 217 ดังนั้น การวางแผนแพทย์จึงต้องเป็นการวางแผนแพทย์ของคนอื่น ถ้าเป็นการวางแผนแพทย์ที่ตนเองมีกรรมสิทธิ์ร่วมกับผู้อื่น ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้⁵³

อาจารย์จิตติ เจริญชั่ว ได้อธิบายว่า ตามมาตรา 218 เนื่องจากความและการบัญญัติกฎหมายในลักษณะต่อเนื่องเชื่อมโยงติดต่อกันไปนั้นเป็นความผิดเหมือนกัน มาตรา 218 จึงหาใช่เป็นบทบัญญัติความผิดใหม่ไม่ แต่จะมีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่มีโทษหนักจากมาตรา 217 ดังนั้น ความผิดหลักที่เป็นองค์ประกอบของความผิดนั้นจะต้องใช้มาตรา 217 โดยมาตรา 218 เป็นบทเพิ่มโทษเท่านั้น เมื่อมาตรา 217 ต้องเป็นการแพทย์ของผู้อื่น ดังนั้นมาตรา 218 จึงต้องเป็นเรื่องแพทย์ของผู้อื่นด้วยเหมือนกัน เพราะไม่ใช่ความผิดเฉพาะต่างหาก เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ที่มาตรา 218 ไม่ได้บัญญัติถึงคำว่า "ผู้อื่น" ไว้ ก็เป็นเพราะทรัพย์บางอย่างเอกสารไม่อาจเป็นเจ้าของได้ แต่เป็นการคุ้มครองคุณของรัฐ เรยก็ได้ว่ารัฐควบคุมตัวทรัพย์เหล่านั้นจึงไม่อาจจะเรยก็ได้ว่าเป็นทรัพย์ของผู้อื่นได้ชัดเจน เท่านั้น มาตรา 218 (4), 218 (5) สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงแต่รัฐเข้าควบคุมแต่ไม่อาจระบุได้ว่าเป็นของผู้ใด จึงไม่อาจกำหนดว่า "ของผู้อื่น" ลงในมาตรา 218 ได้ เมื่อความผิดตามมาตรา 218 มีส่วนเกี่ยวข้องกับทรัพย์ที่เป็นสาธารณสถาน เช่นนี้ การจะบัญญัติคำว่า "ผู้อื่น" ไว้ในมาตรา 218 จึงไม่ถูกนัดนัก จึงต้องบัญญัติไว้เฉพาะความในมาตรา 217 เท่านั้น⁵⁴

⁵⁰ สุปัน พุคพัฒน์. เล่มเดิม. น. 74.

⁵¹ หยุด แสงอุทัย. (2513). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 2-3. น. 170.

⁵² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. เล่มเดิม. น. 326.

⁵³ แหล่งเดิม.

⁵⁴ จิตติ เจริญชั่ว. (2534, มิถุนายน). “ภัยการเคราะห์ : วางแผนต้องแพทย์ของผู้อื่น.” วารสารอัยการ, 17(196). น. 45 - 49.

(2) ความเห็นของอัยการ ก่อนการประภาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาอัยการมีความเห็น ตอบข้อหารือซึ่งพอสรุปได้ว่า ผู้ต้องหาได้วิวาทกับภรรยา แล้วได้วางเพลิงเผา เคหสถานของตนเอง โดยลักษณะอันน่ากลัวจะเป็นอันตรายแก่บ้านเรือนและทรัพย์ของผู้อื่น ปัญหาจึงมีว่า ลักษณะการกระทำเช่นนี้จะต้องด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 186 หรือ 187 ซึ่งความในมาตรา 185 ได้บัญญัติถึงการจุดไฟเผาทรัพย์ของผู้อื่น ส่วนมาตรา 186 ไม่ได้บัญญัติเจาะจงว่า จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้ใดไว้ชัดเจน แต่เมื่อมาตรา 186 อยู่ในอันดับหลังแห่งมาตรา 185 โดยปกติ ก็ต้องแปลความหมายเอาว่าต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น เมื่อพิจารณา มาตรา 186 (5) ซึ่งมีความหมายว่า “เพาอสังหาริมทรัพย์อื่น ได้อันนิใช่ทรัพย์ของมันก็ดี” แล้ว ทำให้เกิดข้องสงสัยว่า เหตุใด (5) บัญญัติว่าต้องเป็นการวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นช้ากับมาตรา 185 อีก อัยการมีความเห็นว่า ผู้ต้องหามีความผิดตามมาตรา 186 (1) เพราะมาตรา 186 นอกจากที่กำหนดไว้ใน (5) แล้วก็ไม่ได้ กกล่าวว่าเป็นทรัพย์ของผู้ใด และมาตรา 186 ก็เป็นบทบัญญัติที่เป็นเอกเทศ ไม่ใช่บทบัญญัติ ท้าวความมาจากมาตรา 185 หากแปลความให้มาตรา 186 ว่าเป็นทรัพย์ของผู้อื่น ก็จะเป็นการ เพิ่มเติมถ้อยคำลงในด้วนท หากจะตีความว่าเอกสารนี้ก็รวมไปด้วย ในการที่จะทำอะไรมันทรัพย์สิน ของตนก็ได้ ดังนั้น มาตรา 186 จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น การตีความเช่นนี้ไม่ถูกต้อง เพราะมิใช่นั้นแล้วความในมาตรา 186 ข้อ 5 ก็ไม่จำเป็นต้องมีข้อความว่า “อันนิใช่ทรัพย์ของมันก็ดี” การที่ข้อ 5 ได้บัญญัติไว้ดังนั้นจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่ามาตรา 186 รวมถึงการเผาทรัพย์ที่เป็นของตนเอง ส่วนมาตรา 187 นั้น หมายถึงจุดเพาทรัพย์ใดๆ โดยลักษณะอันน่ากลัวจะเป็นอันตรายแก่ ผู้คนหรือทรัพย์ของผู้อื่น ทรัพย์ที่ถูกเพาจะเป็นของตนหรือไม่ และจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรือ อสังหาริมทรัพย์ไม่เป็นข้อสำคัญที่จะเป็นผิดตามมาตรานี้ แต่ถ้าทรัพย์ที่จุดเพานั้นเป็นทรัพย์ที่ระบุไว้ในมาตรา 185 – 186 ก็ต้องมีความผิดตามมาตรา 185-186 นั้นด้วย (ข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยการวางเพลิง, 2482, น. 187 – 189)

(3) ความเห็นของศาล ศาลฎีกาเคยมีคำวินิจฉัยในคดี ซึ่งข้อเท็จจริงมีว่า ผู้เสียหาย กับจำเลยเป็นสามีภริยากัน โดยชอบด้วยกฎหมาย การวางเพลิงเผาทรัพย์ที่ผู้เสียหายมีส่วนเป็นเจ้าของร่วมกับจำเลยเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 218 หรือไม่ ศาลฎีกاه็นว่า มาตรา 218 เป็นเหตุผลบรรจุของมาตรา 217 แม้จะได้กระทำกับทรัพย์ตามมาตรา 218 ผู้กระทำย่อม ไม่มีความผิดเช่นกัน มาตรา 217 บัญญัติว่า การวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นเป็นความผิด ไม่มี ข้อความว่า “หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย” ที่เป็นความผิดแล้ว จะตีความคำว่า “ทรัพย์ของผู้อื่น” ให้รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยดังที่โจทก์ฎีกายื่นไม่ได้ เพราะการตีความ กฎหมายอาญาต้องดีความอย่างเคร่งครัด จะขยายความออกไปถึงกรณีที่ไม่ได้ระบุไว้ในด้วนท โดย ชัดแจ้งเพื่อให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยย่อมไม่ได้ เพราะขัดต่อหลักความรับผิดชอบบุคคลในทางอาญา

ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 ถือว่าหากข้อนี้ฟังไม่เข้า ปัญหาต่อไปมีว่าจะลงโทษตามมาตรา 220 ได้หรือไม่ ศาลฎีกานั้นว่าการที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้เสียหายโดยมิได้ระบุว่าการกระทำการของจำเลยน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่นอันจะทำให้เป็นความผิดตามมาตรา 220 ย่อมเป็นคำฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) แม้จำเลยมิได้หลงต่อสู้ก็ลงโทษจำเลยในความผิดตามบทกฎหมายมาตรานี้ไม่ได้⁵⁵

การวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218 แม้จะมิได้บัญญัติว่าต้องวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นก็ตาม ซึ่งผิดกับมาตรา 217 ซึ่งบัญญัติว่าจะต้อง "วางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น" ในทางปฏิบัติทางศาลถือว่าความผิดในมาตรา 218 นั้นต้องเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นด้วยเหมือนกัน เพราะความผิดตามมาตรา 218 ต้องมีการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 217 ก่อน โดยถือว่าความในมาตรา 218 เป็นบทลงโทษหนักของมาตรา 217 นั้นเอง ดังนั้นการเพาโโรงเรือนของตนเองจึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 218⁵⁶

เหตุผลที่เผาทรัพย์ของตนเองไม่มีความผิดฐานวางแผนเพลิง เพราะทรัพย์สินของตนเองผู้มีกรรมสิทธิ์จะทำอย่างไรกับทรัพย์ของตนเองก็ได้ ดังนั้นแม้จะเผาทึ่งเสียก็เป็นสิทธิของเข้า เหตุนี้ถ้าเจ้าของทรัพย์ยอมให้คนอื่นเผาไม่เป็นความผิดฐานวางแผนเพลิงตามความหมายในที่นี้แต่อาจผิดตามมาตรา 220 หรือการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยข้ออ้างมาตรา 358 ได้ เพราะมาตรา 358 ได้บัญญัติถึงการทำให้ทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย

ทางฝ่ายศาลมีความเห็นในทำนองว่า "ทรัพย์" ตามมาตรา 217 และมาตรา 218 นั้น ต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น ไม่ใช่ทรัพย์ของผู้กระทำความผิด⁵⁷ โดยให้เหตุผลว่า มาตรา 218 เป็นเหตุผลริจของมาตรา 217 และมาตรา 217 วัตถุแห่งการกระทำต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ทรัพย์ตามที่มาตรา 218 ระบุไว้ ก็จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่นด้วยเห็นกัน ซึ่งปัญหาว่า "ทรัพย์" ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 217 และมาตรา 218 นั้น ก็มีนักกฎหมายสนับสนุนความเห็นของศาลฎีกาว่า การที่ศาลฎีกาวินิจฉัยเห็นนี้ถูกต้องแล้ว เพราะหากผู้ร่างกฎหมายประสงค์จะให้รวมถึงกรณีที่ทรัพย์เป็นกรรมสิทธิ์รวมก็จะต้องบัญญัติไว้ให้ชัดเจนดังเช่นเรื่องทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358 ซึ่งบัญญัติว่า "ทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" เมื่อมาตรา 217 และมาตรา 218 บัญญัติแต่เพียงว่า "ทรัพย์ของผู้อื่น" ก็จะขยายความเป็นผลร้ายรวมถึงกรณีที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไม่ได้ เพราะขัดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า "บุคคล

⁵⁵ จิตติ เจริญค้ำ. หน้าเดิม.

⁵⁶ คำพิพากษาศาลฎีกាដที่ 389/2483. หน้าเดิม.

⁵⁷ แหล่งเดิม.

จะต้องรับโทษในทางอาญาเกี่ยวกับการอันกฏหมายที่ใช้ในบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”⁵⁸

4.3 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้มีกรณ์อื่นๆ

4.3.1 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้ตามมาตรา 220

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 220 บัญญัติว่า

“ผู้กระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ตัวๆ ได้ แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่นต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาทถ้ากระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218 ผู้กระทำต้องระวังโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 218”

มาตรานี้มีข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 187 วรรค 1 และวรรค 2 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม⁵⁹

ความผิดตามมาตรา 220 นี้ ในวรรคหนึ่งเป็นการกำหนดลักษณะการกระทำอันเป็นความผิด คือกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ตัวๆ จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น วรรคสองกำหนดลักษณะการจัดของความผิดในวรรคหนึ่ง

การกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ (set fire) หมายความถึงลักษณะของการกระทำความผิด คือการกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นไม่ว่าจะโดยวิธีใดๆ ก็ตาม พึงสังเกตว่าความในมาตรา 217 ใช้คำว่า “วางแผน” ส่วนในมาตรานี้ใช้คำว่า “การกระทำให้เกิดเพลิงไหม้” ขึ้น อย่างไรก็ตามคำว่า วางแผน หรือกระทำให้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นก็มีความหมายถึงลักษณะของการกระทำทุกอย่างอันทำให้เพลิงลุกไหม้ขึ้น คำทั้งสองจึงมีความหมายเช่นเดียวกัน แต่ที่มาตรา 220 ไม่ใช่คำว่าวางเพลิง เพราะต้องการจะเน้นให้เห็นถึงการเผาทรัพย์ของผู้อื่น⁶⁰

⁵⁸ เกียรติธรรม วัจนะสวัสดิ์. เล่มเดิม. น. 34.

⁵⁹ กฎหมายลักษณะอาญา. ส. 127 บัญญัติว่า “มาตรา 187 ผู้ใดเอาเพลิงจุดเผาทรัพย์ใดๆ โดยลักษณะอันน่ากลัวจะเป็นอันตรายแก่ผู้คน หรือทรัพย์ของผู้อื่นหรือซึ่งผู้อื่นมีประโยชน์เกี่ยวข้องอยู่ด้วย ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปีและให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทค้ายือโสคหนึ่ง

ถ้าเนื่องแต่การกระทำ เช่นว่านี้ ได้เกิดมีภัยนตรายแก่ผู้คนหรืออสังหาริมทรัพย์ด้วยว่ามาในมาตรา 186 ใช้ร ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวังโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 186 นั้น

ผู้ใดได้ตระเตรียมเพื่อจะกระทำการวางแผนเพลิงจุดเผาทรัพย์ด้วยที่บัญญัติไว้ในมาตรา 185 และมาตรา 186 ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปีและปรับไม่เกิดพันบาทค้ายือโสคหนึ่ง”

⁶⁰ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. เล่มเดิม. น. 486.

การกระทำตามมาตรานี้ได้แก่ การกระทำให้เกิดเพลิงไฟหม้อน้ำตุ่กๆ แม้เป็นของตนเองจนน่าจะเป็นอันตรายแก่ผู้อื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น โดยหลักที่ว่าไปแล้ว การทำลายทรัพย์ของตนเองไม่เป็นความผิด เพราะมีอำนาจในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่การเผาทรัพย์ของตนเองนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่นก็เป็นความผิดได้ ตัวอย่างเช่น เพาไร่ไก่ส่วนของคนอื่นจนไฟลุกตามไปไหม้น้ำคนอื่น⁶¹ เพากอหญ้าและไม้แห้งไฟสามารถเข้าไปในสวนของผู้อื่นแม้ยังไม่ทันไหม้ทรัพย์ของผู้อื่นก็มีความผิดฐานนี้⁶² แต่ถ้าไฟตามไปไหม้ทรัพย์ที่ระบุไว้ในมาตรา 218 ผู้กระทำต้องรับโทษตามมาตรាតั้งกล่าว อันเป็นโทษที่หนักกว่าการเผาทรัพย์ของตนเองตามมาตรานี้ แต่ถ้าทรัพย์ที่น่าจะเป็นอันตรายเป็นทรัพย์ที่มีราคาเล็กน้อย และการกระทำไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นด้วย ผู้กระทำจะได้รับโทษน้อยลงตามมาตรา 223 หากผู้กระทำต้องการเผาทรัพย์ของตนเองเพื่อให้ลุกไฟไหม้ทรัพย์ของผู้อื่น ผู้กระทำจะต้องรับโทษตามมาตรา 217 โดยตรง⁶³

ที่ผู้ ragazzi หมายไม่ใช่คำว่า "วัตถุของตนเอง" ก็เพื่อให้มีความหมายคลุมถึงทรัพย์ที่เป็นของแผ่นดินหรือที่ไม่มีเจ้าของด้วย เช่น เพากองขยะมูลฝอยที่เขาทิ้งแล้วเป็นดิน คำว่า "วัตถุ" รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สิงหพันธุ์ ได้อธิบายว่ามีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "ทรัพย์" ตาม

⁶¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1048/2494 จำเลยจุดไฟเผารีว่าไฟที่โคนกอไฟชันที่ลุกกำลังแรง และที่ตรงนั้นก็มีป่าไฟติดต่อกันอยู่เป็นพื้นที่ดัง 20 กอ แห่งบ้าง สดบ้าง และใกล้ๆ นั้นก็มีบ้านเรือนของรายภูรอยู่กันหลาຍ หลัง จึงเป็นเรื่องที่น่ากลัวจะเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น มีผู้ห้ามจ้าเลย จำเลยก็ไม่เชื่อฟังขึ้นดุจงานได้ จึงเป็นเหตุให้ไฟไหม้กอไฟชัน แล้วลุกไฟปลิวตกไหม้น้ำบ้านเรือนผู้เสียหายหมด ดังนี้ความผิดของจำเลยต้องด้วยกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 187-186 ไม่ใช่เรื่องทำให้ไฟไหม้โดยประมาทตาม มาตรา 201(1), กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

⁶² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 703/2500 จำเลยจุดไฟเผากิ่งไม้แห้งในรีของจำเลยและไฟได้ลุกตามไปไหม้ทรัพย์ของผู้เสียหาย ทั้งยังน่ากลัวจะไหม้โรงข้าวของผู้เสียหายอีกด้วย ความผิดของจำเลยขณะทำผิดต้องด้วยกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 187 วรรคสอง ไฟที่จำเลยจุดเผาชันได้ไหม้อาตันมะพร้าวอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ของผู้เสียหายตามข้อ (5) แห่งมาตรา 186 ด้วย โทษที่ควรลงแก่จำเลยจึงต้องเอาโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 186 เป็นเกณฑ์แต่ขณะนี้กฎหมายลักษณะอาญาได้ถูกยกเลิกไปแล้วใช้ประมวลกฎหมายอาญาแทน การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตรงตามมาตรา 220 วรรคแรกแห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ว่าวรรค 2 ของมาตรานี้บัญญัติว่าถ้าเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218 ให้ลงโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 218 แต่ในมาตรา 218 ข้อ 1 ถึง 6 มิได้บัญญัติไว้ถึงเรื่องของวางเพลิงเผาต้นมะพร้าวอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ไว้เลย จะนั้นจะลงโทษตามวรรคสองของมาตรา 220 ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้ คงลงโทษจำเลยตามมาตรา 220 วรรคแรกซึ่งมีอัตราโทษจำคุกเบากว่ามาตรา 187 วรรคแรกของกฎหมายลักษณะอาญาตามมาตรา 3 ประมวลกฎหมายอาญา, กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

⁶³ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. เล่มเดิม. น. 331.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะผู้ร่างกฎหมายเห็นว่าถ้าใช้คำว่า "วัตถุ" จะเข้าใจได้ดีกว่าใช้คำว่า "ทรัพย์" เพราะความผิดตามมาตรานี้เป็นเรื่องของการเอาเพลิงเผาทรัพย์สิ่งหนึ่ง ซึ่งการเผา เช่นนี้ทำให้น่ากลัวว่าจะเป็นอันตรายแก่ทรัพย์ ผู้ที่ทำความเข้าใจบทบัญญัตินามาตรานี้จะได้ไม่คิดถึงเรื่องทำลายทรัพย์มากเกินไป⁶⁴

คำว่า "จน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือทรัพย์ของผู้อื่น" หมายความว่า การกระทำให้เกิดเพลิงใหม่แก่วัตถุใดๆ นั้นจะเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้ต่อเมื่อ การกระทำนั้น น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น คำว่า "น่าจะเป็นอันตราย" กับ "ใกล้จะเป็น อันตราย" มีความหมายต่างกัน "ใกล้จะเป็นอันตราย" ต้องหุคหวิด "น่าจะเป็นอันตราย" อันตราย ยังไม่ใกล้ เช่น ไฟไหม้บ้านที่คนอยู่อาศัย พออุบัติเหตุที่ไม่มีคนอยู่ เช่นนี้ก็ต้องถือว่าเป็นกรณี ที่น่าจะเป็นอันตรายแล้ว⁶⁵

ถ้อยคำที่ว่า "น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น" เป็น "องค์ประกอบ ภายนอกที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริง" กล่าวคือ "เป็นพฤติกรรมที่ประกอบการกระทำ" ใช้มาตรฐานของ "วิญญาณ" โดยไม่พิจารณาจากความรู้ของผู้กระทำ⁶⁶ หรือต้องเป็นผลธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้จากการกระทำให้เกิดเพลิงใหม่แก่วัตถุใดๆ เม้วัตถุนั้นจะเป็นของตนเองก็ตาม⁶⁷

องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำที่เป็นพฤติกรรมที่ประกอบการกระทำ คือ จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นคือ กาย หรือจิตใจ หรือทรัพย์คือวัตถุมีรูปร่างของผู้คน ซึ่งเป็นลักษณะของการกระทำถึงขนาดที่ถือเป็นความผิดได้ ลักษณะที่น่าจะเป็นอันตราย เช่น กรณีที่อาจทำให้เสียหายคือไม่ใช่ผลของการกระทำที่ต้องมีและเลิงเห็นตามมาตรา 59 วรรคแรก หากเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเกี่ยวข้ององค์ประกอบความผิดไม่เป็นพยาบาลกระทำการความผิด⁶⁸

ลักษณะน่าจะเป็นอันตรายนี้ ต่างกับเจตนาเพราะยังไม่ถึงขั้นที่ยอมเลิงเห็นผลว่าจะเกิด อันตราย ถ้าอันตรายนั้นถึงขนาดที่ผู้กระทำยอมเลิงเห็น ได้ว่าจะเกิดไฟไหม้ทรัพย์ของคนอื่นขึ้นแน่ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 59 วรรคแรก การกระทำนั้นเป็นการวางแผนโดยเจตนาตามมาตรา 217 หรือ 218 แล้วแต่กรณีที่เดียว และถ้าเพลิงยังไม่ไหม้ทรัพย์ของคนอื่นก็เป็นพยาบาล⁶⁹

⁶⁴ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. หน้าเดิม.

⁶⁵ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. หน้าเดิม.

⁶⁶ เกียรติชัย วัฒสวัสดิ์. เล่มเดิม. น. 30.

⁶⁷ ทองสุก กรัณยพัฒนพงศ์. (2526). กฎหมายอาญาภาค 2-3. น. 382.

⁶⁸ จิตติ ติงคกัพปี้. เล่มเดิม. น. 490 - 491.

⁶⁹ แหล่งเดิม.

ความผิดตามมาตรานี้ถ้าเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ทรัพย์ของผู้อื่นจากการมาตรา 218 หากไม่เพียงแต่เป็นผลธรรมดามาตามมาตรา 63 แต่เป็นผลที่เลื่องเห็น ผู้กระทำต้องมีความผิดและรับโทษตามมาตรา 217 แม้อัตราโทษขั้นสูงจะเท่ากับมาตรา 220 วรรคหนึ่ง แต่มาตรา 217 มีโทษจำคุกขั้นต่ำหากเดือนด้วย การกระทำตามมาตรานี้แม้จะเกิดอันตรายแก่ทรัพย์ตามมาตรา 218 ก็ไม่ถูกจัดเป็นความผิดตามมาตรา 218 เพียงแต่ผู้กระทำต้องรับโทษตามอัตราในมาตรา 220 เท่านั้นเหตุนี้หากมีคนตายก็นำมาตรา 224 มาใช้ไม่ได้⁷⁰

ในส่วนของคำว่า “จน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่น” มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1285/2529 ศาลมีความเห็นว่า การที่จำเลยจุดไฟเผาฟางข้าวน้ำของตนมีลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินของบุคคลอื่น เช่น กำลังมีลมพัดแรง ซึ่งเป็นที่เห็นได้ว่าเพลิงจะลามไปไหม้ทรัพย์ของบุคคลอื่น ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับบริเวณที่จุดไฟ แต่จำเลยยังบินจุดไฟไว้ให้ทรัพย์สินของผู้เสียหายดังนั้นจำเลยจึงจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 220 แต่มีระยะเวลาที่จำเลยจุดไฟเผาจนถึงเวลาที่บ้านผู้เสียหายถูกเพลิงไหม้ห่างกันหลายชั่วโมง แสดงว่าไม่มีลักษณะที่น่ากลัวจะเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่นตามมาตรา 220 แต่เป็นเพียงจิตประสาทไม่ควบคุมดูแลให้เพลิงลุกไหม้อよู่ในเขตของตน การกระทำของจำเลยจึงเป็นเรื่องขาดความระมัดระวังจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่นอันเป็นความผิดตามมาตรา 225

ในบทบัญญัติมาตรา 220 นั้นก็ปรากฏคำพิพากษาศาลฎีกาที่อาจก่อให้เกิดความสับสนระหว่างมาตรา 220 กับมาตรา 225 ได้ เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2190/2531 จำเลยทั้งสองจุดไฟเผาไม่ในที่ดินของตนจนน่าจะเป็นอันตรายแก่สวนยางพาราของผู้อื่น กับมิได้ป้องกันมิให้เพลิงลุกไหม้ตามไปยังทรัพย์สินข้างเคียง เพียงใช้มีติไฟให้ดับเท่านั้น ไม่เป็นการระมัดระวังอย่างเพียงพอ เมื่อดับไฟไม่ได้และไฟได้ลุกตามไปไหม้สวนยางพาราของผู้เสียหายจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 220 วรรคแรก และมาตรา 225 เป็นการกระทำการมิเดียวผิดกฎหมายหลายบท

ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2190/2531 อาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างมาตรา 220 และมาตรา 225 ได้ ซึ่งตามคำพิพากษาศาลฎีกานี้ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เกียรติชร วัจนะสวัสดิ์ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า “ศาลฎีกาลงโทษตามมาตรา 220 วรรคแรก ซึ่งเป็น “บทหนัก” มีข้อสังเกตว่า เมื่อข้อเท็จจริงเป็นความผิดตามมาตรา 220 วรรคแรกแล้ว ก็ไม่น่าจะต้องพิจารณาว่าเป็นความผิดตามมาตรา 225 ฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทด้วยอิจฉา ความผิดตามมาตรา 225 น่าจะนำมาพิจารณาถ้าหากมีสภาพต่อเมื่อกรณีไม่เข้าตามมาตรา 220 วรรคแรก....”

⁷⁰ แหล่งเดิม.

มาตรา 220 วรรคสองเป็น “ผล” ที่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นจากการแกรก “ผล” คือการที่ไฟลามไหม้มหัตรพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218 จะต้องเป็นผลธรรมดานามาตรา 63 หากการที่ไฟลามไปไหม้มหัตรพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218 โดยเกิดจากผลธรรมดานี้มาตรา 220 วรรคสองได้ “ยึม” โทษของมาตรา 218 มาใช้ (ซึ่งไม่ได้หมายความว่าผู้กระทำมีความผิดตามมาตรา 218 แต่เพียงยึมโทษของมาตรา 218 มาใช้ จะถือว่าผู้กระทำมีความผิดตามมาตรา 218 ไม่ได้ เพราะมาตรา 218 ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือยื่อมเลิงเห็นผลตามมาตรา 59) ดังนั้น หากการวางแผนนั้นได้ตามไปไหม้มหัตรพย์ที่ระบุไว้ในมาตรา 218 และมีบุคคลถึงแก่ความตาย เช่น นายแดงเผาหญ้าในที่ดินของตนเองซึ่งอยู่ติดกับบ้านของนายคำ โดยการเผาหญ้านั้นเป็นการน่ากลัวว่าเพลิงอาจลามไปไหม้บ้านของนายคำได้ บังเอิญมีลมพัดทำให้ไฟลามไปไหม้บ้านของนายคำซึ่งปรากฏว่านายคำที่นอนอยู่ในบ้านของตนเองถูกไฟคลอกถึงแก่ความตาย โดยที่นายแดงไม่รู้ ดังนี้ นายแดงก็ไม่มีทางที่จะผิดตามมาตรา 224 วรรคแรกได้เลย เพราะมาตรา 224 วรรคแรกจะต้องประกอบกับมาตรา 218 เมื่อนายแดงไม่มีความผิดตามมาตรา 218 ก็ไม่มีกรณีที่จะผิดตามมาตรา 224 วรรคแรกได้เลย⁷¹

องค์ประกอบอันเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับจิตใจของผู้กระทำความผิด คือผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาตามมาตรา 59 ในกระบวนการกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ตัวเอง และผู้กระทำต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติกรรมแล้วลืมภัยแล่งการกระทำนั้น เช่น แดงจุดธูเริ่นบนมะม่วงผู้นำเอาถังไส่น้ำมันที่ปิดแล้วมาวางไว้ใกล้ๆ กับนายแดงเป็นต้น แม้การจุดธูเริ่นของนายแดงในพฤติกรรมเช่นนั้นอาจจะทำให้เกิดเพลิงลุกไหม้ขึ้นแก่น้ำมันบนชินของผู้อื่นก็ตาม นายแดงก็ไม่มีความผิดตามมาตรานี้ เพราะนายแดงไม่รู้ข้อเท็จจริงแล้วลืมภัยอันน่าจะเป็นอันตรายนั้น⁷²

4.3.2 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้ตามมาตรา 223

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 223 บัญญัติว่า

“มาตรา 223 ความผิดดังกล่าวในมาตรา 217 มาตรา 218 มาตรา 220 มาตรา 221 หรือมาตรา 222 นั้น ถ้าทรัพย์ที่เป็นอันตราย หรือที่น่าจะเป็นอันตรายเป็นทรัพย์ที่มีราคาแพง และการกระทำนั้นไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ผู้กระทำต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรานี้มีข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 189 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม แต่มาตรา 189 นั้นศาลตีความว่าให้ถือเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 324 ถึง 326 แห่งกฎหมาย

⁷¹ เกียรติช الرحمنสวัสดิ์. เกมเดิม. น. 45.

⁷² สมศักดิ์ สิงหนาท. เกมเดิม. น. 487.

ลักษณะอาญาเดิม⁷³ ไปที่เดียว ซึ่งมาตรา 326 เดิมบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้⁷⁴ และยกเว้นโทษตามมาตรา 54 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม แต่ตามกฎหมายใหม่มาตรา 223 มิได้โ้างไปใช้บนบัญญัติและอัตราโทษในฐานทำให้เสียทรัพย์แต่บัญญัติอัตราโทษลงไปโดยเฉพาะแม้อัตราโทษจะเท่ากับมาตรา 358 แต่ถ้าเป็นการกระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา 359, 360 ก็เป็นความผิดที่มีโทษหนักกว่ามาตรา 223 ต้องลงโทษตามบทที่มีโทษหนักตามมาตรา 90 และต้องถือว่ามาตรา 358, 359 เป็นความผิดอันยอมความได้ ส่วนความผิดตามมาตรา 223 นี้ไม่ใช่ความผิดอันยอมความได้หากยอมความในความผิดตามมาตรา 358, 359 ได้ก็จริง แต่ในส่วนที่ไม่ลงโทษคือยอมความหาต้องเป็นไปตามบทหนักไม่ ตามมาตรา 90 ไม่บังคับถึงกรณีไม่ลงโทษและไม่ทำให้ความผิดตามบทที่มีโทษเบาหายไป ฉะนั้นการยอมความตามมาตราที่หนักจึงไม่ทำให้ความผิดตามมาตรานี้ระงับไป

มาตรา 223 นี้มีบัญญัติสำหรับลดอัตราโทษในมาตรา 217,218,220,221,222 ซึ่งต้องเข้าใจว่ารวมทั้งความผิดสำเร็จและพยายามกระทำความผิดด้วย แต่ไม่บัญญัติสำหรับความผิดตามมาตรา 219 คือการตระเตรียมวางแผนเพลิงที่ให้ลงโทษเช่นเดียวกับพยายาม จึงเป็นปัญหาว่าถ้าเข้าเตรียม

⁷³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 บัญญัติว่า

"มาตรา 189 ถ้าแลความผิดอย่างใดใด ที่ว่ามานามาตรา 185, 186 และ 188 นั้น เป็นการกระทำแก่ทรัพย์ อันมีราคาน้อย และไม่เป็นเหตุไกลต่อภัยนตรายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และไฟที่เกิดขึ้นนั้นไม่น่ากลัวจะลุกไหม้ไปถึงทรัพย์ แห่งอื่นด้วย ฉนั้น ท่านว่ามันผู้ที่กระทำผิดนั้นโทษเบา ควรลงโทษมันโดยลักษณะฐานที่มีนทำให้เสียทรัพย์ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 324, 325 และ 326 นั้น"

"มาตรา 324 ผู้ใดมิได้มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และมันบังอาจทำแก่ทรัพย์ของผู้อื่นให้ทรัพย์ของเขานเป็นอันตรายหรือชำรุดไป ท่านว่ามันมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องวางโทษฐานโทษเป็นสามสูตร คือ ฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสองปี ฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท ฐานหนึ่งให้ลงโทษหักจําทั้งปรับเช่นว่ามันແล็ວด้วยกัน"

"มาตรา 325 ผู้ใดทำให้เสียทรัพย์ อีกจําต่อไปในมาตรานี้ คือ

(1) ทรัพย์อย่างใดใดที่เป็นของสำหรับใช้ในราชการ หรือสำหรับใช้ในสาธารณประโยชน์ก็ได
(2) เครื่องกล, เครื่องจักร, กีด
(3) ปศุสัตว์ หรือสัตพะหนะ กีด

ท่านว่ามันมีความผิด ต้องวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสามปี และให้ปรับไม่เกินกว่าสองพันบาท ด้วยอีกไสคหนึ่ง"

"มาตรา 326 การฟ้องเอาโทษแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายหมวดนี้นั้น ท่านให้ถือว่าต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายมาร้องทุกข์ จึงให้เข้าพนักงานอากดีขึ้นกว่าก่อน"

⁷⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 622/2483 ความผิดตามมาตรา 189 นั้น อัยการจะนำคดีขึ้นว่ากล่าวได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ขอให้ร่วมกันดำเนินคดีขึ้นกว่าก่อน , กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา , <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/docdetail.jsp>

วางแผนแก่ทรัพย์รากาเล็กน้อยและไม่น่ากลัวอันตรายแก่บุคคลอื่น ผลกระทบเป็นอย่างไร ก็ต้องรับโทษหรือรับโทษฐานพยาบาลเข่นเดียวกับมาตรา 217,218 โดยลดอัตราโทษลงตามมาตรา 223 หรือไม่ลดโทษลงเลย กรณีเข่นนี้เห็นจะต้องตีความว่าความผิดตามมาตรา 217,218 เมื่อเป็นกรณีที่มาตรา 223 บัญญัติไว้ก็อัตราทรัพย์รากาเล็กน้อยและไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 217,218 ต่อไปถ้ามานึ่นความผิดตามมาตรา 223 นี้ การพยาบาลกระทำความผิดซึ่งเป็นพยาบาลกระทำความผิดตามมาตรา 223 การตระเตรียมก็ไม่ใช่ตระเตรียมเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา 217,218 แต่เป็นการตระเตรียมเพื่อพยาบาลกระทำความผิดสำเร็จตามมาตรา 223 จึงไม่อยู่ในข่ายของมาตรา 219 ไม่มีระหว่างไทยที่ลงในฐานพยาบาลตามมาตรา 217,218 ดังที่มาตรา 219 บัญญัติไว้ การตระเตรียมนั้นจึงยังไม่ต้องรับโทษตามมาตรา 219 เหตุนี้มาตรา 223 จึงไม่บัญญัติตามมาตรา 219 ลงไปด้วย มิใช่จะให้การตระเตรียมวางแผนแก่ทรัพย์ตามมาตรา 223 ต้องมีโทษฐานพยาบาลอยู่ตามมาตรา 219 โดยให้ลงโทษเข่นเดียวกับพยาบาลกระทำความผิดตามมาตรา 217,218⁷⁵

ทรัพย์ได้รากาน้อยเป็นเรื่องคุลพินิจของศาล กฎหมายไม่ได้วางหลักเกณฑ์ว่าอย่างไร มากหรือน้อยจะเทียบค่ามากหรือน้อยเป็นเงินก็ไม่ได้ เพราะไม่มีความแน่นอน จะบัญญัติกำหนดความรู้สึกของเจ้าทรัพย์ก็เป็นไปไม่ได้ที่จะบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่ขึ้นอยู่กับความคิดของบุคคลเข่นนั้น อย่างไรก็ตามการใช้คุลพินิจว่ามีรากานมากหรือน้อย ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้สึกของคนธรรมชาติทั่วไป ว่าทรัพย์นั้นตามฐานะความเป็นอยู่ของเจ้าของทรัพย์จะเป็นทรัพย์ที่มีรากาน้อย สำหรับเขาหรือไม่ เพราะถ้าไม่วินิจฉัยตามนี้ก็จะเป็นการยกที่จะวินิจฉัยลงไปได้ว่าอย่างไรมาก อย่างไรน้อย เพราะคนที่ร่วยวเป็นมหเศรษฐีอาจเห็นว่ารถยนต์ 1 คัน เป็นทรัพย์ที่มีรากาน้อย สำหรับเขา ส่วนคนที่มีฐานะยากจนการเกงหนึ่งตัวก็เป็นทรัพย์ที่มีค่าและรากานักสำหรับเขา แม้ทรัพย์นั้นจะมีราคายังเด็กน้อยแต่ถ้าการเผลมีลักษณะน่ากลัวอันตราย ก็ไม่ได้รับการลดโทษ⁷⁶

ทรัพย์ที่เป็นอันตรายรากาเล็กน้อยเป็นกรณีตามมาตรา 217,218,220 วรรคสอง,222 ทรัพย์ที่น่าจะเป็นอันตรายรากาเล็กน้อยเป็นกรณีตามมาตรา 220 วรรคแรก ที่ไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลเป็นกรณีตามมาตรา 220,221 ซึ่งหมายความถึงตัวคนกือ ชีวิต ร่างกาย และจิตใจ ไม่ใช่ทรัพย์ของบุคคลเด็ก ไม่จำกัดเฉพาะกรณีตามมาตราที่ว่านั้น เช่น เพาทรัพย์รากาเล็กน้อยตามมาตรา 217 แต่น่ากลัวเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือน่ากลัวอันตรายแก่ทรัพย์ของผู้อื่นที่รากาไม่น้อย ซึ่งไม่ใช่บัญญัติในมาตรา 217 เลย ก็ลงโทษตามมาตรา 223 ไม่ได้⁷⁷

⁷⁵ จิตติ ติงค์กัททิย์. เล่มเดิม. น. 496 - 497.

⁷⁶ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. หน้าเดิม.

⁷⁷ จิตติ ติงค์กัททิย์. เล่มเดิม. น. 500.

เกี่ยวกับมาตรา 223 นี้ เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 81/2501 ได้วินิจฉัยในทำนองว่า
เพากระท่อมนาราคา 413 บาท ราคาเล็กน้อย ไม่น่ากลัวอันตรายต่อผู้ใด เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์
ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ได้ให้ความเห็นว่า “ตามนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้แสดง
ให้เห็นว่าศาลมีความไม่ได้แยกความผิดที่เป็นการทำอันตราย (Verletzungsdelikt/damage delict)
ออกจากความผิดที่เป็นการก่ออันตราย (Gefahrdungsdelikt/danger delict) การพิจารณา “ความผิด
เกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน” จึงประปน “กับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์” ซึ่งไม่
ถูกต้องเป็นอย่างยิ่ง ขณะนี้ถ้าข้อเท็จจริงในคดีนี้เป็นการกระทำให้ระเบิด ผู้กระทำด้วยมีความผิด
ตามมาตรา 223 ไม่ใช่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์”

เกี่ยวกับคำว่า “ทรัพย์ที่มีราคาน้อย” ในมาตรา 223 นั้นศาลฎีกากยมีคำพิพากษาในฎีกាដ้วยที่ 722/2545 ข้อเท็จจริงคือจำเลยเข้าไปในบ้านซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของผู้เสียหายแล้วได้ทางเพลิงเผาทรัพย์โดยใช้น้ำมันรากที่ประดู่บ้านแล้วจุดไฟเผา เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ แต่ผู้เสียหายดับไฟทันก่อนที่จะลูกไฟหนีรุนแรงต่อไป เป็นเหตุให้ประดู่บ้านซึ่งทำด้วยไม้มะค่าและต้นไม้ประดับถูกเพลิงไหม้เสียหายคิดเป็นเงินประมาณ 5,000 บาท ศาลอุทธรณ์ลงโทษตามมาตรา 218 (1) แต่จำเลยฎีกว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา 223 ศาลฎีกานี้เห็นว่าประดู่บ้านและต้นไม้ประดับดังกล่าว เป็นทรัพย์ที่มีราคาน้อยและขณะเกิดเหตุผู้เสียหายก็อยู่ในที่เกิดเหตุและสามารถดับไฟได้ทัน จึงไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น จึงเป็นความผิดตามมาตรา 218 (1) ประกอบด้วยมาตรา 223 ให้จำคุกสองปี และปรับ 6,000 บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษตามมาตรา 78

ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 722/2545 ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เกียรติบุร วัจนะสวัสดิ์ ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีการื่องนี้ ไม่น่าจะเป็นกรณีตามมาตรา 223 เพราะทรัพย์ที่มีราคาน้อยอยู่ตามมาตรา 223 น่าจะหมายถึงทรัพย์ทั้งหมด มิใช่ทรัพย์ที่ถูกเพาใหม่ เท่านั้น เช่นกระท่อมสำหรับพักในฤดูหนาว ราคาเพียง 213 บาท ตามฎีกาที่ 81/2501.....ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระท่อมทั้งหลังมีราคาน้อย นอกเหนือจากการเพา ตามฎีกาที่ 722/2545 นี้ ก็น่าจะเป็นอันตรายแก่ “บุคคลอื่น” เพราะเจ้าของบ้านก็อยู่ในที่เกิดเหตุ “บุคคลอื่น” นี้จะเป็นใครก็ได้รวมทั้งเจ้าของทรัพย์ที่ถูกเพาด้วย ฎีกาที่ 446/2486.....ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการเพาเรือนหากมีคนนั่งอยู่บนเรือนก็น่ากลัวอันตรายแก่บุคคลอื่นแล้ว”⁷⁸

⁷⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, เล่มเดิม, น. 33.

4.3.3 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้ตามมาตรา 224

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 224 บัญญัติว่า "ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา 217 มาตรา 218 มาตรา 221 หรือมาตรา 222 เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวังโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต"

ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวังโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกดังแต่สิบปีถึงสิบปี"

อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดในมาตรา 224 เมื่อนำไปเทียบกับมาตรา 288 ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา และมาตรา 297 ความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสแล้ว จะเห็นได้ว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 224 นี้ หนักกว่าอัตราโทษในมาตรา 288 และมาตรา 297 ทั้งนี้คงเนื่องมาจากเหตุที่ว่าการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ก็การกระทำให้เกิดระเบิดก็เป็นอันตรายร้ายแรงกว่าการฆ่าคนหรือทำร้ายร่างกายซึ่งเป็นการกระทำเฉพาะบุคคล เพราะอาจเกิดอันตรายต่อบุคคลเป็นหมู่ หรือถูกไฟครอกตายทั้งครอบครัวได้ นับว่าเป็นภัยอันร้ายแรง โดยเหตุนี้กฎหมายจึงบัญญัติกำหนดอัตราโทษไว้หนักกว่ามาตรา 288 และมาตรา 297⁷⁹

หากความตายจากการเผาบ้านเป็นผลที่ผู้กระทำเลี้งเห็นผลตามมาตรา 59 วรรคสอง นอกจากผู้กระทำจะมีความผิดตามมาตรา 224 แล้ว ผู้กระทำก็จะมีความผิดตามมาตรา 288 หรือมาตรา 289 ด้วยอีกบทหนึ่ง ข้อควรพิจารณาคือไทยตามมาตรา 224 ขึ้นตាំคือจำคุกตลอดชีวิตส่วนมาตรา 288 ขึ้นตាំคือ 15 ปี ซึ่งไทยตามมาตรา 224 วรรคแรกนักก็ว่ามาตรา 288 ดังนั้นจึงต้องพิจารณาว่าในอกจากผู้กระทำจะมีความผิดตามมาตรา 288 ผู้กระทำจะมีความผิดตามมาตรา 224 วรรคแรกด้วยหรือไม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้กระทำจะมีความผิดตามมาตรา 224 วรรคแรกด้วย เพราะเมื่อถึงขนาดผู้กระทำเลี้งเห็นในความตาย ก็ต้องถือว่าความตายเป็นผลที่ "คาดเห็น" (ผลธรรมตามมาตรา 63) ด้วยเสมอ ดังนั้นผู้กระทำจึงมีความผิดตามมาตรา 288 และ 224 แต่ศาลต้องลงบทหนักตามมาตรา 90 ซึ่งก็คือมาตรา 224 ซึ่งเป็นบทหนัก

แม้ผู้กระทำจะเจตนาวางแผนเผาบ้านเพื่อให้คนตาย แต่หากผลไม่เกิด กล่าวคือ ไม่มีคนตายจากการวางแผนเผาบ้าน ดังนี้ ผู้กระทำก็ไม่มีความผิดฐานพยายามกระทำความผิดตามมาตรา 224 แต่ผู้กระทำอาจมีความผิดตามมาตรา 218 (1) อันเป็นความผิดสำเร็จแต่ผู้กระทำไม่มีความผิดตามมาตรา 224 ประกอบมาตรา 80 เพราะจะพิจามาตรา 224 ผลคือความตายหรืออันตรายสาหัสต้องเกิดขึ้น

เกี่ยวกับมาตรา 224 ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เกียรติบูร วัฒสวัสดิ์ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า "ถือยกมาที่ว่า "การกระทำความผิด" ตามมาตรา 63 หมายถึง ความผิดสำเร็จหรือความผิดในขั้น

⁷⁹ สุปัน พูลพัฒน์ เกมเดิม. น. 108.

พยาบาลก็ได้ด้วยเหตุนี้เมื่อการกระทำจะอยู่ในขั้นพยาบาลวางแผนเพลิงเผาโรงเรือน เช่น แดงเผาบ้านของคำโดยมีรอยเบน่ายังมิทันได้ติดไฟลุกใหม่ การกระทำของแดงอยู่ในขั้นพยาบาลตามมาตรา 218 ประกอบมาตรา 80 อย่างไรก็ตาม หากมีคนในบ้านสำลักควันไฟตายแดงก็มีความผิดตามมาตรา 224 เพราะความตายเป็นผลธรรมชาติจากการวางแผนเพลิงเผาโรงเรือน ในกรณีเช่นนี้แดงต้องรับโทษ 2 ใน 3 ของโทษประหารชีวิตรับโทษ 2 ใน 3 ของโทษจำคุกตลอดชีวิต"

4.3.4 ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทตามมาตรา 225

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 225 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท และเป็นเหตุให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย หรือการกระทำโดยประมาทนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิต ของบุคคลอื่น ต้องรับโทษ โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

มาตรานี้มีข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 201 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม⁸⁰ ซึ่งรวมถึงมาตรา 239 ในกฎหมายใหม่นี้ด้วย มาตรา 225 นี้บัญญัติเฉพาะการกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท ไม่รวมถึงทำให้เกิดระเบิด โดยประมาทซึ่งแต่ก่อนเป็นความผิดตามกฎหมายมาตรา 201 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม ตามกฎหมายฉบับเดิม ร.ศ.127 ยังรวมถึงการเผาทรัพย์ของตนเองโดยเจตนาแล้วไม่ระวังปล่อยให้ใหม่ทรัพย์ของผู้อื่นด้วย ซึ่งต่อมาแก้เป็นบทบัญญัติทำนองมาตรา 220 ซึ่งต่างกับมาตรานี้ในข้อที่เผาทรัพย์โดยเจตนาและนำกลัวอันตรายต่อผู้อื่น การกระทำโดยประมาทให้เกิดไฟใหม่ทรัพย์ของตนเอง ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 220 แต่ถ้าไฟลามไปใหม่ทรัพย์ของผู้อื่นก็เป็นความผิดตามมาตรานี้ ถ้าไม่นำกลัวอันตรายแต่เป็นอันตรายขึ้นเพราประมาทไม่ระวังดูแลเป็นความผิดตามมาตรานี้ การกระทำโดยประมาทถ้าเป็นเหตุให้เป็นอันตรายถึงตาย หรือสาหัสย่อมเป็นความผิดหลายบทในฐานนั้น⁸¹

"เป็นเหตุให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย" หมายความว่า การกระทำให้เกิดเพลิงไหม้นั้น เป็นเหตุทำให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย ฉะนั้นถ้าทำให้เกิดเพลิงไหม้ที่ตัวทรัพย์ของผู้อื่นนั้นเอง เช่น

⁸⁰ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 บัญญัติว่า

"มาตรา 201 ผู้ใดกระทำความผิดอย่างใดใด ที่ว่าไว้ในหมวดนี้โดยฐานประมาท ท่านว่ามันต้องวางโทษตามสมควรแก่เหตุ ดังว่าต่อไปนี้ คือ

(1) ถ้าเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์ก็ตี หรือเป็นเหตุที่ใกล้ต่ออันตรายแก่ชีวิตของผู้หนึ่งผู้ใด ก็ตี ท่านให้ลงโทษแก่บ้านตน โทษฐานโทษเป็นสามสัญญา ถือฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน ฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท ฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

(2) ถ้าเป็นเหตุให้ผู้หนึ่งผู้ใดถึงบาดเจ็บหรืออุพพลภาพอย่างสาหัสก็ตี หรือถึงตายก็ตี ท่านให้ลงโทษ มันฐานทำให้บุคคลตายแลบนาเจ็บอย่างสาหัสโดยประมาท ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 252 และ 259 นั้น"

⁸¹ จิตติ ติงศักดิ์. หน้าเดิม.

โดยกันบุหรี่ไปที่ถังน้ำมันหรือทรัพย์ของผู้อื่นจนทำให้ทรัพย์นั้นลูกใหม่ขึ้น หรือทำให้เกิดเพลิงไหม้แก้วัตถุหรือทรัพย์ของตนหรือทรัพย์ของแผ่นดินหรือทรัพย์ที่ไม่มีเจ้าของ และไฟได้ลูกคามไปติดไหม้หรือไม่ติดไหม้แต่ทำให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย เช่น เผากระดาษ หรือกองขยะจนเพลิงไหม้ลูกคามไปไหม้ทรัพย์ของผู้อื่นข้างเคียง หรือไม่ลูกคามแต่ความร้อนจากการไหม้ลูกคามทำให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย เป็นต้น ไม่ว่าจะกระทำต่อทรัพย์ของผู้อื่นหรือกระทำต่อวัตถุหรือทรัพย์ซึ่งไม่ใช่เป็นของผู้อื่นก็ตาม ความเสียหายอันเกิดขึ้นจากทรัพย์ของผู้อื่นไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม อือได้ว่าเสียหายแล้ว⁸²

"น่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น" หมายความว่า การกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยลักษณะของการกระทำและพฤติกรรมนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น เช่น จุดเทียนไว้ทิ้งเอาไว้จนเกิดไหม้ลูกคามติดมุ้งที่นอนซึ่งคนนอนอยู่ เป็นต้น ถ้าในลักษณะและพฤติกรรมนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของผู้อื่นก็เป็นความผิด ผู้อื่นใกล้จะเป็นหรือเป็นอันตรายบ้างหรือไม่ ไม่ใช่ข้อสำคัญสำหรับความผิดตามมาตรานี้⁸³

เหตุที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติกรณีกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทเป็นเหตุให้คุณด้วยหรือเป็นอันตรายสาหัส เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องหยุมหยิม และบางกรณีก็ลงโทษได้ตามกฎหมายอยู่แล้ว (ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย) คงเฉพาะอาไว้ร่องไกลอันตรายเท่านั้น⁸⁴

องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำคือกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท ประมาทคือการกระทำการตามมาตรา 59 วรรคสี่

การกระทำโดยประมาทเป็นผลให้เกิดเพลิงไหม้ต้องสัมพันธ์กับความหลักเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล การกระทำโดยประมาทจึงจะได้ชื่อว่าทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท นอกจากนั้นยังต้องมีผลคือทรัพย์ของผู้อื่นเสียหายประการหนึ่ง คือมีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุเกิดเพลิงไหม้กับผลคือทรัพย์ของผู้เสียหาย หรือไม่ต้องมีผลคือความเสียหายดังนี้ แต่น่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของผู้อื่นประการหนึ่ง เป็นอันตรายแก่บุคคลซึ่งไม่ถึงชีวิตไม่อยู่ในความหมายมาตรานี้⁸⁵

มาตรานี้ไกล์เคียงกับมาตรา 220 วรรคแรกมากและไทยก็ไกล์เคียงกันเพียงแต่มาตรา 220 วรรคแรกใช้คำว่า "และปรับ" ส่วนมาตรา 225 ใช้คำว่า "หรือปรับ" ซึ่งแสดงว่ามาตรา 220 วรรคแรกไทยหนักกว่ามาตรา 225 ความแตกต่างระหว่างมาตรา 225 และมาตรา 220 น่าจะอยู่ที่ว่า

⁸² สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. เล่มเดิม. น. 498.

⁸³ แหล่งเดิม.

⁸⁴ แหล่งเดิม.

⁸⁵ จิตติ ติงศรีภัย. เล่มเดิม. น. 501.

มาตรา 220 จะต้องเริ่มต้นจากการทำให้เกิดเพลิงไหม้ตุณของตนเองในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่นเสียก่อน ล้วนมาตรา 225 นั้นจะทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ตุณของตนยังไม่ถึงขนาดที่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์ของผู้อื่นแต่เพรำไม่ดูแลดับไฟให้ดีไฟจึงลามไปไหม้ทรัพย์ของผู้อื่นหรือน่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของผู้อื่น⁸⁶ ซึ่งในเรื่องนี้มีคำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจคือ คำพิพากษากฎีกาที่ 1285/2529 ข้อเท็จจริงคือจำเลยเผาฟางข้าวในนาของตน ซึ่งในขณะนั้นมีลมพัดแรงเป็นที่คาดเห็นได้ว่าเพลิงอาจไหม้ลามไปคลอดถึงบ้านของผู้อื่น แต่จำเลยก็ยังขืนจุดไฟจงลามไปไหม้บ้านผู้เสียหาย ศาลฎีกากล่าวว่าจำเลยมีความผิดตามมาตรา 220 แต่เมื่อระยะเวลาที่จำเลยจุดไฟเผาถึงเวลาที่บ้านผู้เสียหายถูกเพลิงไหม้เป็นเวลาหลายชั่วโมง แสดงว่าไม่มีลักษณะที่น่ากลัวจะเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่นตามมาตรา 220 แต่เป็นเพรำจำเลยประมาทไม่ควบคุมดูแลเพลิงให้ดี การกระทำการของจำเลยจึงเป็นเรื่องขาดความระมัดระวังจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น อันเป็นความผิดตามมาตรา 225

มาตรา 225 ใช้ถ้อยคำว่า "น่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น" จึงไม่หมายรวมถึงอันตรายแก่กายหรือจิตใจ⁸⁷ ด้วยเหตุนี้หากจำเลยทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท แต่เป็นเพียงเพลิงไหม้ทรัพย์ของจำเลยเป็นของชั้นเล็กๆ น้อยๆ แม้จะมีผู้อื่นอยู่ใกล้เคียง ก็ไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของผู้อื่น จำเลยก็ไม่มีความผิดตามมาตรา 225 กรณีนี้จะแตกต่างกับมาตรา 220, 221, 226, 227, 228 ซึ่งใช้คำว่า "น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น" ซึ่งหมายความถึงอันตรายแก่กายหรือจิตใจรวมทั้งชีวิตด้วย มีข้อสังเกตว่ามาตราต่างๆ เหล่านี้ล้วนเริ่มต้นด้วยการกระทำการโดยเจตนา ส่วนมาตรา 225 เป็นการกระทำโดยประมาท กฎหมายจึงบัญญัติถ้อยคำไว้ตรงกัน⁸⁸

มาตรา 225 มีคำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจคือคำพิพากษากฎีกาที่ 2190/2531 เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองจุดไฟเผาไม่ในที่ดินของตนจนน่าจะเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่นกับมิได้ป้องกันเครื่องมิให้เพลิงลุกไหม้ไปไหม้สวนยางข้างเคียง เพียงใช้ไม้ตีไฟให้ดับเท่านั้น ศาลฎีกากล่าวว่าไม่เป็นการระมัดระวังอย่างเพียงพอเมื่อดับไฟไม่ได้และไฟได้ลุกไหม้ไปไหม้สวนยางของผู้เสียหายจึงเป็นความผิดตามมาตรา 220 วรรคแรก และมาตรา 225 เป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท จำกัดพิพากษาดังกล่าวเมื่อการกระทำการของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา 220 แล้วก็ไม่น่าจะผิดมาตรา 225 ควบคู่ไปด้วย การทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทดาม

⁸⁶ เกียรติบุร วัฒนะสวัสดิ์. เล่มเดิม. น. 56.

⁸⁷ จิตติ ติงศักดิ์. เล่มเดิม. น. 506.

⁸⁸ เกียรติบุร วัฒนะสวัสดิ์. เล่มเดิม. น. 62.

มาตรา 225 น่าจะนำมาพิจารณาเช่นพำนักีการกระทำไม่เป็นความผิดตามมาตรา 220 วรรคแรก เท่านั้น⁸⁹

องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำคือกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท ประมาทคือการกระทำตามมาตรา 59 วรรคสี่

4.4 ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ลักษณะของการกระทำความผิดในหมวดนี้เป็นเรื่องของการกระทำต่อทรัพย์ของผู้อื่น กระทำต่อทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือกระทำต่อพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ให้เป็นผลอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย⁹⁰ นอกจากนี้ยังมีมาตราอื่นที่บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำให้เสียทรัพย์ไว้อีกหลายมาตราโดยจำกัดทรัพย์บางอย่างที่ระบุไว้ หรือการกระทำที่ทำให้ทรัพย์เสียหาย ถ้าความผิดตามมาตราเหล่านี้มีกำหนดโทษหากว่าหรือเทียบเท่ากับมาตรา 358 นี้ ก็เป็นความผิดหลายบทหลายมาตราตามมาตรา 90 เช่น มาตรา 217 เป็นต้น⁹¹

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 บัญญัติว่า "ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เดิมความในมาตรา 324 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127⁹² ใช้คำว่า "ผู้ใดมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายและมั่นบังอาจทำแก่ทรัพย์ของผู้อื่น ให้ทรัพย์ของเขานี้เป็นอันตรายหรือชำรุดไป คำว่า "บังอาจ" แต่เดิมแปลกันว่าต้องมีเจตนาแก้ลังทำให้ ทรัพย์ของเขานี้เป็นอันตรายหรือชำรุด คำพิพากษาแต่เดิมก็วินิจฉัยไปในเงื่นทั้งสิ้น เช่น โคงคนอื่น เข้าไปกินข้าวในนา เจ้าของที่นาเอามาไม่ต้องได้โคงภัยก็วินิจฉัยว่าไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เพราะผู้กระทำไม่ได้ "บังอาจ" คือไม่ได้เจตนาแก้ลัง แต่ตามประมวลกฎหมายอาญาที่แก้ไขใหม่

⁸⁹ แหล่งเดิม.

⁹⁰ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. (2515). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา เล่ม 4 ตอนที่ 1. น. 572.

⁹¹ จิตติ ติงศักดิ์. เล่มเดิม. น. 2721 - 2722.

⁹² กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 324 บัญญัติว่า

"มาตรา 324 ผู้ใดมีอำนาจที่จะทำได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย และมั่นบังอาจทำแก่ทรัพย์ของผู้อื่นให้ ทรัพย์ของเขานี้เป็นอันตรายหรือชำรุดไป ท่านว่ามันมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวังโทษจุนโทษเป็นสาม สูญ คือ สูญหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสองปี สูญหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท สูญหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำปรับชั่นว่ามาแล้วด้วยกัน"

ไม่ได้ใช้คำว่า "บังอาจ" หรือ "เจตนาร้าย" เรื่องแกลังหรือเจตนาร้ายก็歐มาใช่ไม่ได้ เมื่อจะกระทำโดยไม่มีเจตนาแกลังหรือไม่มีเจตนาร้ายก็เป็นความผิด เช่น 釁เห็นเพื่อนจะไปเล่นการพนัน ไม่อยากให้เขาไปเล่น เพราะเกรงว่าจะสูญเสียไม่ได้ จึงปล่อยลมย่างรถยกของเขาก็ไม่ได้มีเจตนาแกลังแต่ทำด้วยเจตนาดีต่อเขาไม่ให้เขาเล่นการพนัน การกระทำการพนันนี้ก็ย่อมเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์แล้ว⁹³

องค์ประกอบภายนอกของความผิดมาตราหนึ่งคือทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

องค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้คือ เจตนาธรรมดा

ทำให้เสียหาย เป็นคำที่กล่าวที่สุดในมาตราหนึ่ง หมายถึงทำให้ทรัพย์บุบสลายหรือเสื่อมประโยชน์ตามสภาพของทรัพย์นั้นๆ การชำรุด บุบสลาย หรือเสื่อมประโยชน์ ไม่จำเป็นที่จะต้องมีลักษณะอันลารว การทำให้ทรัพย์เป็นเช่นนั้นแม้จะแก้ไขให้กลับคืนดีได้ก็ถือได้ว่าความเสียหายได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งอย่างน้อยก็เป็นเช่นนั้นในระยะเวลาหนึ่ง⁹⁴ การทำให้เสียหาย ไม่ถึงขนาดที่ต้องทำให้ทรัพย์นั้นหมดคุณค่าหรือใช้การไม่ได้ การเติมพริกป่นลงไปในอาหารที่เทปูรุงไว้แล้ว แม้จะพอทานได้แต่ก็เสียหายแล้ว เพียงแต่มากหรือน้อยถึงขึ้นต้องลงทุนแก้ไขขนาดใดเท่านั้น

ทำลาย หมายความว่า ทำให้ทรัพย์นั้นหมดสภาพจากการเป็นทรัพย์เดิมไป อาจเป็นการทำลายทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้และไม่ว่าจะเหลือซากอยู่หรือไม่ กระทำให้ทรัพย์ลาย ทำให้หักพัง ทำให้แตกหัก ทำให้ฉินหายซึ่งเป็นการทำให้ทรัพย์หมดสิ้นสภาพอันเป็นประโยชน์เป็นการถาวร การทำลายจึงเป็นการทำให้ทรัพย์หมดสภาพอันมีประโยชน์ตามที่เป็นอยู่จนประโยชน์ที่มีอยู่นั้นหมดไปหรือตัวทรัพย์หมดสิ้นไปเพราการทำลาย⁹⁵

ทำให้เสื่อมค่า หมายความว่า ทำให้ค่าของทรัพย์ลดลงน้อยถอยลงหรือหมดไป เป็นด้านว่า ทำให้ราคาของทรัพย์ลดลง⁹⁶

ทำให้ไร้ประโยชน์ หมายความว่าทำให้ไร้ประโยชน์ที่ทรัพย์มีอยู่หมดไป ทำให้ทรัพย์นั้นใช้การไม่ได้ แม้ตัวทรัพย์นั้นยังคงสภาพอยู่ เช่น เสาล้านไฟฟ้าอยู่ไปใช้จนหมดไฟ ปล่อยลมย่างบนถนน หรืออาบน้ำตาลเติมลงในถังรถยกที่ทำให้รถวิ่งไม่ได้⁹⁷

⁹³ สมศักดิ์ สิงหนาท. เล่มเดิม. น. 582.

⁹⁴ แหล่งเดิม.

⁹⁵ ทวีกีรติ มีนะกนิษฐ. เล่มเดิม. น. 211.

⁹⁶ แหล่งเดิม.

⁹⁷ สมศักดิ์ สิงหนาท. เล่มเดิม. น. 574 - 575.

ธรรมชาติของทรัพย์ที่ถูกกระทำอาจมีผลต่อการวินิจฉัยว่า เสียหายหรือไม่ด้วย เช่น การทำให้เกิดรอยขีดข่วนที่บันไดนั่งร้าน อันเป็นเรื่องปกติที่เกิดจากการใช้ทรัพย์นั้น ได้ไม่เป็นการทำให้เสียหาย แต่หากกระทำกับรถยกต่อกลายเป็นความเสียหายได้ เพราะเจ้าของรถต้องเสียเงินซ่อมแซม แต่ก็อาจมีผลแตกต่างหากเป็นรถเก่า

การทำให้เสียทรัพย์ต้องเป็นการกระทำแก่เนื้อตัวทรัพย์นั้น เช่น ทำพระเครื่องบุบสลาย ทำให้เสื่อมค่า หากเพียงแต่ทำให้รู้สึกว่าทำให้พระเครื่องนั้นเสื่อมความศักดิ์สิทธิ์แล้ว เช่น แกลงเอาพระไว้ในที่ต่ำ ทำให้เสื่อมลง ไม่ใช่การทำให้เสียทรัพย์ การกระทำเล็กน้อยต่อตัวทรัพย์ ทำน้ำหารดเดือด ผ้าเดี่ยว กะหล่ำปลด ปลดป้ายหานเสียงลงมาไม่ถึงกับทำให้เสื่อมประโยชน์ไม่เป็นการทำให้เสียทรัพย์ แต่หากปล่อยลมยางรถยกต่ำให้ต้องเสียเวลามากกว่าปกติเป็นการทำให้เสียทรัพย์ได้⁹⁸

"ชั่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย" หมายความว่า การกระทำที่จะเป็นความผิดจะต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์ของผู้อื่นหรือกระทำต่อทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ถ้าเป็นการกระทำต่อทรัพย์ของตนเองแล้ว แม้ทรัพย์นั้นผู้อื่นจะยึดถือครอบครองอยู่ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรฐานนี้ ส่วนการกระทำต่อทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยนั้น ไม่ว่าทรัพย์นั้นผู้ใดจะครอบครองยึดถือไว้หรือเป็นทรัพย์ที่ผู้กระทำชั่งเป็นเจ้าของรวมครอบครองยึดถืออยู่ด้วยตนเอง ก็ตาม ถ้าทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์โดยเจตนาแล้วก็ย่อมเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรฐานนี้ได้ทั้งสิ้น มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1284/2514 ที่วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ไม่จำต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์นั้น ผู้ครอบครองดูแลรักษาระบบน้ำสามารถเป็นผู้เสียหายได้

เดิมความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 324 แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 กำหนดให้กระทำการทำต่อทรัพย์ของผู้อื่นเท่านั้น แต่ย่างไรก็ได้ในการแปลความกฎหมาย แต่เดิมนั้นในกรณีกระทำการทำต่อทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยกับผู้กระทำผิดนั้นศาลฎีกา เกย์วินิจฉัยว่าเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์มาแล้ว⁹⁹

ถ้าผู้กระทำมีอำนาจกระทำการได้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว การกระทำนั้นก็ไม่เป็นความผิด แต่เดิมกฎหมายกำหนดความเช่นว่านี้ไว้โดยชัดแจ้งว่า ไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้โดยชอบ

⁹⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. หน้าเดิม.

⁹⁹ สมศักดิ์ สิงหพันธุ์. เกิ่นเดิม. n. 577. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 324 บัญญัติว่า "ผู้ใดไม่ได้มีอำนาจที่จะทำได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย และมั่นบังอาจทำแก่ทรัพย์ของผู้อื่นให้ทรัพย์ของเขานั้นเป็นอันตราย หรือชำรุดไป ท่านว่ามีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องรวางโทษนุ不由เป็นสามัญชน คือ สารานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสองปี สารานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท สารานหนึ่งให้ลงโทษ ทั้งจำปรับเช่นว่ามาแล้ว ด้วยกัน"

ด้วยกฎหมายและมันบังอาจ แต่บรรดาความผิดตามมาตราต่างๆ ในปัจจุบัน ไม่มีมาตราใดที่กำหนดไว้ช่นนี้แล้ว การแปลงต้องแปลงว่าถ้าผู้ที่กระทำให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหายมีอำนาจที่จะกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว การกระทำเช่นนั้นก็ไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ จะถือว่ามีอำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อกฎหมายกำหนดให้อำนาจเช่นนี้ไว้โดยตรงหรือเหตุที่ทรัพย์เสียหาย ถูกทำลาย ถูกทำให้เสื่อมค่า ถูกทำให้ไร้ประโยชน์เป็นผลจากการกระทำซึ่งกฎหมายให้อำนาจไว้

การกระทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ต่อทรัพย์ซึ่งตนได้มาโดยการกระทำการความผิดในภายหลังที่ได้ทรัพย์มาแล้ว เช่น กระทำการต่อทรัพย์ที่ตนได้มาโดยการกระทำการความผิด เช่น ลักทรัพย์ เป็นต้น การกระทำเช่นนี้ย่อมไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ เพราะกฎหมายอนรับในความจริงที่ว่าผู้ลักต้องเอาทรัพย์ไปเป็นประโยชน์ ลักโกระเบื้องของเขาก็เพื่อเอาไปป่า กฎหมายจึงไม่ประสงค์ที่จะลงโทษการกระทำการต่อทรัพย์นี้ในภายหลัง ผู้ที่กระทำต่อทรัพย์นี้จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับกรณีพาหณູງไปเพื่อการอนาจารโดยใช้อุบາຍ หลอกลวง ปลุกปั่น หรือใช้กำลังประทุษร้าย ฯลฯ แล้วขายไปป่า ขึ้นก็กระทำการทำชำเรา การกระทำเช่นนี้ จึงเป็นการกระทำการต่างกรรมต่างวาระ ในกรณีที่ทำให้ทรัพย์ของเขาเสียหายเพื่อความสะดวกในการลักทรัพย์ เช่น ใช้มีดครีดกระเป่าเพื่อเอาของที่เก็บอยู่ภายใน ดังนี้ นอกจากจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ยังเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ด้วย เว้นแต่การกระทำเช่นนี้จะเป็นลักษณะกรณี เช่น ลักโกรโดยทำอันตรายสิ่งกีดกัน มาตรา 335 (3)¹⁰⁰ ผู้กระทำการผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุการณ์เท่านั้น¹⁰¹

ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา 358¹⁰² เป็นการทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่น การหลอกลวงหรือพยายามคำที่มีค่าของผู้อื่นเป็นการทำลายทรัพย์ของผู้อื่น กรณีจึงเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ แต่ถ้าเอาหรือพยายามคำที่มีค่าของ

¹⁰⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (5) บัญญัติว่า

"มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(4)โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใดๆ"

¹⁰¹ สมศักดิ์ สิงหนาท. เล่มเดิม. น. 583 - 584.

¹⁰² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 บัญญัติว่า

"มาตรา 358 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเข้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำการความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

ผู้อื่น ไปช่องในที่ได้ที่หนึ่งในบ้านของเจ้าของหรือญาณเจ้าของหรือญาญไม่อาจหาเจ้อได้เลยนั้น กรณีไม่เป็นการทำให้เสียหายหรือทำลายทรัพย์ ทั้งไม่เป็นการทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ด้วย เพราะไม่ใช่เป็นการกระทำที่กระทบต่อเนื้อตัววัตถุ ทั้งไม่กระทบต่อสภาพความสَاยวจามของทรัพย์ และค่าของใช้ทรัพย์แต่ประการใด¹⁰³ การกระทำดังกล่าวจึงไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ดังนั้น หากมีการลงโทษการช่อนหรือญาณของผู้อื่นดังกล่าวมาในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ กรณีก็จะเป็นการใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง¹⁰⁴

คุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut/legal interest) ของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ กือ “กรรมสิทธิ์”¹⁰⁵

องค์ประกอบความผิดในส่วนจิตใจ คือเจตนาธรรมตามมาตรา 59 คือ กระทำโดยรู้สำนึก และประสงค์ต่อผลหรือยอมเลือกเห็นผลไม่ใช่ต้องมีเจตนาแก่ลึกลับให้เสียหายโดยไม่มีเหตุผล¹⁰⁶

¹⁰³ คณิต ณ นคร. เกิ่นเดิม. น. 333.

¹⁰⁴ Harro Otto (อ้างถึงใน คณิต ณ นคร, 2554, น. 83)

¹⁰⁵ คณิต ณ นคร. เกิ่นเดิม. น. 341.

¹⁰⁶ จิตติ ติงศักดิ์ย. เกิ่นเดิม. น. 2734.

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

โดยสิ่งที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองนั้น ล้วนเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างที่ไม่อาจสัมผัสโดยใช้ประสาทสัมผัส และสิ่งที่ไม่มีรูปร่างที่ไม่อาจสัมผัสได้โดยใช้ประสาทสัมผัสดังกล่าวนี้เป็น “คุณค่า” (Wert) ที่จำเป็นที่เป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ทั้งสิ้น ในบทบัญญัติความผิดอาญาฐานต่างๆ มีสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นส่วนที่แฟงอยู่ สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองที่เป็นส่วนที่แฟงอยู่ในบทบัญญัติความผิดฐานต่างๆ นี้ไม่ใช่สิ่งที่มีรูปร่างหรือวัตถุหรือบุคคลแต่เป็นสภาพที่พึงประสงค์ที่กฎหมายต้องการประกันจากการล่วงละเมิด ซึ่งเป็นเรื่องในทางความคิดสิ่งนี้ในทางคำรา耶อร์มันเรียกว่า Rechtsgut ซึ่งศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร เรียกเป็นภาษาไทยว่า “คุณธรรมทางกฎหมาย” ในการทำอันตรายหรือก่ออันตรายต่อสิ่งที่ในบทบัญญัติของกฎหมายอาญาต้องการจะคุ้มครองให้เกิดความมั่นคงนี้เท่ากับเป็นการก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงประสงค์หรือผลที่ไม่เป็นธรรมขึ้น

"การตีความกฎหมาย" หมายถึง การทำความเข้าใจความหมายในทางกฎหมายของตัวบทกฎหมาย¹ เมื่อกล่าวถึงการตีความกฎหมายในทางคำรามีการกล่าวถึงหลักเกณฑ์การตีความกฎหมาย 4 หลักเกณฑ์ คือ

1. การตีความตามหลักภาษา (grammatische Auslegung) โดยที่การตีความกฎหมายพิจารณาวัตถุ (object) ของการตีความ ซึ่งก็คือถ้อยคำในตัวบทกฎหมาย การพิเคราะห์ถ้อยคำในตัวบทกฎหมายจึงเป็นเรื่องแรกที่ต้องทำความเข้าใจ การทำความหมายของตัวบทกฎหมายจากความหมายของภาษาที่ใช้กันทั่วไป ความหมายของตัวบทกฎหมายย่อมเป็นกรอบของการตีความกฎหมายที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้เกิดผลร้ายแกร่งบุคคล²

2. การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย (systematische Auslegung) การพิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบทบัญญัติกฎหมายเท่ากับเป็นการค้นหาสิ่งที่เป็น

¹ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 69.

² Harro Otto (อ้างถึงใน คณิต ณ นคร, 2554, น. 69)

การรวมของบทบัญญัติ³ ทำให้มองเห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างบทบัญญัตินั้นๆ แม้ผู้ตีความจะถือความหมายในทางกฎหมายเป็นเกณฑ์ แต่ภาษากฎหมายเองก็อาจแตกต่างกันได้ ซึ่งความแตกต่างนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย กฎหมายอาญาเองก็มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ แม้กฎหมายอาญาจะได้ให้ความหมายของคำใดคำหนึ่งไว้ก็ใช่ว่า กรณีจะมีความหมายที่เหมือนกันในทุกฐานความผิด เพราะความผิดแต่ละฐานมีความสัมพันธ์กับนิยามที่แตกต่างกันได้⁴ ฉะนั้น การตีความกฎหมายตาม "หลักการตีความตามหลักภาษา" (grammatische Auslegung) เพียงอย่างเดียวไม่อาจเพียงพอที่จะทราบความหมายที่ถูกต้องของตัวบทกฎหมายได้ ในการตีความกฎหมายจึงอาจต้องเพิ่มเติมด้วย "การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ" (systematische Auslegung) ของกฎหมาย

3. การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย (historische Auslegung) คือการหาความหมายของตัวบทกฎหมายจากประวัติความเป็นมาของตัวบทกฎหมายนั้น การพิจารณาความเป็นมาของกฎหมายนั้นอาจพิจารณาจากประวัติการยกร่างและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4. การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย (teleologische Auslegung) การตีความตามวิธีนี้ "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) จะเป็นเครื่องช่วยในการตีความ ได้เป็นอย่างดี หลักการตีความตามตัวอักษรกับการตีความตามเจตนาของกฎหมายต้องพิจารณาควบคู่กันไปเสมอ โดยถือว่าทั้งสองอย่างมีความสำคัญเท่ากัน จะใช้ตัวอักษรเกินกว่าเจตนาของมันไม่ได้ และจะใช้เจตนาของมันเกินตัวอักษรก็ไม่ได้เช่นกัน⁵

ความผิดอาญาฐานต่างๆ ในประเทศไทยหมายอาญาและกฎหมายอื่นอาจแบ่งประเภทเพื่อการศึกษาออกได้หลายอย่าง การแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความผิดทำให้ทราบถึงลักษณะเฉพาะของความผิดอาญาและกรณีย่อมมีผลต่อการวินิจฉัยปัญหาของความรับผิดในทางอาญาด้วย การแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความผิดอาญาแบ่งออกได้เป็น "ความผิดที่เป็นการทำอันตรายและความผิดที่เป็นการก่ออันตราย"

ใน "ความผิดที่เป็นการทำอันตราย" (Verletzungsdelikt) นั้น การกระทำจะเป็นความผิดต่อเมื่อมีการทำอันตรายต่อ "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) แต่ใน "ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย" (Gefahrdungsdelikt) กฎหมายประสงค์ที่จะไม่ให้อันตรายเกิดขึ้นจึงได้บัญญัติเป็นการป้องกันไว้ก่อน และเมื่อมีการก่ออันตรายต่อ "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) จะถูกพนวนกด้วยโทษ ทั้งนี้

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1629/2509. หน้าเดิม.

⁴ คณิต ณ นคร. หน้าเดิม.

⁵ แสง บุญเฉลิมวิภาส. เล่มเดิม. น. 29.

เพื่อมิให้มีการทำอันตราย "คุณธรรมทางกฎหมาย" นั้น แต่หากอันตรายได้เกิดขึ้นจริงกรณีก็จะกล่าวเป็น "ความผิดที่ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากผล" (erfolgsqualifiziertes Delikt)⁶

ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตราย (Gefahrdungsdelikt) อาจแบ่งออกได้เป็น ความผิดฐานก่ออันตรายที่เห็นประจักษ์ (konkrete Gefahrdungsdelikte) และ ความผิดฐานก่ออันตรายโดยๆ (abstrakte Gefahrdungsdelikte)

ใน "ความผิดฐานก่ออันตรายที่เห็นประจักษ์" (konkrete Gefahrdungsdelikte) ทั้งหลายนั้น องค์ประกอบของความผิดจะแสดงให้เห็นถึงอันตรายต่อสิ่งของหรือบุคคลอื่นอย่างแท้จริงจากการกระทำ

ใน "ความผิดฐานก่ออันตรายโดยๆ" (abstrakte Gefahrdungsdelikte) องค์ประกอบของความผิดจะกล่าวถึงการกระทำที่เป็นอันตรายโดยไม่คำนึงถึงว่าในกรณีเฉพาะนั้น อันตรายจะเกิดขึ้นได้หรือไม่

จากการศึกษาความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ (arson) ของกฎหมายต่างประเทศพบว่า ประเทศสหราชอาณาจักรใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (common law) ส่วนใหญ่แล้วความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์จะให้ความคุ้มครองกับสังหาริมทรัพย์ (real property) หรือทรัพย์ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยมากกว่าที่จะให้ความคุ้มครองกับสังหาริมทรัพย์ โดยผู้กระทำจะมีความผิดฐานวางแผนเพลิงในกรณีใด จะต้องพิจารณาจากกฎหมายที่แต่ละรัฐบัญญัติ โดยแต่ละรัฐอาจมีหลักเกณฑ์ในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกัน แต่ก็มีองค์ประกอบหลักที่ส่วนใหญ่แล้วจะมีความคล้ายคลึงกัน เช่น

- การวางแผนเพาทรัพย์จะต้องกระทำโดยเจตนา แต่บางกรณีกฎหมายก็บัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท เช่น California Penal Code มาตรา 452 เป็นต้น

- เพลิงที่ลูกไฟมีต้องก่อให้เกิดความเสียหายถึงขั้นให้ลูกเพาชำนาญเป็นต่อตัวโดย แม้การลูกเพาใหม่จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งส่วนใด การมีเพียงควันหรือแค่ทำให้อาหารเปลี่ยนสีไม่ถือว่าเป็นการวางแผน

- ทรัพย์สินที่ลูกเพาจะต้องเป็นของบุคคลอื่น ซึ่งการจุดไฟเพาบ้านของตัวเองไม่ถือว่ามีความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์แต่อาจมีความผิดฐานอื่นซึ่งมีความรุนแรงน้อยกว่า แต่ในหลายรัฐ การวางแผนเพาทรัพย์ที่เป็นของตนเองผู้กระทำก็อาจมีความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ เช่น Code of Virginia มาตรา 18.2-77 หรือการวางแผนเพาทรัพย์ของตัวเองเพื่อทุจริตเงินประกันก็อาจเป็นความผิด

⁶ คณิต ณ นคร. เล่มเดิม. น. 161.

4. ต้องเป็นการเผาทรัพย์สินอันเป็นที่อยู่อาศัย โดยที่อยู่อาศัยได้แก่ สิ่งปลูกสร้างที่มีบุคคลอยู่อาศัย ไม่ว่าผู้อยู่อาศัยจะอยู่ในบ้านหรือเกิดเพลิงไหม้หรือไม่ก็ตาม

ในระบบซีวิลลอว์ (civil law) เช่น ประเทศเยอรมันได้มัญญติความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา (Strafgesetzbuchs/StGB) บทที่ 28 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตราย (Gemeingefährliche Straftaten/Offences Causing a Common Danger) เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันแล้วจะเห็นได้ว่า ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ส่วนใหญ่จะให้ความคุ้มครองสิ่งปลูกสร้าง ยานพาหนะ หรือสถานที่ที่มีผู้คนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยตรงโดยกำหนดให้การวางเพลิงอาคารสถานที่ต่างๆ เช่น อาคารสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือ สถานที่สำหรับให้บริการทางศาสนา เป็นความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ โดยทรัพย์ดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีการลุกติดไฟจริง เพียงแค่มีการลุกแดง (glowing) และคุกรุน (smouldering) ก็เพียงพอแล้วที่จะถือว่ามีเพลิงไหม้ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันการวางเพลิงเผาทรัพย์จะต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์ของผู้อื่น แต่การวางเพลิงเผาทรัพย์ของตนเองผู้กระทำก็อาจมีความผิดฐานวางเพลิงได้⁷ จากการศึกษาความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและระบบกฎหมายซีวิลลอว์ เช่น ประเทศเยอรมัน แล้วพบว่า ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ส่วนใหญ่จะกำหนดให้การวางเพลิงเผาทรัพย์เป็นความผิด แม้ทรัพย์นั้นจะเป็นของผู้กระทำเองก็ตาม เว้นแต่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะว่าการวางเพลิงเผาทรัพย์ที่ผู้กระทำเป็นเจ้าของไม่เป็นความผิด เช่น California Penal Code มาตรา 451 (d) กำหนดให้การวางเพลิงเผาทรัพย์ของตนเองในกรณีปกติไม่เป็นความผิด เว้นแต่การวางเพลิงเกิดจากการฉ้อโกง หรือเจตนาทำร้ายบุคคลอื่น หรือประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน StGB มาตรา 306 กำหนดให้การวางเพลิงเผาทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนดต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น (belonging to another) แต่มาตรา 306a การวางเพลิงเผาทรัพย์กรณีร้ายแรง (Schwere Brandstiftung/Aggravated arson) ไม่ได้กำหนดให้ต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น ดังนั้น ความผิดตามมาตรา 306a แม้ได้กระทำการต่อทรัพย์ที่เป็นของตนเองผู้กระทำก็มีความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ได้

หากพิจารณาในแง่ของคุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) แล้ว จะพบว่ามาตรา 217 คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้มุ่งคุ้มครองภัยต่อประชาชน การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานนี้มิใช่เพียงแต่เป็นการวางเพลิงเผาทรัพย์เท่านั้น แต่การวางเพลิงเผาทรัพย์จะต้องเป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชน หากการวางเพลิงเผาทรัพย์นั้นไม่ได้เป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชนแล้ว การกระทำนั้นก็ไม่เป็นความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 217 อีกทั้งความผิดตามมาตรา 217 บัญญัติอยู่ในลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยต่อประชาชน

⁷ K. Neumann. Loc.cit.

แสดงให้เห็นว่าความผิดในลักษณะ 6 นี้ จะต้องเป็นการก่อให้เกิดภัยตรายต่อประชาชน กล่าวคือ เป็นการทำให้ประชาชนมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน โดยความผิดตาม มาตรา 217 เป็น “ความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตราย” (Gefahrdungsdelikt) ในประเภท “ความผิดฐานก่ออันตรายโดยฯ” (abstrakte Gefahrdungsdelikte) คือ มาตรา 217 จะกล่าวถึงการกระทำที่เป็น อันตรายโดยไม่คำนึงถึงว่าในกรณีเฉพาะนั้น อันตรายจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ หากการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ ได้กระทำการบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 217 และก่อให้เกิดภัยตรายต่อประชาชน กล่าวคือ เป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชนแล้ว ผู้กระก็จะมีความผิดตามมาตรา 217 แต่คุณธรรมทาง กฎหมาย (Rechtsgut) ของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์ โดยความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ถูกบัญญัติไว้ในลักษณะ 12 หมวด 7 โดยลักษณะของการกระทำความผิดในหมวดนี้เป็นเรื่องของ การกระทำต่อทรัพย์ของผู้อื่น กระทำต่อทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือกระทำต่อ พระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ให้เป็นผลอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มี อำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์มีลักษณะเป็น “ความผิดที่เป็น การทำอันตราย” (Verletzungsdelikt) คือ การกระทำจะเป็นความผิดต่อเมื่อมีการทำอันตรายต่อ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ซึ่งคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ “กรรมสิทธิ์”

จากคำชี้ขาดความเห็นແยังของของอธิบดีกรมอัยการ ที่ชี้ขาดว่าการวางแผนเพลิงเผาเสื้อผ้า ไม่กี่ชุดที่ผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 217 (คำชี้ขาดความเห็นແยัง ของอธิบดีกรมอัยการ, 2525, น. 26 – 27) โดยพิจารณาถึงเรื่องคุณธรรมทางกฎหมายและลักษณะ ของความผิด จะเห็นได้ว่า สาเหตุที่การกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ ตามมาตรา 217 เป็นเพราะการวางแผนเพลิงเผาเสื้อผ้าของผู้ต้องหาไม่ได้เป็นการกระทำทบทะเวียนต่อ คุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) กล่าวคือ การวางแผนเพลิงเผาเสื้อผ้านั้น ไม่ได้เป็นการก่ออันตราย หรือเป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชนแต่อย่างใด หากใช้เพื่อการกระทำของผู้ต้องหาไม่เป็น ความผิด เพราะผู้ต้องหามีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยในเสื้อผ้านั้น ไม่ เพราะการวินิจฉัยว่าการ กระทำของผู้ต้องหาไม่เป็นความผิด เพราะผู้ต้องหานาเพลิงเผาเสื้อผ้าที่ผู้ต้องหามีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ ด้วยแล้ว จะทำให้ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์กับความผิด ฐานทำให้เสียทรัพย์ได้ เพราะเท่ากับเป็นการอธิบายว่าความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์นั้น คุณธรรม ทางกฎหมาย (Rechtsgut) คือ “กรรมสิทธิ์” และเป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218 “ได้ถูกบัญญัติไว้ในลักษณะ 6 เช่นเดียวกับความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์กรณีปกติ หากพิจารณาในแง่คุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) แล้ว จะเห็นได้ว่า มาตรา 218 คุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) ของความผิดฐานนี้

มุ่งคุ้มครองภัยนตรายต่อประชาชน เนื่องจากความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 6 นี้ เป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยนตรายต่อประชาชน ดังนั้น การกระทำใดจะเป็นความผิด การกระทำนั้นจะต้องเป็นการก่อให้เกิดภัยนตรายต่อประชาชน กล่าวคือ เป็นการทำให้ประชาชน มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน มีลักษณะเป็น "ความผิดอาญาที่เป็นการ ก่ออันตราย" (Gefahrdungsdelikt) ในประเภท "ความผิดฐานก่ออันตรายโดยๆ" (abstrakte Gefahrdungsdelikte) หากภัยนตรายได้เกิดขึ้นจริงก็อาจเป็นกรณีที่ผู้กระทำอาจต้องรับโทษหนักขึ้น เนื่องจากผล ความผิดตามมาตรา 218 นี้ มีความชัดเจนมากกว่าเป็นการก่ออันตรายต่อชีวิตมนุษย์ เพราทรัพย์ต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 218 เป็นทรัพย์ที่มนุษย์ใช้หรือเข้าเกี่ยวข้องโดยตรง เนื่องจากความผิดตามมาตรา 218 เป็น "ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย" (Gefahrdungsdelikte) เป็นความผิดที่คุ้มครอง "ภัยนตรายต่อประชาชน" มิใช่คุ้มครอง "กรรมสิทธิ์" ฉะนั้นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218 นั้น ไม่จำต้องคำนึงว่าทรัพย์ที่ถูกวางเพลิงนั้นเป็นของผู้ใดหรือไม่ เพราะแม้จะวางเพลิงเผาทรัพย์ของตนเองหรือทรัพย์ที่ไม่เจ้าของ ถ้าเข้าลักษณะตามที่กฎหมายกำหนดในอนุมาตราต่างๆ แล้วก็เป็นความผิด โดยอีกความสำคัญของทรัพย์ที่ถูกวางเพลิงเป็นสำคัญ

หากตีความจากประวัติความเป็นมาของกฎหมาย (historische Auslegung) ในอดีต ที่ประชุมพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเห็นว่า แม้จะเป็นการกระทำต่อทรัพย์ของตนเอง ก็เป็นความผิด เพราะไม่ควรยอมให้บุคคลใช้เสรีภาพในการเผาทรัพย์ที่สำคัญ แต่หากเป็นการเพาที่อาศัยเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ใช้แล้ว โดยเจ้าของไม่ได้มีเจตนาที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัย และไม่มีผู้อื่นใช้เป็นที่อยู่อาศัย การวางแผนเพาทรัพย์ดังกล่าวຍ่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา 218 (1) ดังนั้น การวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ตามมาตรา 218 (1) แม้จะเป็นของคนเองก็ຍ่อมเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้ นอกจากนี้ รายงานการประชุมสมัชิกสภาพผู้แทนรายภูมิที่แก้ไขความในมาตรา 186 ใน พ.ศ. 2475 ก็ปรากฏข้อความอย่างชัดเจนว่า แม้เคยสถานเป็นของตัวเองก็ເອົາຜົດເໜີອນກັນ ເພື່ອເອົາເຈີນປະກັນ ໄດ້ ລາຍລະອຽດໃນແກ່ການຕີຄວາມຕາມຫລັກພາຍາ (grammatische Auslegung) ແລ້ວ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ มาตรา 218 ໃນມີຂໍອຄວາມຕອນໄດ້ເລີຍທີ່ກຳຫັນວ່າການวางแผนเพาทรัพຍ໌ ຕ້ອງເປັນທັງໝົດຂອງຜູ້ອື່ນ (ເວັ້ນແຕ່ໃນ (4) ທີ່ກຳຫັນວ່າຕ້ອງເປັນທັງໝົດຂອງແຜ່ນດິນ) ດັ່ງເຊັ່ນທີ່ກຳຫັນໄວ້ໃນมาตรา 217 ດັ່ງນັ້ນຈະຄູວ່າຜູ້กระทำຈະມີຄວາມຜົດຕາມມາตรา 218 ຕ້ອນເມື່ອເປັນການวางแผนเพາทรัพຍ໌ທີ່ເປັນຂອງຜູ້ອື່ນ ໃນໄດ້ ເພື່ອລະນັ້ນການวางแผนเพາทรัพຍ໌ຕາມມາตรา 218 (1) ແນ້ວັນທີ່ຜູ້กระทำຈະເປັນເຈົ້າອງຫຼື ມີສ່ວນເປັນເຈົ້າອງຮວມຢູ່ດີວ່າ ຜູ້กระທຳກີ່ອຈົບມີຄວາມຜົດຕາມມາตรา 218 ໄດ້

เมื่อพิจารณาความผิดฐานวางแผนเพาทรัพຍ໌ເປົ້າຍນເຖິງຄວາມຜົດຕານທຳໃຫ້ເສີຍທັງໝົດແລ້ວ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ

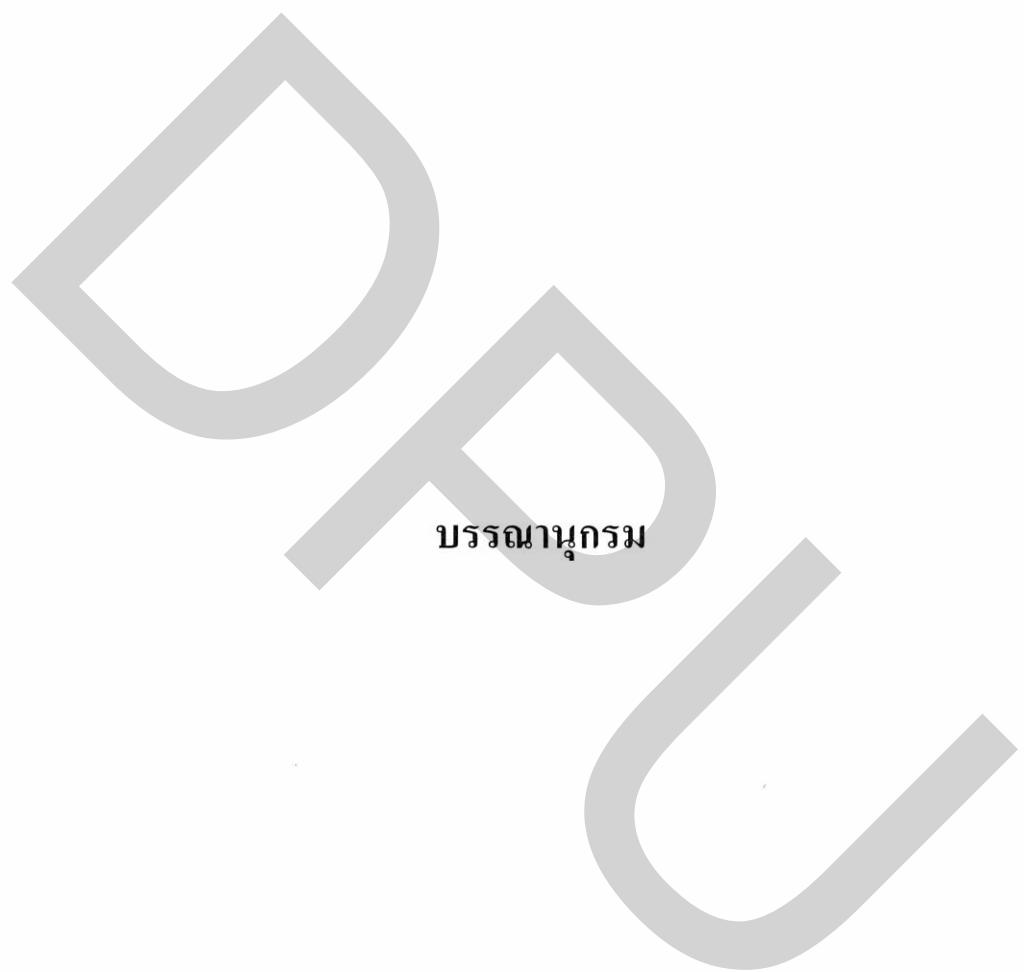
1. คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดทั้งสองฐานมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์คุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) มุ่งคุ้มครองภัยตรายต่อประชาชน คือการวางแผนเพาทรัพย์นั้นจะต้องเป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชน ในขณะที่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์นั้น คุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) ของความผิดฐานดังกล่าวมุ่งคุ้มครอง “กรรมสิทธิ์” ซึ่งเป็น คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนเอกชน (Individualrechtsgut)

2. หากพิจารณาในแง่ของการแบ่งประเภทของความผิดอาญาตามลักษณะของความผิด จะเห็นได้ว่า ความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ตามมาตรา 217 และมาตรา 218 ได้ถูกบัญญัตไว้ในลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยตรายต่อประชาชน ซึ่งเป็นความผิดอาญาที่เป็นการก่ออันตราย (Gefahrdungsdelikt) โดยเป็น “ความผิดฐานก่ออันตรายโดย” ซึ่งองค์ประกอบของความผิดจะกล่าวถึงการกระทำที่เป็นอันตรายต่อคุณธรรมทางกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงว่าในกรณีเฉพาะนั้น อันตรายจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ แต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์นั้น เป็น “ความผิดที่เป็นการทำอันตราย” (Verletzungsdelikt) ซึ่งผู้กระทำจะมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้ต่อเมื่อการกระทำดังกล่าว มีการทำอันตรายต่อ “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) คือ “กรรมสิทธิ์” นั่นเอง โดยไม่ได้มุ่งเน้นว่าการทำให้เสียทรัพย์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดภัยตรายต่อประชาชน หรือเป็นที่น่าตระหนกตกใจของประชาชนหรือไม่

3. หากพิจารณาตามหลักการตีความกฎหมายแล้วจะเห็นได้ว่า ความผิดตามมาตรา 218 เป็น “ความผิดที่เป็นการก่ออันตราย” (Gefahrdungsdelikte) เป็นความผิดที่คุ้มครอง “ภัยตรายต่อประชาชน” มิใช่คุ้มครอง “กรรมสิทธิ์” ฉะนั้นวางแผนเพาทรัพย์ตามมาตรา 218 นั้น ไม่จำต้องคำนึงว่าทรัพย์ที่ถูกวางแผนนั้นเป็นของผู้ใดหรือไม่ โดยหากพิจารณาจากหลักการตีความกฎหมายตามหลักภาษา (grammatische Auslegung) และจากประวัติความเป็นมาของกฎหมาย (historische Auslegung) จะพบว่าวางแผนเพาทรัพย์ตามมาตรา 218 (1) แม้ทรัพย์ที่ถูกวางแผนจะเป็นของผู้กระทำหรือผู้กระทำมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยก็ย่อมเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้อีกทั้งความผิดตามมาตรา 218 ไม่มีข้อความตอนใดที่กำหนดให้การวางแผนเพาทรัพย์จะต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินของผู้อื่น ดังนั้น การวางแผนเพาทรัพย์ที่เป็นของตนเองหรือที่คนเองมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้กระทำย่อมมีความผิดฐานวางแผนเพาทรัพย์ตามมาตรา 218 ได้ ซึ่งแตกต่างกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ โดยผู้กระทำจะมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้จะต้องกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นของผู้อื่น หากกระทำต่อทรัพย์ที่เป็นของตนเองย่อมไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์และความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ในเรื่องคุณธรรมทางกฎหมาย (Rechtsgut) ลักษณะของการกระทำ และความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (common law) และซีวิลลอว์ (civil law) แล้วจะเห็นได้ว่าความผิดทั้งสองฐานดูผิวเผินแล้วมีความใกล้เคียงกัน อาจก่อให้เกิดความสับสนได้ว่าคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์มุ่งคุ้มครอง “กรรมสิทธิ์” เช่นเดียวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ดังที่ปรากฏตามคำชี้ขาดความเห็นเบื้องของอธิบดีกรมอัยการและคำพิพากษากฎีกาแต่หากผู้ใช้กฎหมายได้พิจารณาถึงเรื่องคุณธรรมทางกฎหมาย ลักษณะของการกระทำและการตีความกฎหมาย จะทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความผิดทั้งสองฐานที่มีคุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครองแตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลให้การใช้กฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- เกียรติบัตร วันนะสวัสดิ์. (2550). คำอธิบายกฎหมายอายุภาคความผิด เล่ม 2. กรุงเทพฯ:
จิรัชการพิมพ์.
- คณิต ณ นคร. (2524). ข้อสังเกตเกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์. วารสารอักษาร, 4(37), น. 82.
 _____ . (2529). ผู้เสียหายในคดีอาญา. วารสารอักษาร, 1(1), น. 48.
 _____ . (2531). เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย. ใน สมยศ เชื้อไทย. รวมบทความ
ในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์. กรุงเทพฯ: พี.เค.พรีนติ้งเอ็กซ์
 _____ . (2540). รวมบทความด้านวิชาการของศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร. กรุงเทพฯ:
พิมพ์อักษร.
 _____ . (2548). นิติธรรมจำพรางในนิติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ: วิญญุชน.
 _____ . (2553). กฎหมายอาญาภาคความผิด (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: วิญญุชน.
 _____ . (2555). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: วิญญุชน.
 _____ . (2556). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญุชน.
 จิตติ เจริญน้ำ. (2534). ฎีกาวิเคราะห์: วางแผนต้องผ่านทรัพย์ของผู้อื่น. วารสารอักษาร, 17(196).
 น. 45-49.
- จิตติ ติงศักดิ์. (2543). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 1 (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. (2553). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลหุโทษ (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ: วิญญุชน.
- ทองสุก กรันยพัฒนพงศ์. (2526). กฎหมายอาญาภาค 2-3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรีดี เกษมทรัพย์, จิตติ ติงศักดิ์ และคณิต ณ นคร. (2529). การตีความกฎหมายอาญา.
วารสารนิติศาสตร์, 14(4). น. 45.
- พระยาสุนทรพิพิช. (2461). กำหนดนำหัวข้อกฎหมายลักษณะอาญา ภาคที่ 2 ตอน 1 (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ: โสภณพิพรรณนagar.

พระอินทปติ จำมาตย์โท. (2469). คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ภาค 2 ตอน 1 (พิมพ์ครั้งที่ 1).

กรุงเทพฯ: โสกนพิพ्रรณานagar.

วิจิตร คุลิตานนท์. (2507). กฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุปัน พูลพัฒน์. (2514). คำอธิบายเรื่องมาตรฐานประมวลกฎหมายอาญา ตอน 3 (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.

สมศักดิ์ สิงหพันธ์. (2515). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา เล่ม 3 (ภาคความผิด). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

_____. (2515). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา เล่ม 4 ตอนที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุรศิห์ แสงวิโรจน์พัฒน์. (2545). ผลของการกระทำในทางอาญา (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แสง บุญเฉลิมวิภาส. (2546). หลักกฎหมายอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิญญาณ.

หยุด แสงอุทัย. (2497). คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญาณ.

_____. (2513). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 2-3 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. (2537). กฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกสารอื่นๆ

รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา

ครั้งที่ 240/363/2484 วันพุธที่สบดี ที่ 13 พฤษภาคม 2484,

ครั้งที่ 241/364/2484 วันศุกร์ ที่ 14 พฤษภาคม 2484,

ครั้งที่ 242/368/2484 วันอังคาร ที่ 18 พฤษภาคม 2484.

อัยการนิเทศ. (เล่ม 5). (2482). ม.ป.ท.: พระนคร: ไทยเขยม.

อัยการนิเทศ. (เล่ม 44). (2525). ม.ป.ท.: นนทบุรี: สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.

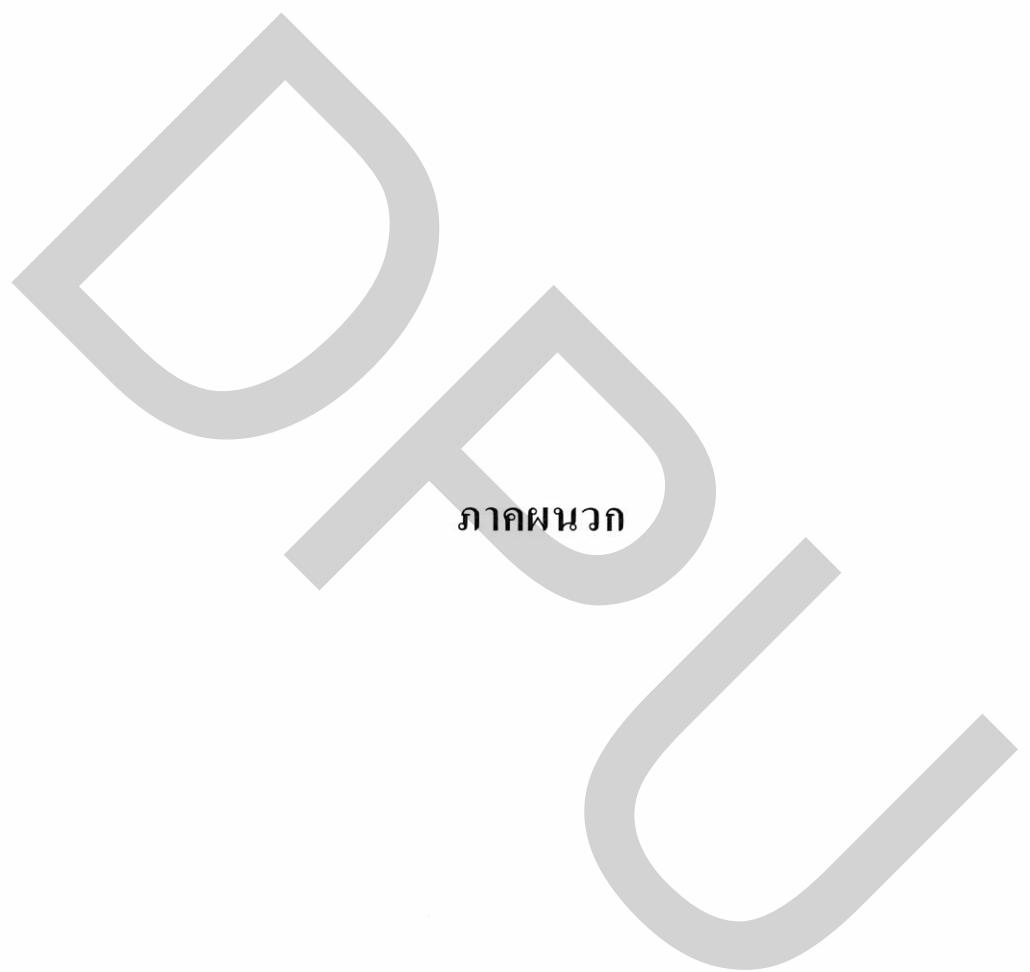
ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Bryan A.Garner. (2004). *Black's Law Dictionary 8th edition.* St. Paul [MN]: West Group
- Chamelin, C. Neil. (2000).*Criminal Law for Police Officers.*(7th ed). Prentice-Hall, Inc.
Upper Saddle River, New Jersey.
- Neumann, K. (1952). *Manual of German Law Vollume II.* London: Her Majesty's Stationery Office.

ELECTRONIC SOURCES

- Christopher Eri. (n.d.).Legal Considerations in Arson Cases. Retrieved December 14, 2013,
from<http://www.hg.org/article.asp?id=31010>
- JRank.(n.d.).Arson: Legal Aspects - Common Law Arson. Retrieved December 14, 2013,
from<http://law.jrank.org/pages/535/Arson-Legal-Aspects-Common-law-aron.html#ixzz2gLLwJEIM>

อัยการนิเทศ เล่มที่ 44 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2525

**เรื่อง ชี้ขาดความเห็นแย้งคดีนายดำรง สุขสมบูรณ์ ผู้ต้องหาฐานว่างเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น
ข้อเท็จจริงโดยย่อ**

เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2523 ประมาณ 12.00 น. ผู้ต้องหาทะเลกับ ก. ซึ่งเป็นภรรยาของ
ผู้ต้องหา ก. จึงออกจากบ้านไป ต่อมากลับ 18.00 น. ของวันเดียวกัน ก. กลับบ้านและทะเลกับ
ผู้ต้องหาอีก ก. จึงออกจากบ้านไปควบคุมการขายภาพนิทรรศ์ที่จำเกอพระประดิษฐ์ จังหวัด
สมุทรปราการ ผู้ต้องหาระบุ ก. ชอบเที่ยว จึงนำเอาเสื้อผ้าของ ก. หลายชุดมาคงไว้ที่พื้นคอนกรีต
หน้าบ้านห่างตัวบ้านประมาณ 3-4 เมตร และใช้ไฟแช็กจุดเพาเลือฟ้านนี้ 1 ชุด ย. เห็นเช่นนี้จึงได้
ดับไฟนั้นเสีย ไฟได้ไหมเสื้อผ้าเดือนน้อย ต่อมากลับบ้านฐานว่างเพลิงเผาทรัพย์ผู้อื่น

ผู้ต้องหาให้การว่าทะเลกับ ก. ภรรยา แล้ว ก. ออกจากบ้านไป ผู้ต้องหาระบุ ก.
ที่ชอบเที่ยว จึงนำเอาเสื้อผ้า ก. มา 1 ชุด แล้วใช้ไฟแช็กจุดเพาแต่ ย. ดับได้ทัน

พนักงานสอบสวนเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาฐานว่างเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217

พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องโดยเห็นว่าผู้ต้องหามีเจตนาเพาเสื้อผ้าของภรรยาเท่านั้น
อันมีลักษณะเป็นการทำให้เสียทรัพย์ไม่เป็นความผิดฐานว่างเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น

อธิบดีกรมตำรวจนิยมความเห็นแย้งว่า ผู้ต้องหาได้เพาเสื้อผ้าของ ก. ซึ่งเป็นภรรยาที่มิได้จด
ทะเบียนสมรสกันเนื่องจากความโกรธที่ได้ทะเลกันแสดงว่าผู้ต้องหามีเจตนาเพาเสื้อทำให้
เสียหาย การกระทำของผู้ต้องหาระบุ ก. โดยเจตนาเพาทรัพย์ของ ก. จึงเป็นความผิดฐานว่างเพลิง
เผาทรัพย์ของผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217

อธิบดีกรมอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ผู้ต้องหาเพาเสื้อผ้า 1 ชุดราคา 80 บาท
ของ ก. ภรรยาของตนเองมีรอยไหม้เดือนน้อยเพรา ย. ภรรยาอีกคนหนึ่งรับว่าไปดับไฟนั้น
ไม่เข้ากับลักษณะเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น ทั้งกรณีเกี่ยวกับทรัพย์ระหว่างสามีภรรยา เช่นนี้
ต้องถือว่าผู้ต้องหาเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย (เที่ยบตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 747/2484) การกระทำ
ของผู้ต้องหาจึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217 ชี้ขาดไม่ฟ้อง ค. ผู้ต้องหา
ฐานว่างเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 217

หมายเหตุ ความผิดฐานว่างเพลิงเผาทรัพย์เป็นความผิดที่เป็นการก่ออันตรายต่อประชาชน
จะนั้น การกระทำที่จะเป็นการวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ จึงต้องเป็นการกระทำที่มีลักษณะก่ออันตรายต่อ
ประชาชนมิใช่เพียงการเผาทรัพย์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

วุฒิการศึกษา

นายปิยะ วรรณวงศ์

ปีการศึกษา 2551 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ปีการศึกษา 2552 เนติบัณฑิต ไทย

